

En begynnende kartlegging av kunnskaps- og kompetansesystemet for skogbruk i Trøndelag i 2018

Gro Follo, Ruralis
Rannveig Kristiansen, Skogselskapet i Trøndelag
Notat nr. 3/21, ISSN 1503-2027

Forsidefoto: Rannveig Kristiansen

Sammendrag

Dette notatet er leveransen på forprosjektet «I retning av flere aktive og begeistrede, personlige skogeiere i Trøndelag». Forprosjektet er en del av det større prosjektet «Skogløftet – Skogklyngen i Trøndelag» som Arena Skog (nå WoodWorks! Cluster) har med Trøndelag fylkeskommune. Forprosjektet har to elementer. Det første elementet er en kartlegging av kunnskaps- og kompetansesystemet for skogbruk i Trøndelag i 2018, noe som gjøres gjennom å undersøke blant annet hvilke kunnskaps- og kompetansetilbud som faktisk ble gjennomført det kalenderåret. Det andre elementet er en analyse av skogfondskontoene i Trøndelag, og derigjennom en gransking av hvordan skogeiere i Trøndelag i perioden 2009-2018 brukte skogfond til opplæring/kompetanseheving.

Notatet har fått tittelen «En begynnende kartlegging av kunnskaps- og kompetansesystemet for skogbruk i Trøndelag i 2018». Bruken av formuleringen «begynnende kartlegging» tilsier at notatet bare er en form for inntrykk av situasjonen i Trøndelag når det gjelder forprosjektets to elementer. Notatet har ikke noen fullstendig oversikt. Dette er i tråd med bruken av termen «forprosjekt» og de økonomiske ressursene stilt til rådighet. Notatets tittel har mer eller mindre samme ordlyd som forprosjektets første element. Det er fordi de aller fleste sidene i notatet er fra dette elementet, noe som er grunnet i hva det var mulig å hente inn av data og innsikter. Videre er det fordi det er fullt mulig å betrakte skogeieres bruk av skogfond til kurs og andre kompetansehevende tiltak, som et aspekt ved det aktuelle kunnskaps- og kompetansesystemet.

Forprosjektets første element har tatt for seg tre sett av kunnskaps- og kompetansetilbud. For det første settet, «Blader», er konklusjonen at i 2018-numrene av henholdsvis magasinet Skog og innsmettbladet AllskogNytt hadde kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere en plass, men en beskjeden prosentvis plass av antall sider/kolonner. Det er ikke mulig å finne at de to bladene søkte å gi skogeierne økt kunnskap og kompetanse i et engere utvalg av særskilte tema. Bladene utgjorde en høyst begrenset del av kunnskaps- og kompetansetilbudet til trønderske skogeiere i 2018.

Det andre settet av kunnskaps- og kompetansetilbud, «Kurs, skogdager/-kvelder, andre aktiviteter med mellommenneskelig kontakt», dreier seg i all hovedsak om aktiviteter i 2018 som ni skogbruksaktører rapporterte om til forprosjektet. De ni aktørene var Skogkurs, Allskog, SB Skog, Skogselskapet i Trøndelag, Fylkesmannen (nå Statsforvalteren), Orkla skogforum & Ytre kyst, Pådriverprosjektet Namdal, Steinkjer kommune og Grong kommune. Gjennomgangen av dette settet indikerer at Skogkurs sine trønderske Aktivt Skogbruk-instruktører var underutnyttet i 2018. For Allskogs del bærer resultatene klart preg av at det meste berodde på skogeierlagene. Her var det ingen overordnet instans, eksempelvis Allskogs sentralledd, som tilkjennega at man så det som en særskilt oppgave å få skogeieres kunnskap og kompetanse til å øke. Allskogs skogeierlag var imidlertid aktiv i 91 aktiviteter i tillegg til årsmøter: 34 kurs (Skogkurs-kurs og andre kurs), 56 skogdager/-kvelder og én annen aktivitet med mellommenneskelig kontakt. Tematisk sett fremstår disse 91 aktivitetene som mangslungne, uten at særskilte tema utkrystalliserer seg som spesielt vektlagt. Av de 91 aktivitetene var bare 14 aktiviteter omtalt på Allskogs kalender på deres hjemmeside på internett, enda færre var å gjenfinne på Allskogs Facebook-side. For de syv øvrige skogbruksaktørene var aktiviteten som forventet ut fra de roller og oppgaver de har. Blant disse syv er det primært pådriverprosjektene (Orkla skogforum & Ytre kyst, Pådriverprosjektet Namdal) som drar opp volumet av kunnskaps- og kompetansetilbudet. En av grunnene til det er pådriverprosjektene oppsøkende virksomhet, og at notatet har ført opp hver enkelt oppsøkt skogeier som én aktivitet i notatets endelige datasett (se tabell 8, tabell 9 og vedlegg 2). For det samlede volum

aktiviteter fra de syv skogbruksaktørene er det vanskelig å se at særskilte innholdsmessige tema blir tatt opp nevneverdig mer enn andre.

Notatets endelige datasett viser at det i 2018 var 533 aktiviteter for kurs, skogdager/-kvelder og andre aktiviteter med mellommenneskelig kontakt. Tallet for antall aktiviteter er usikkert blant annet fordi mange skogbruksaktører ikke rapporterte sine kunnskaps- og kompetansetilbud det året, enten fordi de ikke ble forespurt om det eller fordi de ikke besvarte forprosjektets henvendelse. For aktivitetene samlet var man i 2018 innom 15 særskilte tema. I tillegg kom aktiviteter som i datasettet er kategorisert under «Ukjent tema», «Blandet tema» og «Årsmøter/skogeierlag». Gitt mangfoldet i tema, er det ikke påfallende mangler i det tematiske innholdet for aktivitetene samlet. Blant de 533 aktivitetene er det mulig å se en antydning til differensiering av kunnskaps- og kompetansetilbudet etter trekk ved skogeierne: (i) Skogeiere som selv hogde, (ii) kvinner, (iii) nye skogeiere og (iv) skogeiere som var interesserte i å være mentorer for nye skogeiere.

Notatets endelige datasett viser at det til sammen var 2 980 deltakere på 531 av aktivitetene. Antall deltakere på to av aktivitetene er ukjent. Antallet deltakere er usikkert. Eksempelvis kunne skogbruksaktørene gi høyst ulike opplysninger om antall deltakere, det selv om aktiviteten det var snakk om formodentlig var den samme. I tallet 2 980 er høyst oppgitt antall deltakere innarbeidet. Videre, det er rimelig å anta at en del deltakere deltok på flere aktiviteter. Det innebærer at det sannsynligvis ikke var 2 980 enkeltindivider som deltok i et kunnskaps- og kompetansetilbud i 2018. Sier man at det var 14 000 personlige skogeiere i Trøndelag i 2018, og sier man at det var 3 000 individuelle, personlige skogeiere som deltok på kurs, skogdag/-kveld eller annen aktivitet med mellommenneskelig kontakt, utgjør dette 21,4%.

Det tredje settet av kunnskaps- og kompetansetilbud notatet har sett på er «Internett, Facebook, YouTube, publikasjoner», og da for syv av de ni skogbruksaktørene (de to pådriverprosjektene hadde ikke internettsider). Gjennomgangen viser at det var svært variabelt hvor mange kunnskaps- og kompetansetilbud den enkelte aktøren ga i 2018. Skogkurs hadde klart de fleste både i volum, format og tematiske innganger. I varierende grad lenket de andre skogbruksaktørene seg opp til Skogkurs' internettsider.

Notatet greier ikke å besvare spørsmålet om hvordan samhandlingen mellom de ulike tilbyderne av kunnskap og kompetanse var. Ei heller besvares spørsmålet om hvilke kanaler som ble brukt for å nå og motivere skogeiere til deltakelse. Årsakene til dette er at skogbruksaktørene som besvarte forprosjektets henvendelse i 2019, ikke nødvendigvis sa noe om dette.

Forprosjektets andre element, analysen av trønderske skogeieres bruk av skogfond til å dekke investeringer til kurs og andre kompetansehevede tiltak, baserer seg på opplysninger gitt av Statsforvalteren. Analysen viser at skogeierne i svært liten grad bruker skogfond til dekking av utgifter til opplæring/kompetanseheving. I 10-årsperioden 2009-2018 var det bare 113 utbetalinger av skogfond til slike tiltak, med en fordeling på 55 utbetalinger i første 5-årsperiode og 58 utbetalinger i andre 5-årsperiode. I hele 10-årsperioden var det 18 kommuner, av totalt 47 trønderske kommuner, som ikke hadde noen slike utbetalinger. I 2018 var det 15 utbetalinger av skogfond til dekking av skogeiers utgifter til opplæring/kompetanseheving. Forprosjektets første element viser at det året hadde Skogkurs 56 kurs i Trøndelag med totalt 299 deltakere. 15 utbetalinger av 299 mulige utgjør 5,0%.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	1
Innholdsfortegnelse	3
Tabeller.....	5
Figurer	5
1. Innledning.....	7
2. Datainnsamling, datagrunnlag og analyse	11
2.1 Kunnskaps- og kompetansesystemet.....	11
2.2 Skogfondskontoene.....	15
3. Resultat kunnskaps- og kompetansesystemet.....	19
3.1 Blader.....	20
3.1.1 Skog	21
3.1.2 AllskogNytt	23
3.1.3 Norsk Skogbruk.....	24
3.1.4 Konklusjon for «Blader»	24
3.2 Kurs, skogdager/-kvelder, andre aktiviteter med mellommenneskelig kontakt.....	25
3.2.1 Skogkurs	26
3.2.2 Allskog	30
3.2.3 Andre næringsaktører	39
3.2.4 Konklusjon for «Kurs, skogdager/-kvelder, andre aktiviteter med mellommenneskelig kontakt»	49
3.3 Internett, Facebook, YouTube, publikasjoner	59
3.3.1 Skogkurs	60
3.3.2 Allskog	64
3.3.3 Andre næringsaktører	69
3.3.4 Konklusjon for «Internett, Facebook, YouTube, publikasjoner».....	74
3.4 Samhandling mellom tilbyderne om tilbudene? Kanaler brukt for å nå skogeiere?	75
4. Resultat skogfondskontoene	79
4.1 Konklusjon for «Skogfondskontoene»	80
5. Oppsummering og avslutningskommentarer.....	83
5.1 Fra kartleggingen av kunnskaps- og kompetansesystemet for skogbruk i Trøndelag	83
5.2 Fra studien av skogfondskontoene	85
Referanser	87
Vedlegg.....	89
Vedlegg 1: Henvendelsesbrevet.....	91

Vedlegg 2: Oversikt kurs, skogdager/-kvelder, andre aktiviteter med mellommenneskelig kontakt.....	95
Vedlegg 3: Oversikt over aktiviteter ikke inkludert i vedlegg 2.....	101
Vedlegg 4: Viken Skog SA, faksimile av årsmelding for 2018, side 11.....	107

Tabeller

Tabell 1: Oversikt over henvendelser til næringsaktører og mottatt informasjon	13
Tabell 2: Oversikt over kunnskaps- og kompetansetilbud i Skog 2018	22
Tabell 3: Oversikt over kunnskaps- og kompetansetilbud i AllskogNytt 2018	23
Tabell 4: Oversikt over gjennomførte Skogkurs-kurs i Trøndelag 2018, etter tema og antall kurs	29
Tabell 5: Oversikt over skogeierlagenes Skogkurs-kurs i Trøndelag 2018, etter skogeierlag og tema	35
Tabell 6: Oversikt over skogeierlagenes skogdager/-kvelder 2018 med kjent innhold, etter tema og antall	36
Tabell 7: Oversikt over skogeierlagenes skogdager/-kvelder 2018, etter nord/sør og antall dager/kvelder.....	38
Tabell 8: Oppsummering av vedlegg 2, type aktivitet, temanummer/-navn, antall aktiviteter og deltakere	54
Tabell 9: Oppsummering av vedlegg 2, etter tema og antall aktiviteter.....	57
Tabell 10: Oversikt over kunnskaps- og kompetansetilbud på/via Allskogs Facebook-side, Posts, 2018.....	68
Tabell 11: Utbetalinger fra skogfond til opplæring/kompetanseheving perioden 2009-2018, antall og kroner	79
Tabell 12: Oversikt antall utbetalinger av skogfond til dekking av skogeiers utgifter til opplæring/kompetanseheving, etter kommune og år	81

Figurer

Figur 1: Skogkurs' internettside, 26.10.20.....	61
Figur 2: Allskogs internettside, 12.05.20	65

1. Innledning

Dette notatet er leveransen på forprosjektet «I retning av flere aktive og begeistrede, personlige skogeiere i Trøndelag»¹. Forprosjektet er en del av det større prosjektet «Skogløftet – Skogklyngen i Trøndelag» som Arena Skog (nå WoodWorks! Cluster²) har med Trøndelag fylkeskommune. Forprosjektet er finansiert av Trøndelag fylkeskommune og av egeninnsats fra aktørene. Ruralis – Institutt for rural- og regionalforskning inngår blant disse aktørene. Ruralis var del av det tidligere Arena Skog og er del av nåværende WoodWorks! Cluster. I forprosjektet har egeninnsatsen fra Ruralis og Follo vært betydelig. Den opprinnelige varigheten på forprosjektet var 01.03.19 – 31.12.19, men sluttdato har av flere grunner blitt utsatt til 31.12.21. Fra Arena Skogs side var forprosjektet tenkt å skulle kunne gi et kunnskapsbasert grunnlag for å søke om et hovedprosjekt. Målgruppen for det mulige hovedprosjektet var tenkt å være ikke-aktive, personlige skogeiere med skog i Trøndelag. I avtaleverket mellom Arena Skog og Ruralis ligger det ikke noen forpliktelser fra noen av partene om Ruralis' deltakelse i et eventuelt hovedprosjekt.

Forprosjektet har to elementer. Det første elementet er en kartlegging av kunnskaps- og kompetansesystemet for skogbruk i Trøndelag. Ruralis ved Gro Follo fikk denne oppgaven ut fra den forskningsinnsikten Follo har om personlige skogeiere basert på mange års forskning på denne typen skogeiere. Det andre elementet er en analyse av skogfondskontoene i Trøndelag. Denne analysen er utført av Skogselskapet i Trøndelag ved Rannveig Kristiansen. Mellom Arena Skog og Ruralis er det avtalt at Ruralis skal publisere et notat hvor resultatene fra forprosjektets to elementer inngår. Det er dette notatet. Til sammendraget har Follo valgt ut hva som skal være med fra forprosjektets første element, Kristiansen har valgt ut hva som skal være med fra dets andre element. Kristiansen har skrevet denne innledningens presentasjon av analysen av skogfondskontoene, presentasjonene under overskriften «2.2 Skogfondskontoene», overskriften «4. Resultat skogfondskontoene», og under overskriften «5.2 Fra studien av skogfondskontoene». Det er Kristiansen alene som står for delenes innhold og formuleringer. Det øvrige er skrevet av Follo, og det er kun hun som er ansvarlig for dets innhold og formuleringer. Fordi forfatterne har denne arbeidsdelingen, bruker forfatterne i notatet ikke personlige pronomen som «jeg» eller «vi», men heller «Kristiansen» eller «Follo» slik at forfatteren kan identifiseres.

Forprosjektets første element vier oppmerksomhet til det som er omtalt som «kunnskaps- og kompetansesystem». Ved å bruke termen «system» tilkjennegis at blikket er rettet mot et makronivå og det større samspillet mellom for eksempel mange skogeiere og mange aktører, og ikke mot et mikronivå og det lille samspillet mellom eksempelvis enkeltskogeier og en aktør som eventuelt måtte gi tilbud om kunnskap og kompetanse. I bruken av termen «system» ligger det ikke nødvendigvis at systemet er klart avgrenset og sterkt strukturert. Imidlertid ligger det i term-bruken en antakelse om at hva noen mennesker/enheter gjør i dette angivelige systemet, påvirker hva andre gjør/ikke gjør. I forprosjektet er det ikke nødvendig å foreta noen grenseoppgang mellom kunnskap og kompetanse, men det er ønskelig å påpeke at det å bibringe informasjon inngår i et kunnskaps- og kompetanse-system. Både betegnelsen «forprosjekt» og de økonomiske ressursene stilt til rådighet tilsier at dette

¹ I notatet problematiseres det ikke at «skogeiere i Trøndelag» ikke nødvendigvis er det samme som «eiere til skog i Trøndelag». Størsteparten av eierne som har skog i Trøndelag, bor i Trøndelag.

² Arena Skog oppnådde i 2019 å få status som Arena Pro fra og med 2020. Arena Skog skiftet i den forbindelse navn til WoodWorks! Cluster. Statusen Arena Pro er et element i det statlig finansierte klyngeprogrammet Norwegian Innovation Clusters. Om WoodWorks! Cluster se <https://woodworkscluster.no/>

ikke er ment som noen totalkartlegging av kunnskaps- og kompetansesystemet for skogbruk i Trøndelag. Det er mer snakk om å få et visst inntrykk, et bilde, av det som gjøres.

Mer spesifikt skal forprosjektets første element besvare følgende spørsmål for skogbruket i Trøndelag:

1. Hvilke private og offentlige enheter gir hvilket kunnskaps- og kompetansetilbud rettet mot hvilke skogeiere?
2. Hvilke kunnskaps- og kompetansetilbud er faktisk gjennomført kalenderåret 2018? Hvor mange skogeiere har benyttet tilbudet/mottatt informasjon? Hvilke kanaler har vært brukt for å nå og motivere skogeiere til deltakelse?
3. Hvordan er samhandlingen mellom de ulike tilbyderne?

Spørsmålene skulle besvares ved dokumentanalyse, samtale med relevante aktører og informasjon gitt av Skognæringa i Trøndelag ved Allskog, SB Skog, Skogselskapet i Trøndelag og Nortømmer. I løpet av forprosjektets gang ble listen over aktører man ønsket informasjon fra, utvidet. I punkt 1 over brukes formuleringen «rettet mot hvilke skogeiere». Forprosjektets tittel tilsier at dette skal forstås som «rettet mot hvilke skogeiere» blant de personlige skogeierne. Verken offentlige eller upersonlige skogeiere vies oppmerksomhet i forprosjektet.

Forprosjektets andre element skal analysere aktiviteten i skogfondskontoene til skogeiere i Trøndelag med tanke på bruk av skogfond til kurs og kompetansehevende tiltak, og i hvilken grad skogfondskontoene er benyttet til slike tiltak. Gjennom analysen av skogfondskontoene skal forprosjektets andre element dermed besvare følgende spørsmål:

- A. Hva sier kontoene om aktiviteten for den enkelte eiendom for
 - a) de siste fem årene
 - b) de siste 10 årene?
- B. Hvilke aktiviteter er registrert og hvordan fordeler de seg?
- C. I hvilken grad bruker trønderske skogeiere skogfondskontoen til dekking av utgifter til opplæring/kompetanseheving?

Det er Statsforvalteren³ i det enkelte fylket som fører regnskap over skogfondsmidlene. Spørsmålene i forprosjektets andre element skulle besvares ved at Skogselskapet i Trøndelag fikk tilsendt utskrifter fra skogfundsregnskapet for de aktuelle periodene.

Notatet har tre hovedbolker. Den første bolken har ett kapittel: Kapittel 2 tar for seg datainnsamling, datagrunnlag og analyse, først for forprosjektets element om kunnskaps- og kompetansesystemet, deretter elementet om skogfondskontoene. Den andre bolken er resultatdelen med sine kapitler 3 og 4. Kapittel 3 er resultater fra studien av kunnskaps- og kompetansesystemet. Kapitlet er omfattende og notatets klart lengste. For å organisere det omfattende innholdet som et kunnskaps- og kompetansesystem kan ha, har Follo valgt å presentere resultatet i tre underoverskrifter. Først gjennomgås blader, deretter tas det opp kurs, skogdager/-kvelder og andre aktiviteter med mellommenneskelig kontakt. Til slutt behandles sider på internett, Facebook og YouTube, samt publikasjoner. På slutten av hver underoverskrift konkluderer Follo. Kapittel 4 presenterer resultat fra undersøkelsen av skogfondskontoene, og kapitlet avsluttes med konklusjoner fra Kristiansen. Kapitlet har blitt kort. Både Kristiansen og Follo, og muligens også Arena Skogs ledelse, hadde forventet at det skulle være mer å hente ved å granske skogfondskontoene. At det var såpass lite, er imidlertid også et resultat. Den tredje bolken i notatet er oppsummeringen og de avsluttende kommentarene i kapittel 5.

³ Statsforvalteren het Fylkesmannen frem til 01.01.21.

Kapittel 3 med resultatene fra undersøkelsen av kunnskaps- og kompetansesystemet har en god del punktlistor. For om mulig å gjøre det lettere for leseren å holde seg orientert om hvor mange og eventuelt hvilke plassering den aktuelle punktlisten har under den enkelte overskriften, har Follo brukt følgende formater:

- Ved første punktliste under den aktuelle overskriften brukes tall.
- Ved andre punktliste brukes store bokstaver.
- Ved tredje punktliste brukes fylte prikkpunkter.
- Ved fjerde punktliste brukes romertall.
- Ved opplister under tabeller brukes fylte prikkpunkter uansett hvor mange opplister det tidligere har vært brukt under samme overskrift.

Når punktlisten her er satt opp med fylte prikkpunkter, innebærer det altså at punktlisten er den tredje punktlisten under den aktuelle overskriften (her «1. Innledning»). Denne måten å organisere punktlistene på gjelder for alle overskrifter i Follo's tekst, også for overskrifter på det laveste nivået. Språkrådet har en rekke regler for hvordan punktlistor skal settes opp. Reglene gjelder slikt som bruk av kolon, stor/liten bokstav i begynnelsen av det enkelte punktet, punktum/ikke punktum etter det enkelte punktet, osv. I notatet er dette forsøkt etterlevd, selv om noen tilpasninger er gjort.

2. Datainnsamling, datagrunnlag og analyse

Kapittel 2 tar først for seg datainnsamling, datagrunnlag og analyse for forprosjektets første element om kunnskaps- og kompetansesystemet. Deretter gjøres det tilsvarende for forprosjektets andre element om skogfondskontoene.

2.1 Kunnskaps- og kompetansesystemet

Et kunnskaps- og kompetansesystem for skogbruk kan være meget omfattende og innholdsrikt, det selv for et mindre område som Trøndelag. Follo måtte derfor foreta en rekke avgrensninger. I henvendelsesbrevet til skogbruksaktørene (se vedlegg 1) presenterte Follo hvilke tema hun mente var aktuelle for forprosjektet, hva hun forsto med «tilbud», hvilke form tilbudet kunne ha og lokalisering av tilbudet. Follo skrev:

Tema: De kunnskaps- og kompetansetilbudene som forprosjektet er ute etter, er de som har tema som vedrører skogbruk i næringssammenheng. Det være seg slikt som:

- skogbehandling
- bevaring av biologisk mangfold, inklusive sertifisering
- skatt, økonomi, tilskudd, skogfond
- juridiske spørsmål knyttet til det å være grunneier (rettet mot skogdelen av eiendommen)
- kunnskap om hvem som gjør hva i skogbruket
- forståelse av begreper som brukes i skogbruket
- forståelse av skogbruksplaner/ressursoversikter.

Dette gir at jeg i forprosjektet ikke ønsker informasjon om kunnskaps- og kompetansetilbud som angår slikt som jakt, fiske, turisme, vedproduksjon, bioenergi, juletreproduksjon og skogens bidrag i klimaarbeidet.

Tilbud: Med «tilbud» forstår jeg det som har til hensikt å gi økt kunnskap og kompetanse til de personlige skogeierne. Med andre ord ekskluderer forprosjektet den kompetanseoverføringen som eventuelt skjer når skogeier har ordinær samhandling med skogbruksledere/virkeskjøpere/driftssjefer i forbindelse med hogst, planting, ungskogpleie, tynning. Skulle bedriften ved disse situasjonene imidlertid ha lagt inn en intendert og forhåndsplanlagt kunnskaps- og kompetanseoverføring, er det likevel relevant for forprosjektet. Som tilbud forstår jeg også informasjon på hjemmesider og Facebook-sider. Tilbudene jeg er ute etter kan være gratis for skogeierne eller ha en kostnad for dem.

Form: Formen på de kunnskaps- og kompetansetilbudene forprosjektet er interessert i, kan variere. Kurs, skogdager/-kvelder og informasjonsskriv har en selvfølgelig plass. Skulle ulike årsmøter romme et kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeierne, er det også relevant. Videre kan tilbudene komme som eksempelvis nettoppslag, podcast, skogvandring/-befaring i skogeiers skog, i medlemsblad og i nyhetsbrev.

Lokalisering av tilbudene: Noen av tilbudene var lokalisert. Av disse er forprosjektet kun ute etter tilbud som fant sted i Trøndelag. Jeg har gjort en slik innsnevring fordi hovedprosjektets målgruppe vil være ikke-aktive, personlige skogeiere med skog i Trøndelag. Flestparten av eierne med skog i Trøndelag bor i Trøndelag, og jeg har liten tro på at disse ikke-aktive skogeierne drar over fylkesgrensen for å delta på et kunnskaps- og kompetansetilbud. Dette gjør at jeg i forprosjektet velger å se bort fra slikt som konferansene Skog & Tre og Skogforum.

Follo gjorde ytterligere avgrensninger da hun hadde mottatt informasjon fra næringsaktørene. Dette er presentert i resultatdelen av notatet.

Totalt sendte Follo en forespørsel til 16 næringsaktører (skogbruksaktører) for å få rede på deres kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere i Trøndelag i 2018 (se tabell 1 på side 13). Arena Skogs ledelse ønsket nemlig at forespørselen ikke bare skulle sendes til Allskog, SB Skog, Skogselskapet i Trøndelag og Nortømmer, men også til andre som var del av Arena Skog. Det være seg skogpådrieverprosjektene i Trøndelag⁴, Skogkurs, Fylkesmannen og kommunene. Videre ble det påpekt at om et regnskapskontor hadde sendt ut informasjon eller gitt andre former for kunnskaps-

⁴ Skogpådrieverprosjektene i Trøndelag er behørig presentert i Follo (2017). 2018 var siste prosjektåret for disse trønderske skogpådrieverprosjektene i deres datidige form. Fra 2019 ble prosjektet «Aktivitetsfremmende skogpådrievering og vegplanlegging i en grønn framtid» det felles grepet i det samlede Trøndelag.

og kompetansetilbud, kunne regnskapskontor være en like god aktør som en annen aktør. Arena Skogs ledelse overlot imidlertid til Follo å bestemme hvilke spesifikke aktører som skulle kontaktes ut fra hennes kjennskap til det trønderske skogbruket.

Henvendelsen til 14 av skogbruksaktørene hadde ordlyden gitt i vedlegg 1. Henvendelsene til Skogkurs og til Fylkesmannens landbruksavdeling (FMLA)⁵ var annerledes formulert. I henvendelsen til Skogkurs ble Skogkurs bedt om følgende opplysninger:

1. oversikt over kursene Skogkurs hadde hatt/vært med på i Trøndelag i 2018:
 - a) tidspunkt, sted og eventuelt arrangert av hvem eller sammen med hvem
 - b) antallet skogeiere som hadde deltatt på det enkelte kurset
2. oversikt over kursvirksomheten i Trøndelag sammenliknet med andre fylker
3. oversikt over kurs/andre tilbud Skogkurs tilbød i Trøndelag og som var nye for 2019 og som pr. april 2019 lå på Skogkurs' hjemmeside under overskriften «Kursbeskrivelser». (Dette var for at Follo skulle kunne sjalte ut kurs/tilbud som ikke fantes i 2018.)

I henvendelsen til Fylkesmannen i Trøndelag var henvendelsesbrevet i vedlegg 1 lagt ved som informasjon. I tillegg ble følgende tatt opp i henvendelsen:

- A. FMLA kunne selv være kunnskaps- og kompetansetilbyder. Det via nettoppslag, utsending av skriv, årsmeldinger med faglig innlegg eller liknende, fagdager rettet mot skogeiere, osv.
- B. FMLA kunne ha oversikt over
 - a) hva pådriverne/pådriverprosjektene hadde gitt av kunnskaps- og kompetansetilbud i 2018
 - b) hvilke takstselskap som hadde gjennomført skogtakst i 2017 eller 2018, og hvem som eventuelt hadde hatt kurs for skogeiere i 2018 i den forbindelse
 - c) regnskapskontor som hadde kjørt kurs for skogeiere i 2018
 - d) hva kommunene hadde gitt av kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeierne i 2018.
- C. Hvis FMLA ikke hadde oversikt over det som ble nevnt under punkt B, kunne da FMLA være behjelpelig med navn på bedrifter/personer Follo kunne henvende seg til?
- D. Kunne FMLA foreslå fem kommuner som var blant Trøndelag fylkes mest aktive på skogbruk?

Henvendelsene ble sendt ut første gang i perioden 10.04.19-10.05.19 via epost, med gjentatte purringer til enkelte aktører gjennom våren og sommeren. Skogkurs og FMLA hadde Follo vært i telefonisk kontakt med før den første skriftlige henvendelsen. Allskog, SB Skog, Skogselskapet i Trøndelag og Nortømmer hadde Kristiansen⁶ snakket med før Follo skriftlig kontaktet dem. I Follo henvendelse til Nortømmer gikk det frem at hun ønsket informasjon fra så vel Nortømmer som morbedriften skogeierforeningen Norskog. Som det går frem av tabell 1 ble det sendt henvendelser til samtlige seks pådriverprosjekt i Trøndelag (Orkla skogforum & Ytre kyst, Pådriverprosjektet Namdal, Gauldalsnettverket, Pådriverprosjektet Innherred, Nidaros skogforum, Lensa Fosen), og det ble sendt henvendelser til fire kommuner. I henvendelsene til disse pådriverprosjektene og kommunene ble det vist til at FMLA i sitt svar til Follo våren 2019, hadde påpekt at den beste inngangen til ønsket informasjon var pådriverne og kommunene selv. I henvendelsene til de fire kommunene gikk det videre frem at den aktuelle kommunen var blant de kommunene FMLA hadde trukket frem som blant de mest aktive innen skogbruk i fylket. FMLA hadde foreslått Indre Fosen som en femte kommune, men i og med at samme person var pådriver i Lensa Fosen og kom opp som kontaktperson for skogbruk i Indre Fosen kommune ved Follo nettsøk, ble kun én henvendelse

⁵ Fra 01.01.18 ble fylkesmannsembetene for Sør- og Nord-Trøndelag slått sammen til Fylkesmannen i Trøndelag.

⁶ Kristiansen var på den tid leder av gruppen innen Arena Skog hvor skogeierkontakt inngikk, og hvor de fire enhetene deltok.

sendt. Fra FMLA kom det ingen informasjon om at regnskapskontor hadde gitt skogeiere kurs⁷. Follo selv kjente ikke til regnskapskontor som hadde gitt skogeiere et kunnskaps- og kompetansetilbud, og hun visste heller ikke hvilke kanaler man eventuelt kunne bruke for å få en slik informasjon. Dermed ble det ikke sendt noen henvendelser til regnskapskontor. Purringene til skogbruksaktørene som ikke responderte på den første skriftlige henvendelsen, ble gjort både over telefon og epost. Fordi henvendelsesbrevet både var langt og krevende, tilbød Follo seg å snakke med de aktuelle skogbruksaktørene før de eventuelt gikk i gang med besvarelsen. Dette for å gjøre det lettere for dem å svare. Kontaktforsøkene ble avsluttet i midten av august 2019.

Tabell 1: Oversikt over henvendelser til næringsaktører og mottatt informasjon

Kontakthenvendelse til:	Informasjon mottatt tilbake?	
Allskog v/Klingenberg Hokstad	Ja	
Norskog/Nortømmer v/Sandhaugen		Nei
SB Skog v/Svanøe-Hafstad	Ja	
Skogkurs v/Myklestad	Ja	
Skogselskapet i Trøndelag v/Brede	Ja	
Fylkesmannen v/Solem	Ja	
Orkla skogforum & Ytre kyst v/Syrstad	Ja	
Pådriverprosjektet Namdal v/Sklett	Ja	
Gauldalsnettverket v/Lien		Nei
Pådriverprosjektet Innherred v/Berg		Nei
Nidaros skogforum v/Garberg		Nei
Lensa Fosen v/Larsen		Nei
Steinkjer kommune v/Rygg	Ja	
Midtre Gauldal kommune v/Amdal		Nei
Selbu kommune v/Sjøreng		Nei
Grong kommune v/Eliassen	Ja	
	Totalt:	9 ja 7 nei

Som respons fra skogbruksaktørene består datagrunnlaget av informasjon og materiale fra ni skogbruksaktører om deres kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere i Trøndelag i 2018. I tabell 1 går det frem hvem disse ni var. Etternavn på den personen Follo henvendte seg til står i tabellen både fordi det av og til kan oppstå diskusjon om man har henvendt seg til rett person, og fordi innholdet i gitt informasjon til dels kan være avhengig av hvem som gir den. Fra Allskog kom svaret fra Estenstad, fra Fylkesmannen kom det svar fra Solem med utdyping fra Arnekleiv. I etterkant av responsene var Follo i kontakt med de fleste av skogbruksaktørene for oppklaring. I notatet vil Follo bare gi spesifikk informasjon om kontakten hvis den ble gitt i etterkant av den opprinnelige responsen. For den opprinnelige responsen vil det stå slikt som «responsen» eller også mer presist «responsen våren 2019». Tabell 1 viser at denne delen av datagrunnlaget rommer informasjon fra private og offentlige tilbydere, samt at både skogeierforening og tømmerforhandler er med. Follo vurderer det slik at de ni skogbruksaktørene som besvarte henvendelsen hennes, er tilstrekkelig

⁷ Årsaken til at Follo spurte FMLA om regnskapskontor, var at mens pådriverprosjektene i Sør-Trøndelag fylke pågikk (under betegnelsen «Lensa») arbeidet man opp mot regnskapskontor. I Folløs erindring dreide dette seg om å øke regnskapskontors kompetanse om skogfondordningen. FMLA ved Solem ledet det som ble betegnet «Lensa koordinering» (Follo 2017:39), og han hadde en svært sentral plass i Lensa.

varierte til at det er mulig å få et visst bilde av tilbudet til skogeierne – hvilket var siktemålet med forprosjektet. Presentasjon av informasjon og materiale fra næringsaktørene gis senere i notatet i de sammenhengene hvor slik presentasjon er relevant.

I tillegg til informasjonen og materialet fra skogbruksaktørene består datagrunnlaget av

- en gjennomgang av bladet «Skog», medlemsbladet til skogeiersamvirket, åtte nummer i 2018
- en gjennomgang av innsmettbladet «AllskogNytt», en publikasjon fra Allskog som legges inn i bladet Skog, åtte nummer i 2018 (AllskogNytt ble oversendt Follo fra Allskog)
- informasjon om antall abonnenter i Trøndelag på Skogselskapets fagtidsskrift «Norsk Skogbruk»
- en gjennomgang av internettsiden til (rekkefølge ifølge tabell 1)
 - Allskog
 - SB Skog
 - Skogkurs
 - Skogselskapet i Trøndelag
 - Fylkesmannen i Trøndelag: Landbruk og mat; Skogbruk
 - Steinkjer kommune: Landbruk og næring; Skogbruk
 - Grong kommune: Landbruk, næring, miljø og natur; Skogbruk
- en gjennomgang av Facebook-siden (åpen tilgang) til
 - Allskog
 - Lensa (brukt av Follo kun for å hente ekstra informasjon)
 - Skogbruket på Fosen (brukt av Follo kun for å hente ekstra informasjon)
- en gjennomgang av YouTube-siden (åpen tilgang) til
 - Allskog.

Skogselskapets medlemsblad «Skog og Miljø» er ikke gjennomgått. Ifølge informasjonen fra Skogselskapet i Trøndelag våren 2019 gis det ut fire ganger i året, og bladet gir informasjon om hva Skogselskapet har gjort siden forrige nummer. Dette er i tråd med det inntrykket Follo har hatt ut fra de få numrene hun har hatt tilgang til opp gjennom årene. Follo har derfor valgt å ikke bruke tid på en gjennomgang av Skog og Miljø.

Gjennom Follos bearbeiding har datagrunnlaget blitt til et endelig datasett. Om denne bearbeidingen og overgangen fra datagrunnlag til datasett, se avsnittet nedenfor og innledningsvis under overskriften «3. Resultat kunnskaps- og kompetansesystemet». Når det gjelder den delen av datasettet som vedrører kurs, skogdager/-kvelder og andre aktiviteter med mellommenneskelig kontakt, manifesterer det endelige datasettet seg slik det gjør i notatets vedlegg 2. For den øvrige delen av det samlede datasettet gis det ikke i notatet noen samlet presentasjon.

Analyseringen av mottatte data har for Follo i stor grad bestått av å organisere, samordne og sortere informasjonen – og av å bruke skjønn. Noe av det skogbruksaktørene ga informasjon om ble gitt av flere aktører, og en del kunnskaps- og kompetansetilbud var å finne både i informasjonen aktørene ga, på internett- og Facebook-sider. Follo måtte derfor kryssjekke all informasjon slik at eksempelvis en skogdag eller et kurs ikke endte opp med å bli telt flere ganger. I noen skogbruksaktørers responser var det ikke opplyst om slikt som hvilke kanaler man hadde brukt for å nå skogeierne, om tilbudet var rettet mot spesifikke typer skogeiere, om tilbudet var åpent for alle skogeiere og om man hadde samarbeidet med andre skogbruksaktører. Ved å kombinere informasjon fra flere kilder kunne Follo imidlertid supplere noe fra andre kilder. Videre kom en del av informasjonen fra skogbruksaktørene i form av årsmeldinger, statusrapporter, prosjektrapporter for flere år, regneark, og liknende, det vil si uten å være bearbeidet i det formatet Follo hadde bedt om i sine henvendelser.

For Follo ble dermed nødvendig å gå dypt inn i den informasjonen hun hadde. Noe måtte forkastes fordi tilbudet ble gjennomført til andre tider enn kalenderåret 2018, noe måtte forkastes fordi tilbudet ikke var rettet mot skogeiere, og var dette eller hint faktisk et tilbud om kunnskap og kompetanse eller var det noe annet? Og hvordan hadde de forskjellige skogbruksaktørene telt deltakere? Det var tydelig at noen hadde telt stort og smått, det være seg voksne og barn og alt fra kaffekokere til eksempelvis kursdeltakende skogeiere, mens andre syntes langt mer selektive i sin telling og inkluderte kun skogeiere som deltok i det respektive tilbudet. Skulle Follo da bruke laveste antall eller høyeste antall hvis hun hadde informasjon fra flere kilder? Hva var et kurs og hva kunne ikke regnes som kurs? Hvilke eventuelle kurs skulle inngå som data i det endelige datasettet? Skulle for eksempel takstselskapers opplæringskurs i bruk av takstselskapets eget opplegg for skogbruksplan/ressursoversikt inngå eller var det å forstå mest som del av et kjøp skogeier hadde gjort? Hva med skogbruksaktørers deltakelse på messer? Var dette et kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere? Alt dette innebar at Follo var nødt til å bruke mye skjønn. All organiseringen, samordningen, sorteringen og skjønnsutøvelsen Follo har gjort, kan gjøres til gjenstand for kritikk. Til dette er det ikke annet å si enn at Follo har gjennomført arbeidsstykkene etter beste evne og innsikt.

2.2 Skogfondskontoene

Avsetting av skogfond er hjemlet i lov om skogbruk (Skogbrukslova) og reguleres av den sentrale forskrift om skogfond o.a. Skogfondet forvaltes av Landbruksdirektoratet, og det er, som tidligere omtalt, Statsforvalteren som fører regnskap over skogfondsmidlene. Pengene på det aktuelle skogfondet skal skogeier benytte til tiltak som stimulerer til aktiv bruk av skogressursene, til etablering og oppbygging av fremtidsskog. Kursavgift og kursmateriell for kurs knyttet til skogens drift inngår som en del av de kriterier som ligger til grunn for bruk av skogfond. Skogeier er pliktig til å avsette penger til eiendommens skogfondskonto i intervallet 4-40% av brutto tømmeromsetning. Dette skjer ved hogst og salg av skogressurs på eiendommen. Når skogeier selger tømmer og biobrensel, trekker kjøperen penger til fondet fra oppgjøret og setter pengene inn på skogfondskontoen. Det er verdt å merke seg at skogfondet er tilknyttet eiendommen, dvs. ikke eieren av skogen.

Når skogeier har gjennomført en aktivitet som kan dekkes av skogfond, sender skogeier en refusjonssøknad via Altinn til skogfondssystemet (ØKS) hos Landbruksdirektoratet. Søknaden behandles av den kommunen skogfondskontoen (eiendommen) er tilknyttet. Dersom en skogeier har eiendommer i flere kommuner, har skogeier en skogfondskonto i hver kommune. Når kravet er behandlet og godkjent av kommunen, er det Statsforvalteren som overfører beløpet til skogeiers konto. Dersom tiltaket er tilskudds-berettiget, overføres tilskudd sammen med kravet. Kurs, som dette forprosjektet omhandler, hører inn under hovedkode 362 i skogfondssystemet. Tiltak som hører inn under hovedkode 362 er ikke tilskuddsberettiget. Dette gjelder kurs, grenseoppgang og skogforsikring. Refusjonskrav sendes etter at tiltaket er gjennomført og investeringen er betalt, og senest ett år fra utgangen av det kalenderåret investeringen ble gjennomført.

Ved utbetaling av skogfond vises det til forskrift om skogfond o.a. §12 «Nærmere om utbetaling». Paragrafen lyder:

Spesifiserte krav om utbetaling frå skogfondet skal sendast til kommunen seinast 1 – eitt – år frå utgangen av det kalenderåret investeringa blei gjort. Alle krav om utbetaling skal vere tilstrekkeleg dokumentert og skogeigaren har plikt til å leggje fram den dokumentasjonen kommunen ber om.

Skogeigarar som gjennomfører større investeringar eller tiltak kan få utbetalt skogfondsmidlar etter kvart som investeringane blir gjennomførte.

Investeringar eller tiltak som er registrerte på skogfondskonto, men ikkje dekt med skogfond (udekte investeringar), kan dekkjast med skogfondsmidlar som blir innbetalt innan utgangen av det neste kalenderåret. For større investeringar eller tiltak kan kommunen gi tilsegn om at denne tidsfristen kan utvidast med 4 år.

Bruk av skogfond gir skattefordel ved at skogeier må skatte av inntekter fra tømmeralg, men den delen som settes på skogfondskontoen blir ikke inntektsført eller beskattet før pengene tas ut av fondet for å dekke investeringer i skogen. Når skogeier tar pengene ut av fondet, inntektsføres og skattlegges kun 15% av beløpet. Kostnader til kursavgift og kursmateriell ved kurs knyttet til skogens drift gir skattefordel.

For å få tilgang til utskrifter fra skogfondskontoer i Trøndelag henvendte Kristiansen seg til landbruksavdelingen hos Statsforvalteren. Dette ble gjort pr. telefon første gang i juli 2019, hvor det ble redegjort for forprosjektet, problemstilling og hvilken informasjon det var behov for. Det ble i et møte avklart at det var behov for en godkjenning fra Landbruksdirektoratet før Statsforvalteren kunne videresende utskrifter. Kort tid etter ble det sendt en skriftlig henvendelse til Landbruksdirektoratet hvor Kristiansen beskrev forprosjektet og målsetninger. I den forbindelse ble det presisert at kun aggregerte tall ville bli benyttet, og at verken navn på skogeiere eller eiendommer ville fremkomme i forprosjektet. Forutsetning og svar fra Landbruksdirektoratet var følgende: «dersom vi forutsetter at alle data som kan knyttes til enkelteiendommer eller -personer er tatt vekk, bør vel dette være helt greit.»

Det ble i perioden september 2019 til juni 2020 sendt bearbeidet utskrifter via epost fra Statsforvalteren til Kristiansen. Epostene inneholdt to sett med utskrifter fra perioden 2009-2018. Kristiansen har hentet data fra disse utskriftene som grunnlag for resultatene i denne delen av forprosjektet:

1. inn- og utbetalinger alle tiltak i skogfond
2. uttrekk inn- og utbetalinger av kode 362 kurs.

«Alle tiltak i skogfond» ført i første sett av utskrifter var:

- Skogkulturtiltak
- Nybygging og ombygging av skogsveger
- Vedlikehold av skogsbilveger og velteplasser
- Miljøtiltak
- Skogbruksplanlegging
- Bioenergi
- Kode 362 Forsikring av skog, kursavgift og kursmateriell, oppmerking av eiendomsgrenser
- Merverdiavgift knyttet til de aktuelle tiltakene
- Inn- og utbetalinger.

Det var da kode 362 som var interessant for forprosjektet. For denne koden var følgende opplysninger gitt:

- Regnskapsår
- Kommunenummer
- Periode (måned i året)
- Hovedkode (362)
- Hovedtekst (kurs)
- Areal (prod. skogareal til skogeieren)
- Kostnad

- Skogfond (utbetalt beløp).

I tillegg var det en kolonne for kontonummer, men disse numrene var fjernet før Kristiansen mottok opplysningene.

3. Resultat kunnskaps- og kompetansesystemet

Før resultatene fra kartleggingen av kunnskaps- og kompetansesystemet presenteres er det ønskelig å minne om at datagrunnlaget er begrenset. Syv begrensninger skal nevnes. For det første ble henvendelsene fra Follo sendt til en liten andel av de trønderske kommunene. Kun fire kommuner mottok henvendelsen, mens det i 2018 var 47 trønderske kommuner. For det andre, henvendelsene ble sendt til næringsaktører som Follo og Arena Skogs ledelse forsto som mest fremtredende med hensyn til å gi kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere. Det ble ikke sendt henvendelser til mindre fremtredende næringsaktører. For det tredje, syv av 16 av de antatt mest relevante næringsaktørene som mottok henvendelsen, responderte ikke. For det fjerde, Follo hadde i sin henvendelse til næringsaktørene begrenset hva de skulle rapportere om (se side 11). Det innebar blant annet at alt slikt som daglig forekommer mellom tømmerforhandler og skogeier, ikke skulle inkluderes – det selv om det visselig blir gitt informasjon og det skjer overføring av kunnskap og kompetanse i situasjonen. Det kan dreie seg om, som SB Skog utdypet i sin respons våren 2019, tømmerpriser og marked, driftspriser, valg av skogfondssats i forhold til investeringer, sjekk om skogeier har miljøregistreringer, gjennomgang av sertifiseringsavtale, osv. For det femte, Follo hadde utelukkede arrangementer utenfor Trøndelag. For det sjette, en rekke internettsider og Facebook-sider er ikke undersøkt. Det være seg eksempelvis hjemmesiden til Norges Skogeierforbund, Norskog og utallige kommunale hjemmesider. For det syvende, tilfeldig overføring av kompetanse mellom en skogfaglig kompetent skogeier til en mindre skogfaglig kompetent skogeier er ikke med. Denne overføringen omtalte Skogselskapet i Trøndelag i sin respons til Follo. Det ble påpekt at Skogselskapet selv er skogeier, og at Skogselskapet er knyttet både til veilag og utmarkslag – og at i den forbindelsen ble Skogselskapets skogfaglige erfaringer og kunnskap også andre til del.

I overgangen fra mottatt informasjon til endelig datasett som brukes i resultatdelen av notatet, har Follo gjort ytterligere avgrensninger. Alle skoleskogdager og kurs for skoleelever som var inkludert i det materialet Follo fikk oversendt fra de ni næringsaktørene, er fjernet. Videre har Follo valgt å fjerne takstselskapers opplæringskurs i bruk av takstselskapets eget opplegg for skogbruksplan/ressursoversikt. Etter hva Follo fikk informasjon om fra blant annet FMLA, var det Allskog og Foran som gjennomførte takst i Trøndelag i 2017⁸ og 2018. Allskogs kurs er, etter hva Follo evner å forstå, ikke nevnt i det mottatte materialet. Kurs Foran hadde er noen ganger omtalt. Grense-dragningen mellom hvilke skogbruksplankurs som skulle være med som data eller ikke, har vært krevende. De skogbruksplankursene som Skogkurs avholdte i 2018, er selvfølgelig med i det endelige datasettet ettersom de både er langt mer omfattende enn takstselskapenes kurs og ikke inngår som element i noe kjøp av skogbruksplan/ressursoversikt. I oversikten mottatt fra FMLA inngikk en rekke skogbruksplankurs. Fra FMLA⁹ fikk Follo vite at de kursene FMLA rapporterte om, var kurs som Fylkesmannen hadde gitt tilskudd til etter at FMLA hadde forhåndsgodkjent kursopplegget. Det vil si at innholdet blant annet var mer omfattende enn takstselskapenes egne kurs som en del av skogeiers kjøp av skogbruksplan/ressursoversikt. I informasjonen fra FMLA gikk det imidlertid frem at det var takstprosjektene som hadde regien på kursene¹⁰, og i enkelte tilfeller kunne det være Skogkurs som gjennomførte det særskilte kurset, i andre tilfeller kunne det være et nettverk (dvs. pådriverprosjektene omtalt tidligere) eller et takstfirma. Samtlige av kursene FMLA rapporterte om gjennomført i 2018 er med i det endelige datasettet, men hvis andre næringsaktører rapporterte om

⁸ 2017 er tatt inn i tidsperioden for takstgjennomføring fordi det etterfølgende kurset kunne ha foregått i 2018.

⁹ FMLA ved Arnekleiv, skriftlig meddelelse 25.05.20.

¹⁰ Når det offentlige starter opp skogbruksplan/ressursoversikt-prosesser, etableres lokale prosjekt for dette i det aktuelle området. For det respektive prosjektet etableres det et styre. Det er disse styrene som vil ha den regien som ble omtalt i informasjonen fra FMLA.

det samme kurset, er det inkludert bare én gang. Det gjøres oppmerksom på at hvorvidt det er samme kurset, utelukkende er basert på oppgitt informasjon som dato og sted for kurset. I de tilfellene hvor Follo ikke har evnet å finne ut hvilke variant av skogbruksplankurs de ni næringsaktørene rapporterte om, er kursene med i datasettet.

Etter en del refleksjon har Follo valgt å utelate næringsaktørens deltakelse på «messer» fra det endelige datasettet. På den ene siden er det slik som Pådriverprosjektet Namdal¹¹ påpekte: På messer er det mulig å treffe skogeiere som ikke er interessert i skogbruk, der kan man få dem i tale mens de eksempelvis kjøper flatbrød. På den andre siden finner Follo det utfordrende å definere tilfeldige møter på messer som et tilbud til skogeiere om kunnskap og kompetanse. En ytterligere grunn til å utelate messedeltakelse er næringsaktørens egne rapporteringer på messedeltakelse. Ikke er det nødvendigvis gitt særskilte opplysninger om hvilke messe det var snakk om og hvilket innhold messen hadde, og tilsynelatende er det ikke skilt mellom skogeiere og øvrige mennesker som var til stede. Det kan være et svært høyt antall besøkende på messer, i et tilfelle ble tallet 1 200 oppgitt. Alle disse 1 200 var ganske sikkert ikke skogeiere. Hadde så vært tilfelle, mener Follo at hun ville ha visst om messen. Således ville inkludering av besøkende på messer ha utgjort en mulig, stor feilkilde idet Follo skulle besvare spørsmålet om hvor mange skogeiere det var som i 2018 benyttet tilbud om kunnskap og kompetanse. For å indikere noe om antall messer som utelates – skogeierlagene i Allskog rapporterte om 15 messer. For å illustrere mer spesifikt hva som ikke er med i det endelige datasettet i og med at messer utelates, kan familieskogdagen Namsos skogeierlag avholdte 20.10.18 brukes. Det er skogeierlaget som i sin årsmelding for 2018 definerer denne dagen som en «messe». Trolig er det fordi skogeierlagets styre forsto evenementet som noe annet enn en skogdag/-kveld, som gjerne forstås som direkte rettet mot voksne som er skogeiere eller kommende skogeiere. Temaet for denne familieskogdagen var, jevnfør AllskogNytt 8/18 og Namdalsavisa 22.10.18¹², moderne skogsdrift. Det møtte 250 stykker, tilkjenne gir skogeierlagets årsmelding, og i AllskogNytt 8/18 går det frem at «det var 50 unger som møtte opp». Skulle de øvrige 200 ha vært skogeiere, er de altså ikke inkludert i det endelige datasettet.

Av det ovenstående skal to moment kunne skimtes: Næringsaktørens aktivitet er mer omfattende enn hva som går frem i resultatene som presenteres; skogeiere kan tilegne seg mangt av kunnskap og kompetanse selv om det ikke skjer gjennom det forprosjektets notat forstås som tilbud om kunnskap og kompetanse.

I det kommende presenteres først resultat og konklusjon for blader. Så behandles kurs, skogdager/-kvelder og andre aktiviteter med mellommenneskelig kontakt. Deretter tar Follo for seg sider på internett, Facebook og YouTube, samt publikasjoner. Lengden på disse tre presentasjonene varierer en del. Det er knyttet til hvilke data og omfanget av data Follo sitter med. Dette preger også den fjerde og siste av underoverskriftene i kapittel 3. Gitt det endelige datasettet er det ikke mye Follo kan si om samhandling mellom tilbyderne, ei heller om hvilke kanaler tilbyderne brukte for å nå og motivere skogeiere.

3.1 Blader

Under overskriften «Blader» skal bladet Skog, innsmettbladet AllskogNytt og fagbladet Norsk Skogbruk omtales.

¹¹ Pådriverprosjektet Namdal ved Sklett, muntlig meddelelse 22.05.19.

¹² Namdalsavisa 22.10.18 «Stor interesse for moderne skogsdrift».

3.1.1 Skog

Bladet Skog er medlemsbladet til skogeiersamvirket. Allskog nevnte ikke Skog i sin respons til Follo, men bladet må helt klart regnes som del av kunnskaps- og kompetansesystemet for skogeiere i Trøndelag. Norges Skogeierforbund omtaler bladet som et «magasin». Skogeierforbundet skriver på sin hjemmeside at formålet med magasinet «er gjennom fagartikler og reportasjer å holde alle skogeiere og skoginteresserte oppdatert om hva som rører seg innenfor den skog- og trebaserte verdikjeden»¹³. Videre står det at faste eller regelmessige temaområder blant annet er «skogfag, familieskogbruk, trebruk, det grønne skiftet, bioøkonomi/bioenergi, rekruttering, jakt, vilt og friluftsliv».¹⁴ Bladet utgis åtte ganger i året, er en del av medlemskapet i Skogeierforbundet, og det sendes samtlige medlemmer landet rundt. Ikke-medlemmer kan abonnere på bladet, slik Rurals/Follo har gjort i en årrekke. Prisen pr. 2018 var 490kr pr. år. I 2018 hadde Allskog 5 214 medlemmer (eiere) i Trøndelag¹⁵. Follo antar at dette i all hovedsak er personlige skogeiere. Hvor mange av de personlige skogeierne i Trøndelag som ikke er andelseiere i Allskog som kjøper Skog, har Follo ikke oversikt over. Skogs opplag i 2018 var 31 835, og Skogs godkjente lesertall pr. 2018 var 77 000¹⁶. Det gir omtrent 2,5 lesere pr. blad.

For å finne hvilke oppslag i Skog som skulle regnes som et kunnskaps- og kompetansetilbud, gikk Follo gjennom de åtte numrene i 2018 i flere omganger. Som det går frem av avsnittet over, Skog har et bredt innhold. Den første gjennomgangen i april 2019 besto derfor i å avmerke hva som kunne falle innenfor det forprosjektet var interessert i. Deretter fjernet Follo oppslag som falt utenfor gitt avgrensningene som senere ble gjort i henvendelsesbrevene til skogbruksaktørene. Og endelig kalibrerte Follo at hun hadde tatt med/utelatt dette og hint i Skog på tilsvarende grunnlag som hun hadde gjort for AllskogNytt. Den vanskeligste vurderingen var om det aktuelle oppslaget var å betrakte som et tilbud eller ikke. Heri inngikk å overveie om forfatteren hadde ment at oppslagets primære oppgave skulle være å øke skogeieres kunnskap/kompetanse. Follo måtte her nøye seg med en skjønnsmessig betraktning av hvordan den respektive forfatter formulerte seg. Selv om det var mange reportasjer i Skog man som skogeier kunne lære noe av, fremsto de ut fra ordbruk likevel ikke som et kunnskaps- og kompetansetilbud.

I tabell 2 (neste side) presenteres resultatet fra Folløs gjennomgang av Skogs åtte nummer i 2018. Hun finner 23 oppslag, hvorav 16 helt klart er et kunnskaps- og kompetansetilbud. Fordi Follo i dette notatet konsekvent har valgt å presentere det som gir størst mulig tilbud samlet sett, er det i tabell 2 inkludere syv oppslag som hun har store vansker med å avgjøre om skal betraktes som et tilbud om kunnskap og kompetanse eller ikke.

¹³ Hentet 19.09.19 fra <https://skog.no/om-oss/magasinet-skog/>

¹⁴ Det skjedde ikke noen stor endring med Skog i perioden fra og med 2018 og frem til september 2019. Den store endringen fant sted i 2011. Da skiftet bladet navn fra «Skogeieren» til «Skog», og bladet ble «lagt radikalt om til å bli et mye bredere familiemagasin» (Skog 5/20 side 46).

¹⁵ Allskogs «Årsmelding 2018» side 34-35.

¹⁶ Skog 8/18 side 3.

Tabell 2: Oversikt over kunnskaps- og kompetansetilbud i Skog 2018

Nr.	Totalt antall sider	Oppslaget overskrift	Oppslaget størrelse	Klart innenfor som «kompetansetilbud»?
1	64	«Nå får du mer for skogen»	1 side	?
		«Kjøreskader skal tilbakestilles raskest mulig»	2 sider	Ja
		«Malmfuru»	¼ side	Ja
2	80	«Du kan forebygge snøskader»	2 sider	Ja
		«Ny giv i veiplanleggingen»	2 sider	?
		«Kubikken må betale også i bratta»	2 sider	?
3	64	«Gjemt i snø, til syne i tøy»	3 sider	Ja
		«Min egen spesialist»	1 side	Ja
		«Nye regler rundt skogbruk som virksomhet»	1 side	Ja
4	64	«Visste du at»	1/8 side	Ja
		«Håp for forsømt ungskog»	3,5 sider	Ja
		«Askeskuddsyke truer all ask i Europa»	2 sider	?
		«Slik redder du skogsbilveien»	4 sider	Ja
		«Tall fra skogen», 3 og 10	1/8 side	Ja
5	72	«Visste du at»	1/8 side	Ja
		«Gravemaskin kan løse viktige oppgaver i skogen»	3 sider	?
6	64	«Bjørka kan gi tre ganger inntekten av gran»	3 sider	Ja
		«Hvordan gikk det med plantesesongen? – Tøft for småplantene i sommer»	3 sider	?
7	64	«Livet på kanten»	3 sider	Ja
		«Nøkkelbiotoper – viktig for mangfoldet i skogen»	3 sider	Ja
8	64	«Visste du at»	1/8 side	Ja
		«Mange skogeiere kan få lavere skatt»	2 sider	Ja
		«Veier av fjell tåler en trøkk»	3 sider	?
	536		44,25 sider	

- «Totalt antall sider» er det aktuelle nummerets totale sider eksklusive forsiden og baksiden av fremre og bakre omslagsside. Fremre omslagsside sin ytre side fortalte om det som kom inne i bladet. De tre øvrige omslagssidene var i 2018 brukt til reklame.
- Blad nummer 5 hadde et vedlegg, «Skog er en viktig del av klimaløsningen». Vedleggets sider er ikke inkludert i «Totalt antall sider». Vedleggets innhold forstås ikke av Follo som fallende inn under «kunnskaps- og kompetansetilbud».
- «Sider» er fulle sider.
- «Tall fra skogen» i Skog 4/2018 er fra side 64 og da for tallet «3» og tallet «10». Det er noe vanskelig å vurdere oppslagene størrelse, men til sammen utgjør de mindre enn 1/8 side.

Tabell 2 viser at av 536 sider er det på 28,25 sider oppslag som helt klart faller inn under det Follo i dette notatet forstår som et kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere. For 16 sider har Follo vansker med å slå dette fast sikkert. I beste fall (44,25 sider) utgjør kunnskaps- og kompetansetilbudet i Skog i 2018 8,3% av det totale antallet sider, i verste fall (28,25 sider) utgjør det 5,3%. Follo har ikke brukt tid på å kategorisere de 23 oppslagene etter deres innhold. Hun finner ingen særskilte tendenser når det gjelder hvilke tema som blir tatt opp i oppslagene. Ei heller ser Follo at oppslagene retter seg mot særskilte varianter av skogeiere.

3.1.2 AllskogNytt

AllskogNytt sendes alle Allskogs medlemmer/eiere åtte ganger i året, og da som et innsmett i bladet Skog. På hjemmesiden til Allskog på internett står det at AllskogNytt inngår i medlemsfordelene¹⁷. AllskogNytt har fire sider hver gang, og hver side går over tre kolonner. Det er i A4-format og benytter en kombinasjon av tekst og foto. Bladet er ikke åpent tilgjengelig på internett, og etter hva Follo vet kan det heller ikke kjøpes. Når Ruralis/Follo kjøper bladet Skog fra Skogeierforbundet, følger det ikke med noe innsmettblad. Hva formålet med AllskogNytt er, går ikke frem av bladet eller av Allskogs hjemmeside på internett. Gitt navnet på bladet er siktemålet antakeligvis å bibringe Allskogs medlemmer/eiere nytt om og fra andelslaget. Det er da også slik det fremstår i de numrene for 2018 som Follo fikk oversendt fra Allskog, samt i de numrene for andre år som Follo i øvrige høve har mottatt fra andelseiere hun kjenner. Her er om stort og smått, fortrinnsvis om Allskog-interne saker. I 2018 kunne det eksempelvis være snakk om skogeierlags aktiviteter, reportasjer om enkelt-medlemmer (skogeiere), personalnyheter, informasjon om skogbruksplankonseptet Allma (som Allskog selger), pågående utviklingsarbeider i Allskog sentralt og budskap fra administrerende direktør.

I tabell 3 presenteres resultatet fra Follo gjennomgang av AllskogNytts åtte nummer i 2018. Utvelgelsen av oppslag er gjort på samme grunnlag som for bladet Skog (se under overskriften «3.1.1 Skog»). Fire av numrene av AllskogNytt har ikke noe tilbud om kunnskap og kompetanse. De øvrige fire har til sammen seks. Ett av disse oppslagene er Follo noe i tvil om skal inngå som et slikt tilbud, nemlig oppslaget «– Det her er over all forventning» i nummer 5/18. Oppslaget tar for seg prisoppgang på tømmer, utdyper noe om basisstokk og presenterer Allskogs utprøving av fastpris på kjøpt tømmer. Det siste elementet gjør det mulig å anta at dette mer kan være et forsøk på å få kjøpe tømmer til fastpris enn et tilbud til skogeier om kunnskap og kompetanse. Når Follo likevel tar det med, er det på grunn av tvilen og fordi oppslaget informerer om basisstokkens plass i tømmerforhandleres pristabeller.

Tabell 3: Oversikt over kunnskaps- og kompetansetilbud i AllskogNytt 2018

Nr.	Totalt antall sider	Oppslagets overskrift	Oppslagets størrelse (3 kolonner pr. side)	Klart innenfor som «kompetansetilbud»?
1	4			
2	4	«Skoggjødsling i Trøndelag i 2018»	1 kolonne	Ja
3	4	«Tilskuddsordninger»	1/3 kolonne	Ja
		«Ungskogpleie – en framtidrettet investering»	3 kolonner	Ja
		«Er din skog forsikret?»	1 ¼ kolonne	Ja
4	4			
5	4	«– Det her er over all forventning»	1,5 kolonner	?
6	4	«Ungskogpleie – en framtidrettet investering, men hvorfor?»	2 kolonner	Ja
7	4			
8	4			
	32		9,1 kolonner	

¹⁷ Hentet 17.06.20 fra <https://www.allskog.no/sjekk-fordelene-av-a-vaere-medeier-i-allskog>

Tre av oppslagene i tabell 3 fordrer ytterligere kommentar. Oppslagene «Ungskogpleie – en framtidrettet investering» (nr. 3/18) og «Ungskogpleie – en framtidrettet investering, men hvorfor?» (nr. 6/18) er tilnærmet identiske. Det er bare layout, noen overskrifter og sluttsatsen om eventuelt å benytte Allskog for å få gjennomført ungsogpleien, som er ulik. I oppslaget «Tilskuddsordninger» (nr. 3/18) er det kort orientert om at det finnes tilskudd til planting, tilskudd til tettere planting som klimatiltak og tilskudd til suppleringsplanting.

Tabell 3 viser at av 32 sider, og da 96 kolonner, er det over 7,6 kolonner oppslag som helt klart faller inn under det Follo i notatet forstår som et kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere. For 1,5 kolonner er Follo i tvil. I beste fall (9,1 kolonner) utgjør kunnskaps- og kompetansetilbudet i AllskogNytt i 2018 9,5% av 96 kolonner, i verste fall (7,6 kolonner) utgjør det 7,9%. I begge tilfellene er de to nærmest identiske oppslagene om ungsogpleie telt som to unike oppslag. Follo har ikke brukt tid på å kategorisere de seks oppslagene i tabell 3 etter innhold, men det skulle gå relativt enkelt frem av tabell 3 og teksten over hva oppslagene vedrører. Follo evner ikke å se at oppslagene retter seg mot særskilte varianter av skogeiere.

3.1.3 Norsk Skogbruk

Ifølge bladet Norsk Skogbruks egen hjemmeside er Norsk Skogbruk landets eneste uavhengige fagtidsskrift for skogbruk. Det gis ut 11 ganger i året og «dekker fagområdene maskin/teknikk, forskning, biologi, økonomi, næringspolitikk, vilt og utmark»¹⁸. Bladet utgis av Det norske Skogselskap, og prisen i 2018 for Norden var 760kr pr. år.

Norsk Skogbruk inngår helt klart i kunnskaps- og kompetansesystemet for skogbruk i Trøndelag. Imidlertid har ikke tidsskriftet, slik Follo oppfatter bladet etter å ha lest det i over 20 år, en målsetning om at det skal gi et kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere. Riktignok er det mangt i fagtidsskriftets oppslag både skogeiere og andre kan lære av, men siktemålet synes å være å presentere fagstoff bredt, legge det frem for diskusjon, samt å fange opp det som måtte røre seg av problemstillinger og tema i det norske skogbruket og tilstøtende næringer og sammenliknbare land.

Våren 2020 hadde Norsk Skogbruk 286 abonnementer i Trøndelag. I sitt svar på Follo's forespørsel om dette skrev Norsk Skogbruk¹⁹ at man ikke hadde abonnentstallet for 2018, men at man ikke trodde at dette hadde forandret seg mye. Follo har ingen oversikt over hvor mange av de trønderske abonnentene som er skogeiere.

3.1.4 Konklusjon for «Blader»

Under overskriften «3.1 Blader» har Follo sett nærmere på magasinet Skog, innsmettbladet AllskogNytt og fagbladet Norsk Skogbruk. For Norsk Skogbruk er Follo's vurdering at Norsk Skogbruk ikke ga et kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere slik hun i dette notatet forstår kunnskaps- og kompetansetilbud.

For Skogs 2018-nummer synes kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere å ha en plass, om enn en beskjeden prosentvis plass av antall sider. I beste fall utgjorde tilbudet 8,3% (44,25 sider) av det totale antallet sider. Da har Follo inkludert de oppslagene hun var i tvil om var et kunnskaps- og kompetansetilbud innenfor rammene for notatet. I og med at Skog er et medlemsblad, var tilbudet

¹⁸ Hentet 16.06.20 fra www.norsk-skogbruk.no/om-oss/

¹⁹ Norsk Skogbruk ved Venn, skriftlig meddelelse 23.05.20.

naturlig nok et tilbud til personlige skogeiere i skogeiersamvirket. Ut over det evner ikke Follo å se at tilbudet i 2018 var rettet mot særskilte varianter av skogeiere. Follo finner ingen særskilte tendenser når det gjelder hvilke tema som ble tatt opp i oppslagene.

Også for AllskogNytt i 2018 synes kunnskaps- og kompetansetilbud å ha en plass, om enn en beskjeden prosentvis plass av antall kolonner. I beste fall utgjorde tilbudet 9,5% (9,1 kolonner) av det totale antallet kolonner. Da er oppslagene Follo var i tvil om, inkludert. I og med at AllskogNytt er et medlemsblad, var tilbudet naturligvis et tilbud til personlige skogeiere i andelslagets geografi (Møre og Romsdal, Trøndelag, Nordland og Troms) som var medlem. Ut over det evner ikke Follo å finne at tilbudet var rettet mot særskilte varianter av skogeiere, ei heller trønderske skogeiere. Tema som ble tatt opp var blant annet skoggjødsling, ungskogpleie og skogforsikring, men noen særskilt tendens hva angår innhold, finner ikke Follo.

Slik omfanget var av oppslag i Skog og AllskogNytt sine respektive åtte nummer hver i 2018, mener Follo at de to bladene utgjorde en høyst begrenset del av kunnskaps- og kompetansetilbudet til trønderske skogeiere i 2018. Follo finner ikke at de to bladene søkte å gi skogeierne økt kunnskap og kompetanse i et engere utvalg av særskilte tema. Imidlertid var ungskogpleie omtalt i to nummer av AllskogNytt.

3.2 Kurs, skogdager/-kvelder, andre aktiviteter med mellommenneskelig kontakt

Det er krevende å presentere resultatene for kurs, skogdager/-kvelder og andre aktiviteter som de ni næringsaktørene ga informasjon om. Er det best å presentere de gitte kunnskaps- og kompetansetilbudene etter tema, type tilbud, hvilke kommune/sted tilbudet ble gitt, hvem som ga det – eller kan hende etter tid på året det skjedde? En ytterligere dimensjon gis ved at det i en del høve var flere næringsaktører som var med på å gi det konkrete tilbudet. Dermed er det heller ikke en soleklar løsning å presentere tilbudene etter enkeltaktørene. Videre er det nødvendig å forsøke å forhindre at fremstillingen drukner i tall og oversikter, selv om det ikke er til å unngå at det blir mye av nettopp det.

I den kommende fremstillingen er følgende oppbygning valgt: Det vies først spesifikk tid til henholdsvis Skogkurs og Allskog. Skogkurs er av særskilt interesse i og med at institusjonen er den primære, formaliserte tilbyder av skogfaglige kurs i Norge. Allskog på sin side er den primære enheten som organiserer skogeiere i Trøndelag, og som man således kan kunne forvente har et særskilt ansvar for å tilby skogeiere i området skogfaglig kunnskap og kompetanse. Ut fra dette vier notatet noe tid på å presentere Skogkurs og Allskog. Presentasjonene av de syv øvrige næringsaktørene som besvarte Follo's henvendelse (se tabell 1), vil bli langt mer beskjeden. Hvilke aktiviteter disse syv rapporterte om, slås sammen under overskriften «3.2.3 Andre næringsaktører».

De aktivitetene som er omtalt under overskriften «Kurs, skogdager/-kvelder, andre aktiviteter med mellommenneskelig kontakt» og som er med i det endelige datasettet, er å gjenfinne i vedlegg 2. Hver aktivitet er gitt et spesifikt nummer slik at aktiviteten kan identifiseres fra teksten til vedlegget. Der hvor flere næringsaktører har informert om det Follo antar er samme aktivitet, er aktiviteten inkludert kun én gang i vedlegg 2. I de tilfellene vil imidlertid samtlige aktuelle næringsaktører være oppført under vedlegg 2 sin kolonne «Arrangører/samarbeidspartnere». For ytterligere opplysninger om samarbeid/samhandling mellom næringsaktører, se overskriften «3.4 Samhandling mellom tilbydere om tilbudene? Kanaler brukt for å nå skogeiere?».

Hvorvidt næringsaktørene faktisk rapporterte om samme aktivitet, har Follo forsøkt å fastslå ved hjelp av opplysninger om slikt som samarbeidspartnere, sted og dato for aktiviteten, tematikk og antall deltakere/tilstedeværende. Imidlertid hadde næringsaktørene til dels ulik måte å rapportere på. Som illustrasjoner kan informasjon om samarbeidspartnere og stedshenvisninger brukes. I Allskogs rapportering ble det knapt sagt noe om samarbeidspartnere, mens det var ettertrykkelig omtalt hos Grong kommune og Steinkjer kommune. Når det gjelder sted, brukte Skogkurs konsekvent kommunenummer, mens andre kunne benytte geografiske betegnelser som Bangdalen (i Namsos kommune) eller også oppgi at aktiviteten skjedde hos personen N.N. I Allskogs rapportering om skogeierlagenes aktivitet var det kun unntaksvis at sted ble oppgitt, der ble det presentert ut fra skogeierlagenes navn. Skogeierlagenes navn faller ikke alltid sammen med kommunegrensene, verken for kommunegrensene før eller etter nylige kommunesammenslåinger. For eksempel heter et skogeierlag Frosta - Åsen skogeierlag, og mens Frosta er egen kommune, er Åsen en del av Levanger kommune. Og hos Allskog ble det gitt informasjon for respektive Rissa skogeierlag og Leksvik skogeierlag, Skogkurs brukte kommunenummer 5054 – det vil si Indre Fosen kommune. Indre Fosen kommune er resultatet av at tidligere Rissa kommune og Leksvik kommune slo seg sammen fra og med nyåret 2018. Selv om Follo har brukt relativt mye tid på å finne ut om en aktivitet som mer enn én næringsaktør rapporterte om var den samme, har ikke detektivarbeidet alltid gitt tilstrekkelig informasjon til å underbygge antakelsen om at så var tilfellet. Da står det som to aktiviteter i vedlegg 2. Hvis flere næringsaktører rapporterte om det Follo har kommet frem til må være samme aktivitet og de oppga ulikt antall deltakere, er høyeste antallet konsekvent satt inn i vedlegg 2. Skulle Follo feilaktig ha trodd at rapporterte aktiviteter fra to eller flere næringsaktører var en og samme aktivitet, beklager hun det for de involverte parter.

3.2.1 Skogkurs

Om Skogkurs og responsen til Follo

Skogkurs er en medlemsforening hvis formelle navn er Skogbrukets Kursinstitutt. Skogkurs sine kurs er ikke utelukkende rettet mot skogeiere. Ifølge vedtektenes §1 skal foreningen «bidra til kompetanseheving for aktørene i skogbruksnæringen, og har ikke økonomiske formål». Vedtektenes §2 tilkjennegir at Skogkurs «har til formål å være skogbrukets fellesorgan for kompetanseformidling innen næringsutvikling og forvaltning av skog- og andre arealressurser»²⁰. I «Strategiske plan 2018-2022» slik den er presentert på Skogkurs' hjemmeside på internett²¹, er det tre tema. For temaet «Medlemmer/kunder» heter det under «Overordnet mål» blant annet at Skogkurs skal tilby «skogbruket rett kompetanse til riktig målgruppe til rett tid, over hele landet», og at Skogkurs skal «være en drivkraft og tilbyr av kurs og etter- og videreutdanningstiltak i skogbruket». Under samme tema, men da for «Samarbeid», påpekes det blant annet at Skogkurs skal utnytte og utvikle sin desentraliserte organisasjon og det lokale nettverket. Blant de 39 medlemsorganisasjonene står følgende næringsaktører relevant for trøndersk skogbruk oppført: Allskog, Norskog, Skogselskapet i Trøndelag og Statskog.

En vesentlig ingrediens i Skogkurs' desentraliserte organisasjon omtalt i avsnittet over, er Aktivt Skogbruk-instruktørene. De er, ifølge Skogkurs' presentasjon av dem, hentet inn fra de beste, har lang erfaring og er faglige ressurspersoner, de er instruktørutdannet og autorisert for hvert kurstema, og de er lokalt forankret og bosatt over hele landet. Som kursinstruktører fremstiller seg

²⁰ «Vedtekter Skogbrukets Kursinstitutt» vedtatt 30.05.13. Hentet 17.06.20 fra https://www.skogkurs.no/pdf/vedtekter_2013.pdf

²¹ «Strategisk plan 2018 – 2022» for Skogkurs. Hentet 17.06.20 fra <https://www.skogkurs.no/userfiles/files/Om%20Skogkurs/Strategi-18-22.pdf>

selv og utdanningen sin i Follo (2001:197): «Vi er en veldig sjelden og liten gruppe» – med en utdanning til instruktør som både er lang og grundig, tøff og vanskelig. Follo kjenner ikke til at det har skjedd noe spesifikt med instruktørutdanningen som skulle tilsi at de er mindre kompetente pr. dato enn hva de fremsto som den gangen i begynnelsen av årtusenet. I 2018 hadde Trøndelag fire autoriserte instruktører: Lien (adresse Støren), Øvereng (adresse Namdalen), Flem (adresse Trondheim) og Haarberg (adresse Rissa)²². Hvis de regionale instruktørene ikke har autorisasjon på et spesifikt kurs, har det etter hva Follo har forstått, vært mulig å hente instruktør fra andre deler av landet. Dette skulle presumptivt ikke være påkrevd for skogbruket i Trøndelag gitt alle de kursene de trønderske instruktørene kan instruere i.

For 2018 finner Follo at Lien, Øvereng, Flem og Haarberg var autorisert for 22 ulike kurs til sammen. For en del av kursene var det flere av de fire instruktørene som hadde autorisasjon. For å komme frem til hva de var kvalifisert for i 2018, har Follo tatt utgangspunkt i de autorisasjonene de ifølge Skogkurs' internettside pr. 21.05.20 hadde, og så fjernet kurs som kom i 2019. I sin respons til Follo våren 2019 skrev Skogkurs at nye kurs for 2019 var: «Risikovurdering av skog langs kraftlinjer», «Utmark som næring», «Dokumentert sikkerhetsopplæring for skogsmaskinførere» og «Gullgruve på rot – en lokal fagdag». De trønderske instruktørene er i 2020 autorisert for «Risikovurdering av skog langs kraftlinjer» (fire instruktører) og «Gullgruve på rot – en lokal fagdag» (to instruktører). De kursene de fire trønderske instruktørene hadde kvalifikasjon for i 2018 blir da

1. Innføring i skogbruk
2. Skogfond
3. Bruk av skogbruksplan
4. Norsk PEFC Skogstandard²³
5. Stell og vedlikehold av motorsag
6. Hogst
7. Virkesutnyttning
8. Hogstteknikk med ergonomi
9. Skogsdrift med landbrukstraktor
10. Skogsdrift med landbrukstraktor med tømmerkran og henger
11. Skogsdrift med slepebane
12. Taubaner – tungt utstyr
13. Foryngelse
14. Ungskogpleie
15. Tynning
16. Stammekvisting
17. Vedproduksjon
18. Biovarme
19. Kulturlandskapet
20. Plantevernmidler (autorisasjonskurs)
21. Lauvskog
22. Lære med skogen – valgfag skogbruk.

²² Pr. 2020 er Trøndelag oppført med fem instruktører hos Skogkurs. Den femte er Landsem (adresse Rindal). I 2018 var Rindal en del av Møre og Romsdal.

²³ I notatet vil leseren kunne se at noen bruker stor s i «Skogstandard», mens andre bruker liten. Også på hjemmesiden til PEFC Norge, <https://www.pefc.no/>, blir begge skrivemåtene benyttet pr. 09.12.20. Follo bruker stor bokstav når ordet er en del av egennavnet.

Et Aktivt Skogbruk-kurs kan komme i stand på flere vis. Det kan ifølge Skogkurs²⁴ være en instruktør som selv initierer et kurs eller det kan komme eksempelvis en forespørsel om kurs fra enkeltskogeier, et skogeierlag i et andelslag, administrasjonen i et andelslag eller kommunalt skogbruksansvarlig. Når et kurs er initiert og den aktuelle instruktøren har funnet sted og tid for det, legges det ut på Skogkurs sin «Kurskalender». Da kan skogeiere som eventuelt måtte være interessert i å ta kurset, melde seg på. Melder ikke nok skogeiere seg på, gjennomføres ikke kurset. Follo har ikke oversikt over hvor mange og hvilke kurs som eventuelt var lagt ut for Trøndelag i 2018, men som det ikke ble noe av på grunn av manglende interesse.

Skogkurs tilbyr også nettkurs. Om dette, se under overskriften «3.3.1 Skogkurs».

Skogkurs' respons til Follo våren 2019 ga presise svar på det Follo hadde spurt om (se side 12). Responserne besto av en epost og to tabeller. I dette notatet vil opplysningene om kursvirksomheten i Trøndelag sammenliknet med andre fylker ikke bli benyttet. Det fordi Skogkurs påpekte at 2018 utviklet seg litt spesielt for flere fylker: Store mengder snø i Sør-Norge gjorde at flere kurs ble avlyst på etterjulsvinteren, og den varme og tørre sommeren senere medførte at kurs ble avlyst på grunn av skogbrannfare.

I Skogkurs' tabell over kurs i Trøndelag gikk det frem hvilke målgruppe i hovedsak det spesifikke kurset hadde. Målgruppene var: skogeiere, jegere, skogsmaskinførere, ansatte funksjonærer i Allskog eller skoleelever. Når det gjelder kursene for elever, var det snakk om henholdsvis tre kurs for Støren Ungdomsskole og tre kurs for Selbu Ungdomsskole. Kursene hadde en varighet på 53 timer og syntes å ha gått over skoleåret 2017/18. Follo antar at dette var knyttet til at disse to ungdomsskolene hadde skogbruk som valgfag. I notatet er bare kursene som hadde skogeiere som målgruppe, inkludert. At det kunne ha vært kommende skogeiere blant ungdomsskoleelevene, har Follo altså ikke tatt høyde for i notatet.

Gjennomførte kurs Aktivt Skogbruk

Ifølge Skogkurs' respons avholdte Skogkurs i 2018 i Trøndelag 56 kurs som faller innenfor avgrensningene Follo har gjort for notatet. I og med at tittelen på kurset «Kulturlandskapet» intuitivt ikke synes å vedrøre skogbruk i næringssammenheng, har Follo sett nærmere på innholdet i kurset slik det er presentert hos Skogkurs. Hun formoder at det faktiske navnet på kurset er «Skjøtsel av skog og trær i kulturlandskapet». Kurset faller innenfor rammene av notatet blant annet fordi kurset tar opp temaet «Kvalitetsproduksjon av lauv»²⁵. De 56 kursene fordeler seg som i tabell 4 (neste side) og da med de kursbetegnelse Skogkurs brukte i sin respons. Navnet på den aktuelle kommunen er gitt av de kommunenumrene Skogkurs benyttet.

²⁴ Skogkurs ved Myklestad, muntlig meddelelse 28.05.20.

²⁵ Hentet 25.05.20 fra <https://www.skogkurs.no/kurs/kursbeskrivelse.cfm?id=498>

Tabell 4: Oversikt over gjennomførte Skogkurs-kurs i Trøndelag 2018, etter tema og antall kurs

Kursbetegnelse	Antall kurs	Fant sted i kommune	Nr. i vedlegg 2
Hogst	35	Trondheim (5), Steinkjer (4), Namsos (2), Rennebu (4), Røros (4), Holtålen (1), Midtre Gauldal (1), Melhus (1), Stjørdal (1), Namdalseid (3), Røyrvik/Raarvihke (1), Namsskogan (2), Overhalla (1), Indre Fosen (5)	1-35
Skogbruksplan	8	Snillfjord (1), Hitra (1), Agdenes (2), Grong (2), Høylandet (2)	36-43
Ungskogpleie	7	Trondheim (2), Steinkjer (1), Namsos (1), Stjørdal (1), Namdalseid (1), Lierne (1)	44-50
Kulturlandskapet	3	Trondheim	51-53
Virkesutnytting	2	Skaun, Klæbu	54-55
Skogfond	1	Verdal	56

- I vedlegg 2 er kursbetegnelsene benyttet som term i kolonnen «Tema navn», og de aktuelle kursene vil gjenfinnes under de særskilte temaene.
- Tall som står i klamme bak kommunenavnene, forteller hvor mange kurs kommunen hadde av det aktuelle kurset.

Flere av kursene Skogkurs rapporterte om ble også rapportert om av andre næringsaktører. Da var noen kurs for eksempel gitt andre betegnelser enn det Skogkurs benyttet i sin respons til Follo. Eksempelvis var det hos Steinkjer skogeierlag kurs som ble omtalt som «Vindfallkurs» (nr. 7 og nr. 8 i vedlegg 2) og kurs betegnet «Motorsagkurs» (nr. 6 og nr. 9 i vedlegg 2). Dette var oppført som «Hogst» i Skogkurs' respons²⁶. For noen av Skogkurs-kursene står Pådriverprosjektet Namdal i vedlegg 2 oppført i kolonnen for «Arrangører/samarbeidspartnere». Dette er ført opp av Follo fordi kurset også var å finne i rapporteringen Follo mottok fra Pådriverprosjektet Namdal. Av informasjonen derfra synes det som om det var Øvereng som hadde ført det inn i pådriverprosjektets oversikter. Som tidligere nevnt, Øvereng var Aktivt Skogbruk-instruktør. Imidlertid var han også ansatt som pådriver i Pådriverprosjektet Namdal. Dermed kom det med på oversikten fra pådriverprosjektet. Follo antar at det var Øverengs kombinasjon instruktør/pådriver, som gjorde at Pådriverprosjektet Namdal rapporterte om kurs i Steinkjer (nr. 9 og nr. 46 i vedlegg 2). Steinkjer kommune var ikke en del av Pådriverprosjektet Namdal, men var en del av Pådriverprosjektet Innherred.

Skogkurs oppga i sin respons hvor mange timer hvert kurs varte, og også hvor mange deltakere det var av begge kjønn. Kursenes lengde varierte fra 15 timer til fire timer, og antall deltakere varierte fra syv til fire. Ifølge Skogkurs' oversikt var det totalt 299 deltakere på de 56 kursene. Av disse var 39 kvinner. 27 av dem hadde deltatt på «Hogst», åtte på «Skogbruksplan», tre på «Ungskogpleie» og én på «Skogfond». Follo vurderer Skogkurs' oversikt over antall deltakere som helt presis, og det er knyttet til hvilke rapporteringskrav institusjonen selv presumptivt stilles. Imidlertid vet ikke Follo om samtlige deltakere Skogkurs oppga, var skogeiere. Sammenstiltes Skogkurs' oppgitte antall deltakere med hva for eksempel et skogeierlag i Allskog rapporterte om det samme kurset, er skogeierlagenes tall svært ofte høyere. Follo har ikke viten om hvordan skogeierlagene her hadde tenkt/telt, men har ikke til hensikt å vurdere gehalten i dette og hint. Senere i notatet vil Follo besvare spørsmålet om

²⁶ Dette innebærer at det kunne være noe ulikt innhold i og forutsetninger for de kursene som Skogkurs betegnet «hogst». Eksempelvis fordret et såkalt «vindfall-kurs» at man på forhånd hadde vært gjennom det «vanlige» hogstkurset (Skogkurs ved Myklestad, muntlig meddelelse 28.05.20).

hvor mange skogeiere samlet som benyttet seg av et kunnskaps- og kompetansetilbud i 2018. Da vil det høyeste antallet deltakere brukes, og hun fører samtlige deltakere som skogeiere.

Gitt autorisasjonene de fire trønderske Aktivt Skogbruk-instruktørene i 2018 hadde (se side 27), synes bredden i tematisk innhold for gjennomførte kurs å ha vært noe begrenset. I tabell 4 er det seks kurskategorier, mens instruktørene var autorisert for 22 kurs. Ikke alle disse 22 faller innenfor rammen av hva notatet anser som relevante kunnskaps- og kompetansetilbud. Kurset «Lære med skogen – valgfag skogbruk» er rettet mot pedagogisk virksomhet, og ikke mot skogeiere. Kurset «Vedproduksjon» vedrører et tema Follo i henvendelsesbrevet til næringsaktørene utdefinerte. Det samme gjør formodentlig kurset «Biovarme» – hvis kurset da tar for seg bioenergi. Pr. juni 2020 finner ikke Follo dette kurset på Skogkurs' hjemmeside. Dermed gjenstår 19 notat-relevante kurs som instruktørene var godkjente for, hvorav seks ble benyttet i Trøndelag i 2018. Påstanden i den siste setningen forutsetter at Follo har forstått overgangene mellom autorisasjonsbetegnelser, kursbeskrivelser på Skogkurs' hjemmeside og betegnelser brukt i Skogkurs' respons (og i tabell 4), korrekt.

Tabell 4 viser med all tydelighet at «Hogst» var den foretrukne av de seks kurstypene som ble benyttet i 2018. Hele 35 kurs var av Skogkurs anført under «Hogst». På den ene siden er det mulig, som Skogkurs²⁷ påpekte ovenfor Follo, at dette hadde sammenheng med at kurstilbudet ga den dokumenterte opplæringen som Arbeidstilsynet krevde²⁸. På den andre siden, den store dominansen av hogstkurs kan også være knyttet til at skogeiere som hogger skog selv eller har planer om det, er lettere å motivere for deltakelse i et slikt kurs enn hva tilfellet er for andre potensielle kursdeltakere og eksempelvis kurs i skogfond. Underoptimal bruk av skogfond gir ikke risiko for livstruende skader. For øvrig er det fullt mulig for en skogeier å tilegne seg god innsikt i smart bruk av skogfond ved hjelp av nettkurs hos Skogkurs. Tabell 4 rommer åtte skogbruksplankurs, og de var gjennomført i fem kommuner. Samtlige fem hadde avsluttet skogplanprosjekt i 2018. Senere i notatet vil det gå frem at det var mange flere kurs knyttet til skogbruksplanprosjekter.

Omtrent halvparten av de trønderske kommunene hadde et Skogkurs-kurs i 2018 som faller innenfor notatets avgrensninger. Hvilke disse 23 kommunene var, vises i tabell 4. Pr. 22.05.19 gikk det frem hos Kartverket at Trøndelag fylke til sammen hadde 48 kommuner, men da var Rindal inkludert. Rindal ble en del av Trøndelag fra 01.01.19. Det gir at det i 2018 var 24 kommuner som ikke hadde notat-relevante Skogkurs-kurs i 2018. Dette var: Bjugn, Flatanger, Fosnes, Frosta, Frøya, Hemne, Inderøy, Leka, Levanger, Malvik, Meldal, Meråker, Nærøy, Oppdal, Orkdal, Osen, Roan, Selbu, Snåsa/Snåase, Tydal, Verran, Vikna, Ørland og Åfjord.

3.2.2 Allskog

Om Allskog og responsen til Follo

På sin hjemmeside starter bedriftens egen presentasjon av seg selv med omtale av tømmeromsetning, markedsandel og hogstlag. I samme avsnitt får man vite at Allskog er «lokalt til stede med 80 skogeierlag».²⁹ Under overskriften «Samvirkeforetak» står det:

ALLSKOG er et samvirke som eies av og er til for skogeiere i Møre og Romsdal, Trøndelag, Nordland og Troms. Vi har i dag 7800 andelseiere. ALLSKOGs formål er å arbeide for andelseiernes økonomiske interesser tilknyttet eiendommen.

²⁷ Skogkurs ved Myklestad, muntlig meddelelse 28.05.20.

²⁸ På hjemmesiden til Skogkurs vises det til Arbeidstilsynets «Forskrift om utførelse av arbeid» med ikrafttredelse fra 01.01.13. Hentet 05.01.21 fra <https://www.skogkurs.no/kurs/kursbeskrivelse.cfm?id=488>

²⁹ Hentet 24.06.20 fra <https://www.allskog.no/Kontakt%20oss>. Ordlyden var tilsvarende 10.04.19.

Vi er en robust organisasjon med høy kompetanse innen alle skogtjenester en skogeier trenger. Vår kompetanse kan bidra til å øke verdien og avkastningen på din skogeiendom.

ALLSKOG er også medlem av Norges Skogeierforbund.

Formålet for Allskog SA er gitt av vedtekter. Vedtektene som gjaldt for 2018, ble vedtatt i årsmøtet 25.04.17³⁰. I 2020 ble vedtektene noe endret³¹, men Follo forholder seg til vedtektene som gjaldt for 2018 ettersom det er det året som er relevant for notatet. I §2 i vedtektene for Allskog SA vedtatt i årsmøtet 2017 var følgende ført opp som «Formål»:

ALLSKOG SAs formål er å arbeide for andelseiernes økonomiske interesser tilknyttet deres skogeiendom ved å:

- Tilby omsetning av tømmer og arbeide for best mulig pris og avsetning på andelseiernes produkter.
- Sikre best mulig rammebetingelser for næringsmessig utnyttelse av andelseiernes skogeiendommer.
- Tilby tjenester knyttet til skogbruk og forvaltning av skogeiendom samt arbeide for å styrke grunneiernes rettigheter.
- Arbeide for økt bruk av skog-, utmark- og treprodukter.
- Stimulere næringsutvikling, og ved eierengasjement sikre innflytelse og avkastning i skogsindustri og andre tilknyttede verdikjeder.

Formålet skal søkes fremmet i samarbeid med de øvrige skogeiersamvirkeforetak tilsluttet Norges Skogeierforbund.

På Allskogs hjemmeside på internett er formuleringene om hva Allskog gjør, noe annerledes formulert sammenliknet med formuleringene i vedtektenes §2. På hjemmesiden heter det eksempelvis at «Vi i Allskog»³²:

Tilbyr skogtjenester, oppfølging, veiledning og kompetanse innen skogbruksplanlegging, kartlegging, hogst, planting, tynning, ungskogpleie, gjødsling, vegbygging og administrasjon, miljøregistrering, reguleringsplanlegging, egenaktivitet i skogen, mobile tjenester, økonomi, hjelp til frivillig vern og mye mer.

Inne på den delen av Allskogs nettside som fordrer innlogging, dvs. på «Min side», heter det under overskriften «Nettverk og rådgiving»: «Allskog tilbyr alt du trenger av skogtjenester, veiledning og kompetanse.»³³

Allskog SA er et resultat av at Skogeierforeninga Nord i 2006 ble en samvirkebedrift.

Skogeierforeninga Nord var i sin tur resultat av at de seks skogeierforeningene nordenfjells i 1998 vedtok en sammenslutning³⁴. Før 1998 hadde Trøndelag Sør-Trøndelag Skogeierforening, Inn-Trøndelag Skogeierforening og Namdal Skogeierforening.

Foretaksmessig kom samspillet mellom Allskog SA og skogeierlagene fortrinnsvis frem i vedtektenes §10 «Lokale andelseiermøter – valgkretser». Der var det fastlagt at Allskog SAs geografiske område ble inndelt i andelseierområder, og at disse fulgte grensene som gjaldt for de tilsluttede skogeierlagene. Andelseierområdene skulle inndeles i valgkretser fastsatt av årsmøtet i Allskog SA, og skogeierlagene skulle velge utsendinger til dette årsmøtet gjennom sine lokale årsmøter.

Årsmøtet i Allskog SA var foretakets øverste myndighet (§12) og møtet skulle behandle slikt som foretakets årsberetning, regnskap, eventuelle forslag til vedtektsendringer, valg og andre saker som

³⁰ Hentet 24.06.20 fra <https://www.allskog.no/upload/2017/06/08/vedtekter-allskog-sa-vedtatt-25-april-2017.pdf>

³¹ Vedtektene ble, ifølge AllskogNytt 8/20, endret på et ekstraordinært årsmøte 30.10.20. Pr. 09.12.20 finner ikke Follo de nye vedtektene på Allskogs hjemmeside på internett. Med grunnlag i AllskogNytt 8/20 og et høringsnotat om de mulige vedtektsendringene, er det mulig å se at noen av paragrafene omtalt i notatets tekst, er endret. Dette gjelder blant annet for §2 «Formål» og §10 «Lokale andelseiermøter – valgkretser». Follo kan ikke se at vedtektsendringene gjør det påkrevd å endre innholdet i notatets tekst, men Follo vil bruke fortidsform på verb når vedtektene omtales. Høringsnotatet om de mulige vedtektsendringene er hentet 09.12.20 fra <https://www.allskog.no/upload/2020/03/02/vedtekter-for-allskog-sa-horingsutkast-2020.pdf>

³² Hentet 24.06.20 fra <https://www.allskog.no/Kontakt%20oss>. Ordlyden var tilsvarende 10.04.19.

³³ Follo har ikke tilgang til Min side, men fikk tilgang til en slik side av en skogeier. Follo takker skogeieren for tilgangen. Sitatet ble hentet 10.04.19 fra <https://minside.allskog.no/andelseierfordeler>

³⁴ Hentet 24.06.20 fra <https://www.allskog.no/historien-om-allskog>

var nevnt i innkallingen (§10 og §13). Årsmøtet skulle velge blant annet seks medlemmer til Allskog SA sitt styre (§13), disse seks skulle være andelseiere og to av dem skulle være fra Trøndelag (§16). Styret kunne bestå av maksimalt åtte medlemmer, hvorav de to siste skulle velges av de ansatte. Styrets arbeid var fastslått i vedtektenes §17. Av gjennomgangen i dette avsnittet skal det kunne gå frem at skogeierne hadde stor innflytelse på hva som skulle, kunne og burde skje når det gjaldt foretakets virksomhet – inkludert tilbud om kunnskap og kompetanse.

Det Follo finner hos Allskog SA om kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere er beskjedent. Andelslagets «Årsmelding 2018» tilkjennega ikke noe om det. Riktignok hadde administrerende direktør der en formulering om at man i mer enn 100 år hadde «stått i tjeneste for sine eiere, skogeiere nordafjells», blant annet ved å gi «[r]ådgivning³⁵ og kursing i skogfaget for å aktivere alle skogeiere og størst mulig andel av skogen»³⁶. Og riktignok hadde man en formulering om at Allskog «har bistått skogeiere med skogsakkyndig bistand, og ved erstatningsforhandlinger etter rådighetsinnskrenkninger og ved frivillig vern»³⁷. Imidlertid var det alt. Når Follo leter på Allskogs hjemmeside på internett, finner hun to steder noe som kan være relevant for notatet og dets oppgaver. For det første står det under medlemsfordeler at kontingenten en som skogeier må betale, dekker «[k]urs, faglig og sosialt påfyll gjennom ditt skogeierlag»³⁸. For det andre heter det under overskriften «Rådgivning» blant annet³⁹:

Som et samvirke og en interesseorganisasjon for skogeierne ønsker vi i ALLSKOG å dele av vår kunnskap når skogeieren trenger en rådslagning. Vi utfyller den veiledningstjenesten som finnes ved landbrukskontorene i kommunene.

ALLSKOG tar gjerne en prat om juridiske problemstillinger, vern, utbygginger, miljøspørsmål eller politiske utfordringer. Vi rådgir også i spørsmål om frivillig vern.

Rådgivning rundt skogbruksplaner, kart og miljøregistreringer gjøres av vår planavdeling [hyperlenke]⁴⁰.

Ta kontakt med din skogbruksleder [hyperlenke] for veiledning innen skogforvaltning og drift.

Som det går frem av det innfelte sitatet, Allskogs ansatte er her ikke proaktive, de er reaktive – de avventer skogeiernes kontaktfremstøt. Hvorvidt dette faller inn under det Follo i notatet forstår som «tilbud om kunnskap og kompetanse», er for Follo noe tvilsomt. Uansett har det ikke vært nødvendig for henne å foreta nærmere grenseoppgang ettersom Follo ikke har noen informasjon om hvor mange trønderske skogeiere som i 2018 eventuelt tok imot kontaktilbudet gitt i det innfelte sitatet.

I 2018 hadde Allskog 40 skogeierlag i Trøndelag, 20 i det nordlige Trøndelag og 20 i det sørlige⁴¹. Samme år hadde Allskog 5 214 medlemmer/eiere i Trøndelag, hvorav det nordlige Trøndelag hadde 2 780 medlemmer og det sørlige Trøndelag hadde 2 434⁴². Follo antar at dette i all hovedsak var personlige skogeiere.

Allskogs respons våren 2019 på Follo henvendelse besto av ei Excel-fil med innlagt informasjon om skogeierlagenes aktiviteter, samtlige AllskogNytt for 2018 og en epost med ytterligere informasjon. Follo kjenner ikke til hva Allskog brukte oversikten over skogeierlagenes aktiviteter til. Innholdet i

³⁵ Når det i et sitat står slik som her, «[r]ådgivning», innebærer det at Follo har endret fra en stor til en liten bokstav i det aktuelle sitatet.

³⁶ Allskogs «Årsmelding 2018» side 2.

³⁷ Allskogs «Årsmelding 2018» side 6.

³⁸ Hentet 24.06.20 fra <https://www.allskog.no/interesseorganisasjonen>

³⁹ Fet font i original. Hentet 24.06.20 fra <https://www.allskog.no/radgivning>

⁴⁰ Når det i et sitat står slik som her, «[hyperlenke]», betyr det at Follo har lagt noe til i sitatet. For tilfellene med hyperlenke var det hyperlenke på internett, men det går ikke frem av vanlig tekst.

⁴¹ Allskogs «Årsmelding 2018» side 34-35. Allskog betegner det «Trøndelag (nord)» og «Trøndelag (sør)», og inndelingen synes å følge fylkesgrensene for det tidligere Nord-Trøndelag fylke og Sør-Trøndelag fylke.

⁴² Allskogs «Årsmelding 2018» side 34-35.

AllskogNytt er presentert tidligere i notatet. Innholdet i Excel-fila presenteres nedenfor. Den øvrige informasjonen i eposten fra Allskog vil inkluderes andre steder i notatet. I sin respons til Follo nevnte ikke Allskog Allskog service. Allskog service var omtalt i AllskogNytt 4/18 og i Allskogs «Årsmelding 2018»⁴³ og omtales også under «Allskogservice» på andelslagets hjemmeside⁴⁴. Ut fra det som går frem på disse tre stedene, antar Follo at Allskog ikke inkluderte Allskog service i sin respons til henne fordi andelslaget ikke forsto dette som et kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeierne som falt innenfor rammene for notatet.

Den mottatte Excel-fila inkluderte informasjon for 2018 fra samtlige skogeierlag i Allskog, og Follo måtte gjøre en del innledende arbeid på den før informasjonen kunne tenkes anvendt i dette notatet. Fila hadde fire kolonner: a) navn på skogeierlaget, b) «TypeAktivitet, c) dato og d) «DeltakereAktivitet». Fila hadde filtreringsfunksjon for samtlige kolonner. Hver aktivitet hadde en rad, det innebar at et skogeierlag kunne stå med mange rader alt etter hvor mange aktiviteter de hadde i 2018. Det første Follo gjorde var å filtrere bort alle skogeierlag som ikke var trønderske, samt fjerne de aktivitetene som under «TypeAktivitet» var kategorisert som «Næringspolitiske møter». Da ble hun sittende igjen med ca. 260 rader med aktivitet for skogeierlagene i Trøndelag i 2018. Disse aktivitetene var delt inn i kategoriene

1. «Kurs»
2. «Messer (Åpen dag/gård, martna, o.l.)»
3. «Skogdager/skogkvelder/skoleskogdager».

Follo fant etter hvert ut at informasjonen som var lagt inn i fila, måtte komme fra skogeierlagenes årsmeldinger. I sin respons til Follo hadde Allskog lagt ved en lenke som ga oversikt over skogeierlagenes årsmøter 2019. Der fant hun også årsmeldinger for 2018 for samtlige 40 trønderske skogeierlag⁴⁵. Årsmeldingene hadde samme format og var skåret over samme lest. Ved å gå gjennom årsmeldingene så Follo at det som var med i den mottatte Excel-fila, var det skogeierlagsstyrene hadde ført opp under overskriften «Aktiviteter 2018». Det innebar for det første at de fire skogeierlagene som ikke hadde skrevet noe om aktivitet (Levanger, Meråker, Skaun og Tydal), ikke fantes i fila. For det andre innebar det at de aktiviteter som eventuelt måtte være ført andre steder i årsmeldingen, ei heller var mulig å finne igjen i Excel-fila. Follo tilføyde disse aktivitetene i sin bearbejdede versjon av den oversendte fila. For det tredje innebar det at hadde to skogeierlag rapportert om samme aktivitet, sto dette i den oversendte fila som aktivitet på begge lagene. I vedlegg 2 har Follo ført opp dette bare som én aktivitet, men da som samarbeid mellom de to skogeierlagene. For det fjerde ga årsmeldingene opplysninger om sted for den aktuelle aktiviteten, noe som ikke var tatt med i den Excel-fila Follo mottok fra Allskog.

Follo bearbejdet den mottatte Excel-fila ytterligere, og noe er tatt bort, mens annet er lagt til. Som tidligere nevnt i notatet (se side 20), valgte Follo å utelate næringsaktørens deltakelse på messer i det endelige datasettet. For skogeierlagene i Allskogs del var det snakk om 15 messer. Videre, såkalte «skoleskogdager» er ikke av interesse for det som skal besvares i notatet. I den mottatte Excel-fila var skoleskogdager, skogdager og skogkvelder kategorisert samfengt, og det var det også i skogeierlagenes årsmeldinger. Heldigvis tilsa årsmeldings-formatet som ble benyttet, at skogeierlagsstyrene mer presist skulle si hva de hadde puttett inn i den usorterte kategorien. Fordi de relevante skogeierlagene da skrev «skoleskogdag», kunne 16 oppføringer lukes ut av Folløs bearbejdede fil. Det som er

⁴³ Allskogs «Årsmelding 2018» side 5.

⁴⁴ Hentet 26.06.20 fra <https://www.allskog.no/skogservice>

⁴⁵ Pr. 26.06.20 er det årsmeldingene for 2019 man finner på adressen <https://www.allskog.no/arsmote-i-skogeierlaget>

lagt til i Excel-fila i tillegg til det som sto i skogeierlagenes årsmeldinger (se avsnittet over), er informasjon hentet fra eksempelvis Allskogs kalenderfunksjon på internett⁴⁶, Allskogs Facebook-side eller også informasjon fra andre næringsaktører og deres Facebook-sider. Etter å ha studert den informasjonen hun da satt med, fjernet Follo enda ni oppføringer. Hvilke ni oppføringer dette var og grunnen til at de ble fjernet, går frem av vedlegg 3. Tre av de ni fjernede oppføringene vedrører skogtakst/skogbruksplan og kurs i den sammenheng. Betrakninger Follo gjorde da hun vurderte hvilke skogtakst-relaterte aktiviteter (møter, kurs og liknende) som skulle være med i det endelige datasettet, er presentert på side 19. I Follo's endelige datasett ble skogeierlagene stående igjen med 91 aktiviteter pluss årsmøter og liknende i lokallagene.

Gjennomførte kurs

I det endelige datasettet Follo benytter står de trønderske skogeierlagene i Allskog med totalt 34 kurs i 2018. Tjue av dem var Skogkurs-kurs, se tabell 5 (neste side).

⁴⁶ Pr. 14.08.20 er adressen <https://www.allskog.no/kalender?alle=1>

Tabell 5: Oversikt over skogeierlagenes Skogkurs-kurs i Trøndelag 2018, etter skogeierlag og tema

Skogeierlag	Nr. i vedlegg 2	Tema ifølge vedlegg 2	Andre samarbeidspartnere i tillegg til Skogkurs
Steinkjer	6	Hogst	
Steinkjer	7	Hogst	
Steinkjer	8	Hogst	
Steinkjer	9	Hogst	Pådriverprosjektet Namdal
Steinkjer	46	Ungskogpleie	Pådriverprosjektet Namdal
Namdalseid og Flatanger	24	Hogst	Pådriverprosjektet Namdal
Namdalseid og Flatanger	25	Hogst	Pådriverprosjektet Namdal
Namdalseid og Flatanger	49	Ungskogpleie	Pådriverprosjektet Namdal
Agdenes	38	Skogbruksplan	Orkla skogforum & Ytre kyst, (FMLA)
Agdenes	39	Skogbruksplan	Orkla skogforum & Ytre kyst, (FMLA)
Grong og Harran	40	Skogbruksplan	Pådriverprosjektet Namdal, Grong kommune, (FMLA)
Grong og Harran	41	Skogbruksplan	Pådriverprosjektet Namdal, Grong kommune, (FMLA)
Hemne, Snillfjord og Hitra	36	Skogbruksplan	Orkla skogforum & Ytre kyst, (FMLA)
Hemne, Snillfjord og Hitra	37	Skogbruksplan	Orkla skogforum & Ytre kyst, (FMLA)
Høylandet	42	Skogbruksplan	Pådriverprosjektet Namdal, (FMLA)
Høylandet	43	Skogbruksplan	Pådriverprosjektet Namdal, (FMLA)
Rørosbygdene	16	Hogst	
Rørosbygdene	18	Hogst	
Namsos	47	Ungskogpleie	Pådriverprosjektet Namdal
Røyrvik	27	Hogst	Pådriverprosjektet Namdal

- Vedrørende Rørosbygdene to hogstkurs. I årsmeldingen til Rørosbygdene sto det at det ble «arrangert 2 motorsagkurs, et på vår og et på høst med til sammen 9 deltakere». Dette var ikke ført opp under overskriften «Aktiviteter 2018» i årsmeldingen, men var som en del av årsberetningen deres. Skogeierlaget ga ikke flere opplysninger om disse to kursene. Skogkurs hadde fire hogstkurs i Røros kommune i 2018. Follo antar sterkt at det var Skogkurs som sto for instruksjonen på de to kursene som Rørosbygdene hadde. Det av tre grunner. For det første fordi antallet deltakere (ni på to kurs) passer for det antallet Skogkurs gjerne har på disse kursene. For det andre hadde Skogkurs i sin tilbakemelding til Follo ført opp kurs som kunne passe til tidspunkt på året og antallet deltakere. For det tredje kjenner ikke Follo til at det er andre enn Skogkurs som tilbyr hogstkurs. I tabell 5 og i vedlegg 2 er det Skogkurs sitt kurs 8.-9. mai som er satt opp som det vårkurset Rørosbygdene arrangerte. Skogkurs hadde også et hogstkurs 16.-17. juni i Røros kommune (nr. 17 i vedlegg 2). Follo valgte å sette mai-kurset (nr. 16 i vedlegg 2) som skogeierlagets vårkurs, men hun kunne like gjerne ha valgt juni-kurset.

Av tabell 5 går det frem at bare ni av de 40 skogeierlagene hadde Skogkurs-kurs i 2018. Steinkjer skogeierlag hadde fem slike kurs, Namdalseid og Flatanger skogeierlag hadde tre. Når det gjelder innholdet på kursene, var skogeierlagene involvert i kun tre kurstema: hogst (ni kurs), skogbruksplan (åtte kurs) og ungsogpleie (tre kurs). I tabell 5 ser det ut til at de aller fleste av kursene var sammen med flere samarbeidspartnere enn Skogkurs. Det er bare Steinkjer skogeierlag og Rørosbygdene skogeierlag som hadde kurs hvor det ikke er oppført ytterligere samarbeidspartnere. Follo har imidlertid ikke nok informasjon til å konkludere med at dette var noe skogeierlagene faktisk gjorde alene. For Steinkjer skogeierlag mangler hun informasjon fra Pådriverprosjektet Innherred. For Rørosbygdene skogeierlag mangler hun informasjon både fra kommunen og pådriverprosjektet Gauldalsnettverket. For øvrig minner Follo om at Pådriverprosjektet Namdal muligens står i tabell 5 som samarbeidspartner fordi Øvereng hos pådriverprosjektet også var Aktivt Skogbruk-instruktør (se

side 27). Tilsvarende kobling kunne ha oppstått for Rørosbygdene skogeierlag i og med at Lien både var pådriver i Gauldalsnettverket og Aktivt Skogbruk-instruktør.

De 14 kursene som Allskogs trønderske skogeierlag arrangerte/var involvert i i 2018 og som ikke var Skogkurs-kurs, er å gjenfinne i vedlegg 2 på aktivitetsnumrene 57-63 og 91-97. Slik disse kursene er ført opp i vedlegget, fordeler de seg på tre kurstema: hogst (tre kurs), skogbruksplan (fire kurs) og det Follo har valgt å kategorisere som «Begynner-opplæring» (syv kurs). I denne kategorien har Follo plassert mentor-opplæring, appetittvekker-kurs og kurs for nye skogeiere. Tolv av Allskogs 40 trønderske skogeierlag hadde i 2018 kurs som ikke var Skogkurs-kurs. I alfabetisk orden var dette følgende skogeierlag: Hølonda, Høylandet, Leksvik, Melhus (to kurs), Midtre Gauldal (to kurs), Namsos, Namsskogan, Nordfosen, Orkdal, Rennebu - Oppdal, Rissa, Steinkjer. Høyst trolig var det for flere av kursene slik at skogeierlagene samarbeidet med andre om dem, men Follo har ikke nok informasjon til å si noe spesifikt om det.

Ser man samlet på de 34 kursene som Allskogs skogeierlag står oppført med i Follo's endelige datasettet, var det 18 skogeierlag som hadde kurs i 2018. Ni av skogeierlagene hadde Skogkurs-kurs, og tre av disse hadde både Skogkurs-kurs og andre kurs i 2018. Det var Høylandet, Namsos og Steinkjer. Ni skogeierlag hadde bare kurs som ikke var Skogkurs-kurs. Dette innebærer at 22 av de 40 trønderske skogeierlagene ikke hadde kurs i 2018 som faller innenfor rammen for dette notatet. De 34 kursene fordeler seg på fire tema: hogst, skogbruksplan, ungsogpleie og begynner-opplæring.

Gjennomførte skogdager/-kvelder

I Follo's endelige datasett står de trønderske skogeierlagene i Allskog oppført med 56 skogdager/-kvelder i 2018. Av disse er 17 skogdager eller skogkvelder uten at Follo kjenner til hvilke innhold evenementene hadde. I vedlegg 2 er de ført opp med aktivitetsnummer 102-118. Innholdet i de øvrige 39 skogdagene/-kveldene går frem av tabell 6.

Tabell 6: Oversikt over skogeierlagenes skogdager/-kvelder 2018 med kjent innhold, etter tema og antall

Tema ifølge vedlegg 2	Antall skogdager/-kvelder	Nr. i vedlegg 2
Blandet tema	16	147-162
Virkesutnytting	5	120-124
Bedriftsbesøk	4	143-146
Markberedning/foryngelse	3	126-128
Begynner-opplæring	3	130-132
Gjødsling	2	133-134
Skogfond	1	125
Skogsbilvei	1	136
Tømmerpriser	1	138
Tynning	1	140
Beiteskader	1	141
Demonstrasjon utstyr	1	142

Som det går frem av tabell 6, skogdagene/-kveldene med kjent innhold oppført for Allskogs trønderske skogeierlag fordeler seg på 11 tematiske kategorier i tillegg til den kategorien Follo har betegnet «Blandet tema». Det er skogdagene/-kveldene med blandet tema som helt klart var i overvekt ut fra antall. Follo evner ikke å finne noe mønster eller tendenser i dette blandede

innholdet, da bortsett fra at dagene/kveldene ofte var så sammensatte at det skulle kunne ha vært noe av interesse for skogeiere med ulike interessefelt. Tre av skogdagene/-kveldene var spesifikt innrettet som begynner-opplæring. Ellers kan man se at skogdagene/-kveldene hadde en større tematisk variasjon enn hva kursene hadde. Skogeierlagenes 34 kurs, med og uten Skogkurs, fordelte seg på fire tema hvorav bare begynner-opplæring er felles for kursene og skogdagene/-kveldene. De tre øvrige temaene var hogst, skogbruksplan og ungsogpleie.

Det er 29 av de 40 trønderske skogeierlagene som er oppført med skogdag/-kveld i Follo's endelige datasett. Som tilfellet var for tema, også antallet skogeierlag som hadde skogdag/-kveld er større enn hva tilfellet var for kurs: Det var 18 skogeierlag som hadde kurs i 2018 (se side 36), det være seg Skogkurs-kurs eller andre kurs. En annen forskjell mellom skogdager/-kvelder og kurs er at det for skogdager/-kvelder er fire oppføringer med samarbeid mellom skogeierlag. Det var samarbeid mellom Meldal skogeierlag og Orkdal skogeierlag (nr. 105 i vedlegg 2), Grong og Harran skogeierlag og Høylandet skogeierlag (nr. 133 i vedlegg 2), Orkdal skogeierlag og Agdenes skogeierlag (nr. 142 i vedlegg 2) og mellom Hegra skogeierlag og Stjørdal skogeierlag (nr. 151 i vedlegg 2)⁴⁷. Slikt samarbeid mellom skogeierlag finnes ikke for kurs i Follo's endelige datasett. Når det for øvrig gjelder samarbeid om skogdager/-kvelder, har Follo lite informasjon til å kunne si noe spesifikt om det ettersom hun ikke har informasjon fra en rekke kommuner og pådriverprosjekter.

Det ligger utenfor forprosjektets oppgave å besvare hvor i Trøndelag fylke de ulike kunnskaps- og kompetansetilbudene i 2018 ble gitt. Follo finner det likevel ønskelig å påpeke at ut fra den informasjonen hun sitter inne med og innenfor avgrensningene gjort for notatet, var det flere skogeierlag i den nordlige delen av fylket som hadde skogdag/-kveld i 2018 enn hva tilfellet var for den sørlige delen. Skogdagene/-kveldene var også mer jevnt fordelt blant skogeierlagene i nord. Totalt er 17 skogeierlag i det tidligere Nord-Trøndelag oppført med til sammen 34 skogdager/-kvelder i vedlegg 2, mens det er 12 skogeierlag i det tidligere Sør-Trøndelag som er oppført med til sammen 26 skogdager/-kvelder⁴⁸. Det gir at henholdsvis tre (nord) og åtte (sør) skogeierlag ikke hadde skogdag/-kveld i 2018. Fordelingen av skogdager/-kvelder mellom skogeierlagene går frem av tabell 7 (neste side). I tabell 7 er informasjon om nummer i vedlegg 2 utelatt.

⁴⁷ Skogeierlagene er ført opp alfabetisk. Unntaket er samarbeidet mellom Orkdal skogeierlag og Agdenes skogeierlag. Rekkefølgen her styres av at aktiviteten ikke gikk frem hos Agdenes skogeierlag.

⁴⁸ Fordelingen av skogeierlag på henholdsvis det tidligere Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag, er ut fra Allskogs oversikt over skogeierlagene. Allskog brukte betegnelsene «Trøndelag (nord)» og «Trøndelag (sør)» om dette.

Tabell 7: Oversikt over skogeierlagenes skogdager/-kvelder 2018, etter nord/sør og antall dager/kvelder

Del av fylket	Antall skogdager/-kvelder	Antall skogeierlag med antallet dager/kvelder	Skogeierlag
Nord			
	4	1	Røyrvik skogeierlag
	3	4	Foldereid skogeierlag, Høylandet skogeierlag, Snåsa skogeierlag, Steinkjer skogeierlag
	2	6	Frosta - Åsen skogeierlag, Grong og Harran skogeierlag, Namdalseid og Flatanger skogeierlag, Namsos skogeierlag, Namsskogan skogeierlag, Overhalla skogeierlag
	1	6	Hegra skogeierlag, Inderøy og Mosvik skogeierlag, Lierne skogeierlag, Stjørdal skogeierlag, Verdal skogeierlag, Verran skogeierlag
	0	3	Leksvik skogeierlag, Levanger skogeierlag, Meråker skogeierlag
Sør			
	5	1	Malvik skogeierlag
	4	1	Rennebu - Oppdal skogeierlag
	3	1	Nordfosen skogeierlag
	2	5	Meldal skogeierlag, Midtre Gauldal skogeierlag, Orkdal skogeierlag, Rissa skogeierlag, Selbu skogeierlag
	1	4	Agdenes skogeierlag, Osen skogeierlag, Skaun skogeierlag, Strinda skogeierlag
	0	8	Hemne, Snillfjord og Hitra skogeierlag, Holtålen skogeierlag, Hølonda skogeierlag, Klæbu skogeierlag, Melhus skogeierlag, Rørosbygdene skogeierlag, Trondheim skogeierlag, Tydal skogeierlag

- Summeres opplysningene gitt i kolonnen for «Antall skogdager/-kvelder» og kolonnen for «Antall skogeierlag med antallet dager/kvelder», kommer man frem til at det er oppført 34 skogdager/-kvelder for den nordlige delen av fylket og 26 for den sørlige delen. Det totale antallet oppførte skogdager/-kvelder blir 60 for 56 faktiske gjennomførte skogdager/-kvelder fordi det var fire skogdager/-kvelder hvor to skogeierlag hadde samarbeidet.
- Levanger skogeierlag, Meråker skogeierlag og Tydal skogeierlag hadde i sine årsmeldinger ikke oppgitt noe om aktivitet. Follo forstår dette slik at de ikke hadde hatt noen aktivitet som er relevant for dette notatet.
- Skaun skogeierlag hadde heller ikke oppført noen aktivitet i sin årsmelding, men den skogdagen/-kvelden Skaun skogeierlag her er oppført med fant Follo da hun gikk gjennom Lensa sin Facebook-side.

Selv om det respektive skogeierlaget står uten oppførte skogdager/-kvelder i tabell 7, kan det i 2018 ha blitt gitt kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere i skogeierlagets geografiske nedslagsfelt. For det første hadde fem av de 11 skogeierlagene uten skogdager/-kvelder kurs. Det var: Leksvik skogeierlag, Hemne, Snillfjord og Hitra skogeierlag, Hølonda skogeierlag, Melhus skogeierlag og Rørosbygdene skogeierlag. For det andre kan Skogkurs ha hatt kurs i det geografiske området uten at skogeierlaget synes å ha vært involvert. Et eksempel på dette er Trondheim. Skogkurs hadde i 2018 flere kurs i Trondheim kommune, blant annet fem hogstkurs (nr. 1-5 i vedlegg 2) uten at tilsvarende

oppføringer sto for Trondheim skogeierlag. For det tredje, pådrivernetverk eller kommuner kan ha hatt skogdager/-kvelder eller kurs uten at Follo nødvendigvis har informasjon om det. Og for det fjerde, det ble gitt kunnskaps- og kompetansetilbud blant annet over internett. Dette omtales senere i notatet under overskriften «3.3 Internett, Facebook, Youtube, publikasjoner».

Andre gjennomførte aktiviteter med mellommenneskelig kontakt

Den 91. aktiviteten Allskogs trønderske skogeierlag står oppført med i Follo's endelige datasett, er aktivitet nummer 524 i vedlegg 2. Follo antar at det her var en fra styret i Meldal skogeierlag som deltok på fagtur til MM Karton FollaCell i Follaafoss og Kvatningen. Aktiviteten er inkludert i vedlegg 2 under temaet «Bedriftsbesøk», dvs. tema 15 i vedlegg 2. Follo vet ikke hvilke bedrift(er) man besøkte på Kvatningen, både Skogplanter Midt-Norge og Skogfrøverkets Foredlingscenter Kvatninga ligger på Kvatningen. Foredlingscenteret ble åpnet 16.08.18⁴⁹. Ettersom fakturen fant sted 22.08.18, kunne begge bedriftene ha blitt besøkt. I vedlegg 2 sin kolonne «Arrangører/samarbeidspartnere» settes «Skogplanter Midt-Norge?, Skogfrøverkets Foredlingscenter?» hvor spørsmålstegnene markerer Follo's usikkerhet.

Årsmøter i skogeierlagene inngikk ikke som del av den mottatte Excel-fila fra Allskog. Imidlertid skrev Allskog i sin respons til Follo at det gjennomføres årsmøter i samtlige skogeierlag, og at dette er «en arena der det i tillegg til vedtektsfestede saker, diskuteres tema som er relevante for skogeieren». Hvorvidt disse årsmøtene gjennomført i 2018 hadde kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere som faller innenfor rammene for dette notatet, er Follo lite kjent med. Skogeierlags årsmøter vil notatet imidlertid komme tilbake til nå når aktivitetene til andre næringsaktører skal presenteres. Med grunnlag i informasjon fra disse næringsaktørene er fem årsmøter ført opp for skogeierlag i vedlegg 2. I vedlegget er de å finne under temaet «Årsmøter/skogeierlag», aktivitetsnummer 527-531.

3.2.3 Andre næringsaktører

Under overskriften «Andre næringsaktører» inngår de syv næringsaktørene som i tillegg til Skogkurs og Allskog responderte på Follo's henvendelse. Nedenfor vil disse syv presenteres kort og i den rekkefølgen de står oppført i tabell 1. Det presenteres også hvilke respons de ga til Follo.

Hvis noen av de syv næringsaktørene rapporterte om aktiviteter Follo antar er i notatets vedlegg 2 fra tidligere fordi de er rapportert av andre næringsaktører, går det frem av notatets vedlegg 3. For de aktuelle aktivitetene vil den respektive næringsaktøren da være oppført under vedlegg 2 sin kolonne «Arrangører/samarbeidspartnere». Når det gjelder dette, er Follo usikker på hvordan hun skal forstå FMLAs rolle. FMLA rapporterte om Lensa-aktivitet og skogbruksplankurs. På den ene siden var det sannsynligvis mer lokale krefter som primært sto for den aktuelle aktiviteten. På den andre siden bidro FMLA med ressurser både i Lensa og til skogbruksplankursene. For å markere at FMLA på et eller annet vis var involvert, skriver Follo «(FMLA)» i kolonnen for arrangører/samarbeidspartner for de aktivitetsnumrene dette er aktuelt.

Etter å ha presentert de syv næringsaktørens respons og hva som blir tatt med som ny aktivitet i vedlegg 2, reorganiserer Follo dataene slik at organiseringen passer inn med oppbyggingen i vedlegg 2 og med oppbyggingen benyttet i selve notatet under «3.2.1 Skogkurs» og «3.2.2 Allskog». Det vil si under overskriftene «Gjennomførte kurs», «Gjennomførte skogdager/-kvelder» og «Andre gjennomførte aktiviteter med mellommenneskelig kontakt».

⁴⁹ Hentet 07.10.20 fra www.skogfroverket.no/artikkel.cfm?Id_art=1090

Da Follo gikk gjennom Facebook-siden til Lensa og Facebook-siden til «Skogbruket på Fosen», fant hun tre aktiviteter til som inkluderes i vedlegg 2. Det var to skogdager/-kvelder som nevnes under overskriften «Gjennomførte skogdager/-kvelder» nedenfor. Den tredje aktiviteten var deltakelse på et årsmøte i Skaun skogeierlag, og dette omtales under overskriften «Andre gjennomførte aktiviteter med mellommenneskelig kontakt». Ifølge Facebook-siden til «Skogbruket på Fosen» er siden en informasjonsside for skogbruket på Fosen, og den administreres av Lensa Fosen⁵⁰. Lensa Fosen var en av de næringsaktørene som ikke responderte på Follo's henvendelse våren 2019.

Om næringsaktørene og responsene til Follo

SB Skog er, ifølge deres egen hjemmeside på internett, «en selvstendig landsdekkende aktør innen skogbruketstjenester, som driver kjøp og salg av tømmer, tømmerhogst, skogkultur, skogrydding, skogforvaltning og virkesforsyning»⁵¹. SB Skog ble etablert i 1997 av Borregaard Skoger og Statskog, etter 2010 ble firmaet heleid av Statskog. Fra og med 2015 har SB Skog vært heleid av skogeierandelslag, først av Viken Skog SA alene og deretter av Viken Skog SA og AT Skog SA sammen. At SB Skog eies av skogeierandelslag, innebærer ikke at SB Skog selv har skogeiere som organiserte medlemmer/eiere slik andelslagene har. Næringsaktøren er det man kan omtale som ren tømmerforhandler (førstehånds tømmerkjøper).

SB Skogs respons til Follo besto av en epost med direkte svar på Follo's bestilling. Næringsaktøren rapporterte om én aktivitet som faller inn under overskriften «Kurs, skogdager/-kvelder, andre aktiviteter med mellommenneskelig kontakt». Denne aktiviteten omtales under overskriften «Gjennomførte skogdager/-kvelder» nedenfor.

Skogselskapet i Trøndelag er et av 17 lokale skogselskap i Det norske Skogselskap (Skogselskapet). Skogselskapet i Trøndelag er resultat av en sammenslåing mellom tre tidligere skogselskap: Namdal, Inn-Trøndelag og Sør-Trøndelag⁵². Skogselskapet er en ideell medlemsorganisasjon. Ifølge organisasjonens egen hjemmeside på internett er dens mål «å fremme forståelse for skogens mangesidige betydning. Som verdiskaper, for friluftsliv og helse samt som avgjørende i klimakampen og for et godt skogbruk». Skogselskapet har stått bak «etableringer som landets planteskoler, Det norske Skogfrøverk og Skogbrukets Kursinstitutt»⁵³. Skogselskapet gir ut fagbladet Norsk Skogbruk (se side 24) og medlemsbladet Skog og Miljø (se side 14).

Skogselskapet i Trøndelag sin respons til Follo besto av en epost med direkte svar på Follo's bestilling. I responsen sto det at Skogselskapet i liten grad driver «direkte med kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere». Det ble vist til Skogbrukets Kursinstitutt (Skogkurs) og Aktivt Skogbruk-instruktørene (se side 26-27), og det påpektes at disse instruktørene var Skogselskapets instrument med hensyn til kompetanse hos skogeier.

Næringsaktøren rapporterte om én aktivitet som faller inn under overskriften «Kurs, skogdager/-kvelder, andre aktiviteter med mellommenneskelig kontakt». Denne aktiviteten omtales under overskriften «Andre gjennomførte aktiviteter med mellommenneskelig kontakt» nedenfor.

⁵⁰ Hentet 23.09.20 fra https://www.facebook.com/pg/Fosensskogbruket/about/?ref=page_internal

⁵¹ Hentet 07.09.20 fra <https://www.sbskog.no/om-oss/>

⁵² Hentet 07.09.20 fra <https://www.skogselskapet.no/fylkesskogselskapene/trondelag/>

⁵³ Hentet 07.09.20 fra <https://www.skogselskapet.no/om-oss/>

Skogselskapet i Trøndelag rapporterte også om flere aktiviteter, men Follo har valgt å holde dem utenfor det endelige datasettet. Hvilke aktiviteter dette er, går frem av vedlegg 3.

Fylkesmannens landbruksavdeling (FMLA) i Trøndelag består i 2020 av tre seksjoner: Seksjon skogbruk, seksjon areal- og lovforvaltning og seksjon jordbruk og mat⁵⁴. Follo henvendelse i 2019 gikk til seksjon skogbruk, og det var også derfra responsen kom. Fylkesmannen er, ifølge Fylkesmannen i Trøndelags egen hjemmeside på internett, «statens representant i fylket og har ansvar for å følge opp vedtak, mål og retningslinjer fra Stortinget og regjeringen». Det påpekes videre at Fylkesmannen er «et viktig bindeledd mellom kommunene og sentrale myndigheter».⁵⁵ For skogbruk heter det⁵⁶:

Fylkesmannens oppgaver innenfor skogbruk er knyttet til den langsiktige forvaltningen av skog som ressurs for lønnsom næringsvirksomhet. I samarbeid med andre aktører er Fylkesmannen også engasjert i arbeidet for større verdiskaping basert på trevirke som råstoff.

Før sammenslåingen av de to trøndelagsfylkene til ett fylkesmannsembete fra og med nyåret 2018, hadde FMLA Sør-Trøndelag, seksjon skogbruk, en sentral plass i pådriverprosjektene i Sør-Trøndelag fylke. Disse pådriverprosjektene gikk under betegnelsen Lensa.

Innholdet i Follo henvendelse til FMLA er presentert på side 12. Responsen til Follo besto i eposter, sluttrapporten for Lensa 2016-2018⁵⁷, publikasjonen «Resultatoppnåelse Lensa 2009-2018» og en oversikt over skogbruksplankurs som hadde mottatt tilskudd fra Fylkesmannen. Oversikten var hentet fra ØKS (Økonomisystem for skogordningene), og oversikten hadde overskriften «Kursoversikt planprosjekt med avslutning i 2018». Follo kan ikke se at det i publikasjonen «Resultatoppnåelse Lensa 2009-2018» er informasjon som kan benyttes i notatet.

Når det gjelder informasjon gitt i sluttrapporten for Lensa 2016-2018, finner Follo at noen aktiviteter omtalt der allerede finnes i vedlegg 2. Hvilke disse er, går frem av vedlegg 3. Informasjon om tre kurs inkluderes i vedlegg 2. Dette baserer seg på følgende opplysninger:

1. Side 12 i sluttrapporten står det at «[i] 2018 ble det gjennomført to kurs for nye skogeiere i Melhus kommune med 34 deltakere». De to kursene omtales under overskriften «Gjennomførte kurs» nedenfor.
2. Side 14 i sluttrapporten nevnes et markberedningskurs. Dette kurset omtales under overskriften «Gjennomførte kurs» nedenfor.

I den mottatte oversikten fra FMLA over skogbruksplankurs sto det oppført totalt 43 kurs. Kursene fordelte seg med ni kurs på det som var omtalt som «Hemne/Snillfjord/Agdenes/Hitra», ni kurs på «Grong og Høylandet» og 25 kurs på «Indre Fosen/Bjugn». De første 18 kursene har Follo kommet til ikke skal inkluderes i vedlegg 2, se vedlegg 3. De 25 kursene i Indre Fosen og Bjugn er ikke tidligere inkludert i vedlegg 2, og de omtales under overskriften «Gjennomførte kurs» nedenfor.

Orkla skogforum & Ytre kyst var del av skogpådriverprosjektene i det som til og med 2018 gikk under betegnelsen Lensa. Skogpådriverprosjektene under Lensa hadde egne nettverksstyrer. Orkla

⁵⁴ Hentet 07.09.20 fra

<https://www.fylkesmannen.no/contentassets/78dd647a3b734cd0ac2f9d09b878398f/organisasjonskart-med-avdelinger-og-seksjoner-22.06.2020.jpg>

⁵⁵ Hentet 07.09.20 fra <https://www.fylkesmannen.no/Trondelag/Om-oss/>

⁵⁶ Hentet 07.09.20 fra <https://www.fylkesmannen.no/Trondelag/Landbruk-og-reindrift/Skogbruk/>

⁵⁷ Den fulle tittelen er «Sluttrapport. Skogeierveiledning og kompetanseutvikling gjennom kommunesamarbeid og lokale skognettverk. 2016-2018». Forfatter er ikke oppgitt, men Follo antar at rapporten var ført i pennen av FMLA ved Solem. Sluttrapportens versjon er angitt å være 10.04.19.

skogforum & Ytre kyst omfattet i 2018 kommunene Orkdal, Meldal, Skaun, Surnadal, Rindal og Agdenes (Orkla skogforum) og kommunene Aure, Halså, Hemne, Snillfjord og Hitra (Ytre kyst)⁵⁸. Det vil si kommuner både i det tidligere Sør-Trøndelag fylke og i datidens Møre og Romsdal fylke. Orkla skogforum & Ytre kyst hadde i 2018 en pådriverressurs på ett årsverk, det var Syrstad. I tillegg kom fire lokale pådrivere, Mellingseter, Solem, Stamnestrø og Snøfugl, i til sammen anslagsvis 55% av et årsverk.⁵⁹

Responser fra Orkla skogforum & Ytre kyst på Follo henvendelse besto av en epost og «Årsrapport 2018, Lensa, Orkla skogforum og Ytre kyst»⁶⁰ og årsrapportens vedlegg 1 med overskrift «Skogstatistikk Lensa 2018». I årsrapportens vedlegg 1 var det oppgitt antall kurs i Aktivt Skogbruk og i hvilke kommune disse fant sted. Tema for kursene, tidspunkt og spesifikt sted var ikke oppgitt. I samtale med Follo sa Syrstad⁶¹ at opplysningene om Aktivt Skogbruk-kursene hadde han mottatt fra de lokale pådriverne. Slik Follo forsto det, hadde Syrstad ikke vært involvert i kursene, og han hadde derfor vansker med å være konkret om dem.

Når det gjelder informasjon gitt i årsrapportens vedlegg 1, antar Follo at samtlige Aktivt Skogbruk-kurs allerede finnes i notatets vedlegg 2. Om dette, se notatets vedlegg 3. Følgende fra årsrapportens vedlegg 1 inkluderer Follo i notatets vedlegg 2:

1. «Samling/treff» ført på Meldal kommune. Denne aktiviteten omtales under «Gjennomførte skogdager/-kvelder» nedenfor.
2. «Samling/treff» ført på Surnadal kommune. Aktiviteten omtales under «Andre gjennomførte aktiviteter med mellommenneskelig kontakt».

Når det gjelder informasjon gitt i selve årsrapporten, er noen skogbruksplankurs ikke inkludert i notatets vedlegg 2. Om dette, se notatets vedlegg 3. Følgende fra selve årsrapporten inkluderer Follo i notatets vedlegg 2:

- A. Side 7 i årsrapporten står det at «Orkdal supplerte sine mentorer med 3 nye i 2018». I notatets vedlegg 2, aktivitet nummer 94, er det allerede oppført et mentorkurs for Orkdal. Follo har imidlertid ikke informasjon som indikerer at dette faktisk var samme aktivitet, og suppleringen av mentorer inkluderes i vedlegg 2. Suppleringen av mentorer omtales under «Andre gjennomførte aktiviteter med mellommenneskelig kontakt» nedenfor.
- B. Side 9-10 i årsrapporten står det «Møte med nye skogeiere». Atten nye skogeiere i Orkdal og 10 nye skogeiere i Meldal hadde blitt oppsøkt av mentor⁶². Disse aktivitetene omtales under «Andre gjennomførte aktiviteter med mellommenneskelig kontakt» nedenfor.

Pådriverprosjektet Namdal sitt formelle navn i 2018 var «Skogprosjekt Namdal 2017 – 2019». Prosjektets hovedmålsetning var, i forlengelsen av den nasjonale skogstrategien (SKOG 22), å operasjonalisere de regionale «Skogstrategiene for Namdalen» slik disse var vedtatt av Region Namdal 03.06.16 som en del av «Byregionprogrammet»⁶³. Pådriverprosjektet Namdal hadde egen styringsgruppe. Pådriverprosjektet Namdal omfattet i 2018 følgende kommuner: Flatanger, Namdalseid, Namsos, Fosnes, Overhalla, Grong, Lierne, Røyrvik, Namsskogan, Høylandet, Vikna,

⁵⁸ «Årsrapport 2018, Lensa, Orkla skogforum og Ytre kyst», vedlegg 1.

⁵⁹ «Årsrapport 2018, Lensa, Orkla skogforum og Ytre kyst» side 4-5.

⁶⁰ Årsrapportens referanse er oppgitt å være Revhaug og Snøfugl (2019).

⁶¹ Orkla skogforum & Ytre kyst ved Syrstad, muntlig meddelelse 17.06.19.

⁶² Orkla skogforum & Ytre kyst ved Syrstad, muntlig meddelelse 17.06.19.

⁶³ «Statusrapport etter 1,5 år av 'Skogprosjekt Namdal 2017 – 2019', (01.06.2017 – 30.11.2018)» side 1.

Leka, Nærøy og Bindal⁶⁴. Det vil si 13 kommuner i det tidligere Nord-Trøndelag fylke og én kommune i Nordland fylke. Pådriverprosjektet ble ledet av Sklett. Den operative stillingsressursen i perioden 01.06.17-30.11.18 var Sklett i 100% stilling, mens de øvrige som arbeidet i pådriverprosjektet, Øvereng, Solum, Strand, Bøgseth og Flak, utgjorde til sammen minst en full stilling⁶⁵.

Responser fra Pådriverprosjektet Namdal på Follo henvendelse besto av eposter, dokumentet «Statusrapport etter 1,5 år av 'Skogprosjekt Namdal 2017 – 2019', (01.06.2017 – 30.11.2018)» og ei Excel-fil med filtreringsfunksjon. Follo fikk opplyst at statusrapporten var en kort statusrapport som gikk til styringsgruppen med flere, og at Excel-fila var en aktivitetsoversikt Pådriverprosjektet Namdal brukte for å dokumentere aktiviteten sin og kontakten med skogeiere⁶⁶. Excel-fila hadde to faner, og i notatet har Follo bare brukt fanen «Møter og arrangementer». Den andre fanen ga oversikt over slikt som for eksempel aktuelt areal for gjødsling, og var ikke av interesse for notatets innhold.

I notatet har Follo brukt kun en del av kolonnene i Excel-filas fane «Møter og arrangementer». Følgende kolonner er benyttet: Pådriver, Dato, Skogdag/-kveld, Skogeierlaga, Aktivt skogbruk, Andre kurs, Messer og lignende, Annet, Antall skogeiere møtt/til stede, Merknader. Kolonner som Follo ikke har brukt i notatet er: Funksjonærer, Arena Skog o.l. Kystskogbruket, Styringsgruppen, Politiske fora, Teamet. Follo bearbeidet den mottatte Excel-fila slik at den utelukkende inkluderte aktiviteter datert til 2018. Den videre bearbeidelsen Follo gjorde av Excel-fila var:

1. Aktiviteter som hadde vært i/for Bindal, ble fjernet.
2. Dobbelføringer av samme aktivitet ble fjernet (kunne være lagt inn av flere pådrivere, trolig fordi flere pådrivere hadde vært til stede). Der det var oppgitt ulikt antall skogeiere som hadde møtt/hadde vært til stede, beholdte Follo det høyeste antallet.
3. Aktiviteter som ikke kunne forstås som et kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere om dagens skogbruk i næringssammenheng, ble fjernet. Om dette, se vedlegg 3.
4. Aktiviteter som allerede var ført opp i vedlegg 2 fordi andre hadde rapport de samme, ble fjernet og Pådriverprosjektet Namdal ble lagt inn i vedlegg 2s kolonne «Arrangører/samarbeidspartnere». Dette dreier seg om 26 aktiviteter. Om dette, se vedlegg 3.

I oppstillingen som følger går det frem hvilke aktiviteter fra den bearbeidede Excel-fila som inkluderes i vedlegg 2⁶⁷. Strukturen på presentasjonen følger kolonne-overskriftene i den mottatte Excel-fila.

- A. Kolonnen «Skogdag/-kveld». De tre aktivitetene «Damekveld med tema skog» 03.05.18, «Skogkveld Kvatningen med tema planting» 02.08.18 og «Møte gjødsling» 23.01.18 inkluderes. Disse tre aktivitetene omtales under «Gjennomførte skogdager/-kvelder» nedenfor.
- B. Kolonnen «Skogeierlaga». Totalt inkluderes seks aktiviteter herfra. Et «Apetittvekkerkurs [sic] nye skogeiere» 26.04.18 omtales under «Gjennomførte kurs» nedenfor. De fem øvrige aktivitetene omtales under «Andre gjennomførte aktiviteter med mellommenneskelig kontakt» nedenfor. Dette vedrører tre oppføringer for årsmøter i skogeierlag (Røyrvik, Høylandet, Lierne), en

⁶⁴ Pådriverprosjektet Namdal ved Sklett, skriftlig meddelelse 14.09.20.

⁶⁵ «Statusrapport etter 1,5 år av 'Skogprosjekt Namdal 2017 – 2019', (01.06.2017 – 30.11.2018)» side 1. Rapporten oppgir de ulike stillingsandelene for samtlige med unntak av for Strand. I tillegg var det i den aktuelle rapporteringsperioden endring i stillingsandelen for Øvereng. Det er dette som gjør at Follo i teksten skriver «utgjorde til sammen minst en full stilling», og ikke oppgir et mer presist summert tall.

⁶⁶ Follo mottok dette 15.05.19, og Pådriverprosjektet Namdal opplyste om at oversikten ikke var helt à jour for samtlige som arbeidet i prosjektet.

⁶⁷ Fordi Pådriverprosjektet Namdal hadde så mange aktiviteter, velger Follo for dette avsnittet også å inkludere datoer for aktiviteten. Dette for å gjøre det lettere å identifisere den aktuelle aktiviteten.

oppføring for skogeierlagsmøte 09.01.18⁶⁸ og en oppføring for møte med leder av et skogeierlag (Overhalla).

- C. Kolonnen «Andre kurs». Herfra inkluderes et appetittvekkerkurs 20.02.18 og et ungskogpleiekurs 28.10.18. Begge aktivitetene omtales under «Gjennomførte kurs» nedenfor.
- D. Kolonnen «Annet». Herfra inkluderes «Gjødsling Namdalseid» 19.02.18. Dette omtales under «Andre gjennomførte aktiviteter med mellommenneskelig kontakt» nedenfor.

Fra «Statusrapport etter 1,5 år av 'Skogprosjekt Namdal 2017 – 2019', (01.06.2017 – 30.11.2018)» inkluderes følgende i vedlegg 2:

- Side 1 i statusrapporten står det at «[s]iden oppstart 1. juni 2017 er det inngått i alt ca 300 skogeieravtaler om befaringer/veiledning/tiltak i egen skog/veg. Av disse er de aller fleste utført, eller påbegynt». Dette omtales under «Andre gjennomførte aktiviteter med mellommenneskelig kontakt» nedenfor.
- Side 2 i statusrapporten står det at «[v]i kraftsamlet i år innsatsen om Namdalseid hvor 30 skogeiere med i alt 1614 dekar potensielt gjødslingsareal ble kontaktet». Follo antar at det i disse kontaktfremstøtene også lå et tilbud om kunnskap og kompetanse. Disse kontaktfremstøtene omtales under «Andre gjennomførte aktiviteter med mellommenneskelig kontakt» nedenfor.

Steinkjer kommune er, ifølge kommunens egen nettside, den største skogbrukskommunen i Trøndelag med sine ca. 950 skogeiere og en avvirkning på ca. 100 000 m³ pr. år. Det heter videre at skogbruket i kommunen er vesentlig private gårdsskoger, men at man også har store skog-eiendommer som By Brug AS, Steinkjer kommuneskoger, Kvernå bygdeallmenning, Strinde- og Bøle allmenning og Statskog.⁶⁹ Skogbruk er organisert under enheten «Landbruk og næring», en enhet som så igjen er organisert under Teknisk etat⁷⁰. Folloes henvendelse gikk til skogbruksansvarlig, og det var også derfra responsen kom.

Steinkjer kommunes respons til Follo besto av en epost med direkte svar på Folloes bestilling. Aktivitetene kommunen rapporterte om er allerede å finne i vedlegg 2 eller faller utenfor rammene for notatet. Se vedlegg 3 om dette. Kommunen ga imidlertid presis informasjon om slikt som hvem aktiviteten var rettet mot, og dette kommer til å bli brukt senere i notatet.

Grong kommune har 170 skogeiere hvorav 165 er personlige skogeiere⁷¹. I kommunens «Kommuneplanens samfunnsdel 2014-2020» går det frem at avvirkningen har gått ned etter år 2000, og at det er snakk om en reduksjon fra ca. 60 000 m³ til ca. 15 000 m³ pr. år. Skogbruk er en del av politikkområdet «Næring» sammen med jordbruk og annen næring.⁷² Våren 2019 da Follo sendte kommunen sin henvendelse, var «Skogbruk» på kommunens internettside å finne under overskriften «Landbruk, næring, miljø og natur»⁷³. Folloes henvendelse gikk til «Rådgiver skogbruk», og det var også derfra responsen kom.

⁶⁸ Det er ikke oppgitt hvilket skogeierlag det var snakk om.

⁶⁹ Hentet 24.09.19 fra <https://www.steinkjer.kommune.no/skogbruk.460815.no.html>

⁷⁰ Hentet 18.09.20 fra <https://www.steinkjer.kommune.no/teknisk-etat.6219087-478811.html>

⁷¹ Grong kommune ved Eliassen, skriftlig meddelelse 21.09.20.

⁷² «Kommuneplanens samfunnsdel 2014-2020» side 18. Hentet 18.09.20 fra <https://www.grong.kommune.no/f/p4/ibf39c494-8abf-4829-8b0f-ddfaaee60e41/2014004-kommuneplanens-samfunnsdel-vedtatt-190614.pdf>

⁷³ Dette er endret høsten 2020. Nå er skogbruk å finne under overskriften «Næring, landbruk, miljø og vilt». Hentet 18.09.20 fra <https://www.grong.kommune.no/tjenester/naring-landbruk-miljo-og-vilt/>

Grong kommunes respons til Follo besto av en epost med vedlegg («Grong kommune, informasjon 2018»), og dette ga direkte svar på Follo bestilling. I tillegg besto responsen av publikasjonen «Veileder til Ressursoversikt med MIS-revisjon» utarbeidet av «prosjektgruppa for skogbruksplanlegging Grong og Høylandet 2018». Denne publikasjonen var omtalt i vedlegget.

I vedlegget «Grong kommune, informasjon 2018» benyttet kommunen åtte rader for å liste opp 13 aktiviteter. Av disse tas 12 ikke inn i vedlegg 2. Noen aktiviteter finnes allerede i vedlegg 2, noen aktiviteter faller utenfor rammene for notatet, og noen aktiviteter faller utenfor typene aktivitet inkludert i vedlegg 2 (se vedlegg 3 om dette). Dette gir at én aktivitet inkluderes i vedlegg 2, og to aktiviteter inkluderes andre steder i notatet:

1. «Årsmøte i skogeierlaget». Dette inkluderes i vedlegg 2, og det omtales under «Andre gjennomførte aktiviteter med mellommenneskelig kontakt» nedenfor.
2. «Veileder». Denne omtales under overskriften «3.3. Internett, Facebook, YouTube, publikasjoner», men veilederen inkluderes ikke i vedlegg 2 ettersom vedlegg 2 tar for seg aktiviteter hvor mennesker hadde mellommenneskelig kontakt.
3. «Kommunens hjemmeside». Denne aktiviteten omtales under overskriften «3.3. Internett, Facebook, YouTube, publikasjoner». Denne type aktivitet inngår ikke i vedlegg 2.

Gjennomførte kurs

Fra de syv såkalte «andre næringsaktører» kommer 31 kurs i tillegg til kursene som allerede er inkludert i vedlegg 2. I vedlegget er samtlige av dem oppført under «Andre kurs (ikke Skogkurs-kurs)». Vedlegg 2 har en kolonne med betegnelsen «Tema nr.», og de 31 kursene vil nå bli presentert i rekkefølgen gitt av temanummeret:

1. Under tema 2 «Skogbruksplan» kommer det i alt 25 nye kurs. FMLA oppga at det var åtte slike kurs i Leksvik kommune (nr. 64-71 i vedlegg 2), 14 i Rissa kommune (nr. 72-85 i vedlegg 2) og tre kurs i Bjugn kommune (nr. 86-88 i vedlegg 2). Follo vet ikke hvem som faktisk sto for disse kursene, men gitt informasjonen hun fikk fra FMLA kan det være mulig at det var takstprosjektene. Denne usikkerheten reflekteres i vedlegg 2 sin kolonne «Arrangører/samarbeidspartnere» ved at det står «Takstprosjektene?».
2. Under tema 3 «Ungskogpleie» kommer det ett nytt kurs. Det er et kurs i ungskogpleie som Pådriverprosjektet Namdal rapporterte om. I vedlegg 2 er dette aktivitet nummer 89.
3. Under tema 7 «Markberedning/foryngelse» kommer det ett nytt kurs. Det er et kurs i markberedning som FMLA rapporterte om, og det er inkludert i vedlegg 2 som aktivitet nummer 90. I sluttrapporten for Lensa 2016-2018 side 14 står det oppgitt at det var fire entreprenører og tre skogeiere som deltok. I vedlegg 2 er bare de tre skogeierne tatt med i kolonnen for «Antall deltakere». I sluttrapporten for Lensa står opplysningene om markberedningskurset under en overskrift hvor navnet «Gauldalsnettverket» inngår. Ut fra det kan det være mulig at Gauldalsnettverket arrangerte dette. Denne usikkerheten reflekteres i vedlegg 2 sin kolonne «Arrangører/samarbeidspartnere» ved at det står «Gauldalsnettverket?».
4. Under tema 8 «Begyinner-opplæring» kommer fire nye kurs. Det er to appetittvekkerkurs rapportert om fra Pådriverprosjektet Namdal (nr. 98 og 99 i vedlegg 2). Videre er det to kurs for nye skogeiere som FMLA rapporterte om. I vedlegg 2 er dette aktivitet nummer 100-101. Disse to kursene er omtalt i sluttrapporten for Lensa 2016-2018 side 12, og da under overskriften «Oppstartspakke for nye skogeiere ved gårdsoverdragelse ved Gauldalsnettverket». Ut fra det kan det være mulig at Gauldalsnettverket arrangerte disse kursene. Denne usikkerheten reflekteres i vedlegg 2 sin kolonne «Arrangører/samarbeidspartnere» ved at det står «Gauldalsnettverket?».

Gjennomførte skogdager/-kvelder

Fra de syv såkalte «andre næringsaktører» kommer det fem skogdager/-kvelder i tillegg til de skogdagene/-kveldene som allerede er inkludert i vedlegg 2:

1. Under «Ukjent tema» kommer «Damekveld med tema skog» rapportert om fra Pådriverprosjektet Namdal. I vedlegg 2 har skogkvelden aktivitetsnummer 119.
2. Under tema 7 «Markberedning/foryngelse» kommer «Skogkveld Kvatningen med tema planting» rapportert om fra Pådriverprosjektet Namdal. Skogkvelden har aktivitetsnummer 129 i vedlegg 2.
3. Under tema 9 «Gjødsling» kommer «Møte gjødsling» rapportert om fra Pådriverprosjektet Namdal. Dette møtet/denne skogkvelden har aktivitetsnummer 135 i vedlegg 2.
4. Under tema 10 «Skogsbilvei»⁷⁴ kommer «samling/treff» med temaet «skogsvei» i Meldal rapportert om fra Orkla skogforum & Ytre kyst. Dette var en aktivitet med åpen invitasjon, og det møtte ca. 20 skogeiere.⁷⁵ Opplysningen om denne aktiviteten er fra vedlegg 1 til pådriverprosjektets årsrapport, og der ble betegnelsen «skogdag/-kveld» ikke benyttet. Det er Follo som velger å inkludere dette under overskriften om skogdager/-kvelder. I vedlegg 2 har aktiviteten aktivitetsnummer 137.
5. Under tema 11 «Tømmerpriser» kommer en skogdag med tema «prismodeller for tømmer og utslag for skogeierne» rapportert om fra SB Skog. Det ble oppgitt at Norsk Virkesmåling var med under den verdinøytrale delen av skogdagen⁷⁶. I vedlegg 2 har denne aktiviteten aktivitetsnummer 139, og Follo har valgt å legge inn Virkesmålinga i kolonnen for «Arrangører/samarbeidspartnere» i og med deltakelsen deres på skogdagen.

På Facebook-siden til henholdsvis Lensa og «Skogbruket på Fosen» fant Follo to skogdager/-kvelder som skal inkluderes i vedlegg 2. Begge to er i vedlegg 2 ført opp under «Blandet tema»:

- A. Skogdag, Skaun, 03.03.18. Ifølge et oppslag hos Skaun kommune⁷⁷ skulle det på skogdagen gis informasjon fra Skaun skogeierlag, informasjon om skogfond, tilskudd, skogkultur og kurs ved Skaun kommune, og Orkla skogforum skulle orientere om aktiviteten i Lensa. I tillegg var det presentasjon av traktor med tømmerklo, tømmervogn og vedmaskin ved Akershus Traktor avd. Klett. Oppslaget hos kommunen sier at arrangørene var Skaun skogeierlag og Skaun kommune. På Facebook-siden til Lensa fant Follo et oppslag som fortalte at det møtte 50 stykker med smått og stort. Follo har ingen informasjon om hvor mange av disse 50 som var skogeiere. I vedlegg 2 setter hun derfor opp 50 deltakere i tråd med notatets praksis om å sette det høyeste antallet deltakere. I vedlegg 2 har skogdagen aktivitetsnummer 162.
- B. Skogkveld, Bjugn, 31.01.18. Ifølge et oppslag på Facebook-siden til Skogbruket på Fosen skulle Haarberg ha om hogstteknikk, stell av sag, m.m., det skulle være orientering om skogs spørsmål, og det skulle gis tilbud på sager og utstyr. Facebook-oppslaget tilkjenner at Skogbruket på Fosen var arrangør. Det går ikke frem hvor i Bjugn skogkvelden fant sted. Follo har beregnet

⁷⁴ I notatet brukes både termen «skogsbilvei» og termen «skogsvei». Slik Follo forstår det, er skogsvei et høyere ordensbegrep enn skogsbilvei. Det vil si at skogsvei som term rommer både skogsbilvei og traktorvei, og at skogsvei slik sett er det samme som «landbruksvei» i forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier. Blant næringsaktører brukes begge deler, og der næringsaktørene har benyttet «skogsvei», står det slik i notatet. Follo selv bruker «skogsbilvei» i notatet fordi det er det hun tror dette fortrinnsvis dreier seg om når temaet er skogsvei.

⁷⁵ Orkla skogforum & Ytre kyst ved Syrstad, muntlig meddelelse 17.06.19.

⁷⁶ Norsk Virkesmåling (Virkesmålinga) er, ifølge deres egen nettside, en måleforening eid av selgere og kjøpere av skogsvirke. Virkesmålinga skal skaffe et nøytralt oppgjørsgrunnlag mellom partene i en virkeshandel. (Hentet 21.09.20 fra www.m3n.no/.) Det er sannsynligvis denne fordringen om nøytralitet som gjør at SB Skog er nøye med å påpeke når Virkesmålinga forlot skogdagen.

⁷⁷ Oppslaget var sist oppdatert 27.02.18. Hentet 21.05.20 fra <https://www.skaun.kommune.no/skogdag-i-skaun.6090890.html>

antallet deltakere til 50. Dette ut fra et oppslag på Facebook-siden til Skogbruket på Fosen, datert 10.04.18, hvor det går frem at det kom «rundt 150 skoginteresserte» på tre skogarrangement i Rissa, Åfjord og Bjugn. Arrangementet i Rissa står i vedlegg 2 med aktivitetsnummer 158 og med 54 deltakere. Arrangementet i Åfjord står i vedlegg 2 med aktivitetsnummer 156 og med 50 deltakere. Det gir at det står 46 deltakere igjen, og Follo setter dette til 50. I vedlegg 2 har denne skogkvelden i Bjugn aktivitetsnummer 163.

Andre gjennomførte aktiviteter med mellommenneskelig kontakt

Det kommer en rekke aktiviteter fra andre næringsaktører enn Skogkurs og Allskogs skogeierlag som skal inn under overskriften «Andre gjennomførte aktiviteter med mellommenneskelig kontakt». Noen av disse aktivitetene hadde tema som allerede er benyttet i notatet for gjennomførte kurs eller skogdager/-kvelder, men hvor selve aktiviteten hadde en annen form enn kurs eller skogdag/-kveld. Nedenfor presenteres disse først. Deretter innføres et nytt tema. Follo velger å betegne dette temaet «Årsmøter/skogeierlag». Det selv om betegnelsen ikke sier noe om det tematiske innholdet i aktiviteten, kun noe om aktivitetens form. Vedlegg 2 har en kolonne med betegnelsen «Tema nr.», og presentasjonen nedenfor følger rekkefølgen gitt av temanummeret.

Følgende aktiviteter inkluderes i vedlegg 2:

1. Under «Ukjent tema» kommer følgende aktiviteter:
 - a) Utdanning av tre nye mentorer i Orkdal, rapportert om fra Orkla skogforum & Ytre kyst. Disse tre var skogeiere. Skogmentorkurset⁷⁸ var et kurs Skogkurs tilbydde. Selv den mest skolerte av de tre skogeierne hadde angivelig lært noe skogfaglig.⁷⁹ Slik Follo forstår den informasjonen hun mottok fra Orkla skogforum & Ytre kyst, hadde pådriverprosjektet bidratt med hjelp, og da muligens en eller annen form for organisatorisk hjelp. Like fullt, det kunne ha vært et kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeier i det pådriverprosjektet gjorde. I vedlegg 2 har denne aktiviteten nummer 164. Fordi Follo er usikker på hva pådriverprosjektet faktisk har bidratt med, tilføyer Follo et spørsmåltegn i vedlegg 2 sin kolonne «'XXX' = brukt betegnelse».
 - b) Ca. 300 skogeieravtaler om befaringer/veiledning/tiltak i egen skog/veg, rapportert om fra Pådriverprosjektet Namdal. Denne rapporteringen var for perioden 01.06.17-30.11.18. Follo har ingen oversikt over hvor mange av disse befaringene/veiledningene/tiltakene som fant sted i 2018. Follo velger å føre dem alle opp i vedlegg 2 i tråd med tidligere benyttet praksis hvor størst mulig antall legges inn. Follo er ikke kjent med hvilke tema som ble tatt opp som del av skogeieravtalene. I vedlegg 2 har disse aktivitetene aktivitetsnummer 165-464. I og med at Follo velger å forstå hver skogeieravtale som én aktivitet, og i og med at disse 300 avtalene kommer til å utgjøre en svært stor del av alle aktivitetene oppført i vedlegg 2, er det her en mulig omfattende feilkilde med hensyn til det samlede antall aktiviteter.
2. Under tema 8 «Begynneropplæring» kommer følgende aktiviteter:
 - a) Atten nye skogeiere i Orkdal oppsøkt av mentor, rapportert om fra Orkla skogforum & Ytre kyst. Som tilfellet for skogeieravtalene over, Follo velger å forstå hver oppsøking som én aktivitet. I vedlegg 2 har disse aktivitetene nummer 465-482.
 - b) Ti nye skogeiere i Meldal oppsøkt av mentor, rapportert om fra Orkla skogforum & Ytre kyst. Hver oppsøking forstås som én aktivitet, og i vedlegg 2 har disse aktivitetene nummer 483-492.

⁷⁸ Dette kurset er et nettkurs, og det kan tas enten individuelt eller i gruppe. Hentet 25.09.20 fra <https://www.skogkurs.no/kurs/print.cfm?id=1562>

⁷⁹ Orkla skogforum & Ytre kyst ved Syrstad, muntlig meddelelse 17.06.19.

3. Under tema 9 «Gjødsling» kommer følgende aktiviteter:
 - a) «Gjødsling Namdalseid», 19.02.18, rapportert om fra Pådriverprosjektet Namdal. Det ble oppgitt at fire skogeiere møtte/var til stede. Follo vet ikke hva slags aktivitet dette var. I og med at Pådriverprosjektet Namdal selv ikke hadde ført det opp i egne oversikter sammen med skogdager/-kveld, velger Follo å føre det opp under «Andre gjennomførte aktiviteter med mellommenneskelig kontakt». Follo antar at det var en form for møte. I vedlegg 2 har aktiviteten nummer 493.
 - b) Tretti skogeiere i Namdalseid kontaktet om gjødsling, rapportert om fra Pådriverprosjektet Namdal. Follo vet ikke om de fire skogeierne i aktiviteten over (nr. 493 i vedlegg 2) er inkludert i disse 30. Ved slike tilfeller har Follo tidligere praksis i notatet vært å gå for høyest mulig antall (både av skogeiere og aktivitet). Det gjør hun også her, og Follo går ut fra at de fire skogeierne over ikke er inkludert i disse 30. Hvert kontaktfremstøt forstås som én aktivitet, og i vedlegg 2 har disse aktivitetene nummer 494-523.
4. Under «Blandet tema» kommer «Samling/treff» ført på Surnadal kommune, rapportert om fra Orkla skogforum & Ytre kyst. Dette var et evenement for Lensa inklusive tillitsvalgte i skogeierlagene, og det fant altså sted i den delen av Lensa som tilhørte Møre og Romsdal fylke⁸⁰. Temaene var foryngelsesproblematikk (biller og gjengroing) og økonomiske sider ved for tidlig hogst. Syv til åtte tillitsvalgte fra Trøndelag møtte.⁸¹ Aktiviteten er ført opp i vedlegg 2 med aktivitetsnummer 525, og da med åtte deltakere.

Det er åtte aktiviteter som inkluderes under «Årsmøter/skogeierlag» i vedlegg 2. Om disse vet Follo at det var et kunnskaps- og kompetansetilbud i tre av dem. Når det gjelder de fem siste aktivitetene, er de rapportert om fra Pådriverprosjektet Namdal, og Follo vet ikke om pådriverne i den aktuelle sammenhengen hadde noe som kan forstås som kunnskaps- og kompetansetilbud. I tråd med praksisen for notatet om flest mulig skogeiere/aktiviteter, føres de like fullt inn i vedlegg 2. De åtte aktivitetene er som følger:

- A. Årsmøte i Skogselskapet i Trøndelag, i 2018⁸², hvor det skogfaglige temaet var «skogbehandling for verdiproduksjon i et klima i endring», rapportert om fra Skogselskapet i Trøndelag. Det deltok ca. 20 på årsmøteutferden ifølge Skogselskapet i Trøndelag sin respons til Follo. Follo vet ikke om disse menneskene var skogeiere, men i tråd med notatets praksis føres antallet opp i vedlegg 2. I vedlegg 2 har aktiviteten nummer 526.
- B. «Årsmøte i skogeierlaget», mars 2018, rapportert om fra Grong kommune, og hvor kommunen ga diverse kommunal informasjon. Det var åtte deltakere ifølge kommunens respons til Follo. Skogeierlaget må ha vært Grong og Harran skogeierlag. Denne aktiviteten er inkludert i vedlegg 2 med nummer 527.
- C. Årsmøte i Skaun skogeierlag, orientering om Lensa. Informasjonen om denne aktiviteten fant Follo på en post på Facebook-siden til Lensa, lagt ut 12.03.18. Det går frem at det hadde vært ca. 45 oppmøtte. Av posten evner ikke Follo å finne ut hvem som faktisk hadde denne orienteringen om Lensa. Gitt at Skaun kommune soknet til Orkla skogforum & Ytre kyst, antar Follo at det var noen derfra som orienterte. Denne aktiviteten er imidlertid ikke å finne igjen i den responsen

⁸⁰ Som det går frem innledningsvis under overskriften «2.1 Kunnskaps- og kompetansesystemet», Follo begrenset i sin henvendelse til næringsaktørene aktivitetene til de som hadde funnet sted i Trøndelag. Follo har likevel valgt å ta med samlingen/treffet i Surnadal kommune. Det er av tre grunner. For det første fordi evenementet var ganske annerledes enn konferansene Skog & Tre og Skogforum (nevnt i henvendelsesbrevet). For det andre fordi arrangementet så tydelig hadde utgangspunkt i Trøndelag, dekket Trøndelag og var for Trøndelag. For det tredje fordi en del tillitsvalgte fra Trøndelag møtte.

⁸¹ Orkla skogforum & Ytre kyst ved Syrstad, muntlig meddelelse 17.06.19.

⁸² Nærmere tidspunkt ikke oppgitt av Skogselskapet i Trøndelag.

Follo mottok fra Orkla skogforum & Ytre kyst. I vedlegg 2 har aktiviteten nummer 528, og under vedleggets kolonne «Arrangører/samarbeidspartnere» setter Follo «Lensa?». Spørsmålsteget markerer Follo usikkerhet rundt hvem som orienterte.

- D. Årsmøte i Røyrvik skogeierlag, 06.03.18, rapportert om fra Pådriverprosjektet Namdal. Det går frem av responsen til Follo at det var 15 skogeiere som møtte/var til stede. I vedlegg 2 har denne aktiviteten nummer 529.
- E. Årsmøte i Høylandet skogeierlag, 13.03.18, rapportert om fra Pådriverprosjektet Namdal. Det går frem av responsen til Follo at det var 18 skogeiere som møtte/var til stede. I vedlegg 2 har denne aktiviteten nummer 530.
- F. Årsmøte i Lierne skogeierlag, 05.03.18, rapportert om fra Pådriverprosjektet Namdal. Det går frem av responsen til Follo at det var 13 skogeiere som møtte/var til stede. I vedlegg 2 har denne aktiviteten nummer 531.
- G. Skogeierlagsmøte, 09.01.18, rapportert om fra Pådriverprosjektet Namdal. Av responsen til Follo går det ikke frem hvilket skogeierlag dette dreide seg om, men det ble rapportert at det var syv skogeiere som møtte/var til stede. I vedlegg 2 har denne aktiviteten nummer 532.
- H. Møte med leder i Overhalla skogeierlag, 21.10.18, rapportert om fra Pådriverprosjektet Namdal. Det går frem av responsen til Follo at det var én skogeier som møtte/var til stede. I vedlegg 2 har denne aktiviteten nummer 533.

3.2.4 Konklusjon for «Kurs, skogdager/-kvelder, andre aktiviteter med mellommenneskelig kontakt»

Under overskriften «3.2 Kurs, skogdager/-kvelder, andre aktiviteter med mellommenneskelig kontakt» har Follo presentert aktiviteter rapportert inn fra Skogkurs, Allskog og de syv øvrige næringsaktørene som besvarte Follo henvendelse våren 2019. Det vil si: SB Skog, Skogselskapet i Trøndelag, Fylkesmannens landbruksavdeling, Orkla skogforum & Ytre kyst, Pådriverprosjektet Namdal, Steinkjer kommune og Grong kommune. I tillegg til dette hentet Follo tre aktiviteter fra Facebook-siden til Lensa og Facebook-siden til «Skogbruket på Fosen». Samtlige av disse aktivitetene er å gjenfinne i notatets vedlegg 2. Først vil Follo nå presentere noen konklusjoner med utgangspunkt i Skogkurs, Allskog og de øvrige næringsaktørene. Deretter vil Follo presentere visse konklusjoner ut fra typer aktivitet, dvs. kurs, skogdager/-kvelder og andre aktiviteter uavhengig av hvem av næringsaktørene aktivitetene vedrørte.

Konklusjoner med næringsaktørene som utgangspunkt

Skogkurs sine trønderske Aktivt Skogbruk-instruktører synes underutnyttet i 2018. De på den tiden fire instruktørene hadde til sammen autorisasjon for 19 kurs relevante for dette notatet. Bare seks kurskategorier ble benyttet (se tabell 4), de var fordelt på 56 kurs og over 23 kommuner. For 35 av kursene var kurskategorien «Hogst». Av de resterende kursene var det åtte kurs i «Skogbruksplan», og samtlige foregikk i de kommunene som hadde planprosjekt (skogbruksplan/ressursoversikt) med avslutning i 2018. Det ble avholdt syv kurs i ungskogpleie, fordelt på seks kommuner. I 2018 var det 47 trønderske kommuner, hvorav altså 24 av dem ikke hadde noe Aktivt Skogbruk-kurs det året som er relevant for notatet. Hvilke kommuner dette var, går frem på side 30. Blant kommunene som ikke hadde Aktivt Skogbruk-kurs i 2018, var både kommuner hvor skogbruk sto sterkt og kommuner hvor skogbruk formodentlig sto mindre sterkt.

For Allskogs del bærer resultatene klart preg av at det meste berodde på skogeierlagene. Her var det ingen overordnet instans, eksempelvis Allskogs sentralledd, som tilkjennega at man så det som en særskilt oppgave å få skogeieres kunnskap og kompetanse til å øke. Det verken generelt eller på

spesifikke tema. Dette fraværet av et kunnskaps- og kompetansetilbud fra Allskogs sentralledd blir svært tydelig hvis det settes opp mot hva Viken Skog SA gjorde i 2018. Viken Skog var på flere vis det største andelslaget i Norge, og Viken Skogs sentralledd var trolig det av andelslagenes sentralledd som i 2018 ga det mest omfattende kunnskaps- og kompetansetilbudet til skogeierne⁸³. Tidligere i notatet (side 32) presenterte Follo hva hun fant blant annet i Allskogs årsmelding for 2018 om kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere. Det var høyst beskjedent, knapt noe. Viken Skogs årsmelding for 2018 bevitner en ganske annen inngang fra andelslagets sentralledd. I vedlegg 4, som er en faksimile fra andelslagets årsmelding side 11, går det frem at Viken Skog hadde tre arrangementskonsepter i tillegg til andre tilbud. Arrangementskonseptet Tømmer & Marked faller ikke innenfor rammen for dette notatet, men det gjør arrangementene Viken Skogkvelder og Viken Skogeierskolen. Skogkveldene hadde «Lønnsomt skogbruk» som hovedtema, og fagpostene dreide seg om «optimalt veivedlikehold, ungsogpleie, tynning og momenter å vurdere for å oppnå best mulig tømmerpris». I 2018 ble det holdt seks slike skogkvelder med til sammen nærmere 600 deltakere. Skogeierskolen var et tilbud til «nye skogeiere, de som snart skal overta en eiendom eller de som bare trenger en oppfriskning i skogbruk».⁸⁴ Skogeierskolen gikk på én dag (lørdag), og det ble avholdt tre slike skogeierskoler med til sammen 150 deltakere. En stor del av deltakerne på skogeierskolen var kvinner (40%) og yngre skogeiere. Videre heter det i årsmeldingen at Viken Skog hadde utviklet flere nye kurs, og at mer enn 300 skogeiere hadde deltatt på «Vedlikehold av skogsbilveier», «Norsk PEFC skogstandard», «DinSkog», «Ny skogbeskatning» og «Generasjonsskifte»⁸⁵. I tillegg til det som kom fra Viken Skogs sentralledd, var det «mer enn 150 skogdager, temamøter og kurskvelder i regi av **skogeierområdene**»⁸⁶. Aktivitetene hos skogeierområdene hos Viken kan sies å være parallellen til aktiviteten hos skogeierlagene hos Allskog⁸⁷.

Samspeillet mellom Allskogs sentralledd og skogeierlagene når det kommer til skogeierlagenes kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere, er Follo ikke kjent med. Allskog hadde i 2018 40 trønderske skogeierlag. I Follo's endelige datasett står disse skogeierlagene involvert i 91 aktiviteter i 2018 som er relevante og innenfor avgrensningene for notatet. (I tillegg kommer årsmøtene.) Tematisk sett fremstår aktivitetene som mangslungne, uten at særskilte tema utkrystalliserer seg som spesielt vektlagt. Skulle Allskogs sentralledd eventuelt ha fremmet ønske til skogeierlagene og

⁸³ Innenfor forprosjektets rammer er det ikke mulig for Follo å undersøke hva samtlige skogeierandelslags sentralledd tilbød skogeiere av kunnskaps- og kompetansetilbud i 2018. Fordi hun har fulgt med Allskog, Viken Skog, Mjøsen Skog og Glommen Skog over år, vet Follo imidlertid at de tre siste andelslagenes sentralledd ga slikt tilbud til skogeierne. Mjøsen og Glommen, som på den tiden var to selvstendige næringsaktører, hadde eksempelvis et omforente tilbud: skogskjøtselprogrammet «Edel». I 2018 eksisterte AT Skog og Vestskog som to separate næringsaktører. Follo har ikke fulgt med AT Skog og Vestskog over tid. Mjøsen og Glommen fusjonerte i 2019 til Glommen Mjøsen Skog. AT Skog og Vestskog fusjonerte i 2019 til AT Skog.

⁸⁴ Viken Skogs «Årsmelding 2018» side 11.

⁸⁵ Som det går frem av vedlegg 4, formuleringene i teksten her er hentet fra årsmeldingen til Viken Skog. Gitt hvordan Viken Skog skriver, er det lett å anta at det er andelslaget som har utviklet eksempelvis kurset «Norsk PEFC skogstandard». Imidlertid tilbød Skogkurs i 2018 et kurs med samme tittel. Slik Follo har sett det opp gjennom årene, er det av og til vanskelig å vite om andelslag faktisk har utviklet eller gjort noe alene eller om det har vært i samarbeid med andre.

⁸⁶ Fet font i original. Viken Skogs «Årsmelding 2018» side 11.

⁸⁷ Allskog hadde i 2018 ikke skogeierområder, mens Viken Skog hadde både skogeierområder og skogeierlag. Skogeierområdene var valgkretser for utsendinger til Viken Skogs årsmøte. Pr. mars 2019 hadde Viken Skog 27 skogeierområder og 40 skogeierlag. Selv om det i noen skogeierlag var ambisjoner om egenaktivitet i skogeierlaget, var dette med få unntak «i praksis svært begrenset» (Viken Skog 15.03.19. Hentet 05.10.20 fra <https://www.viken.skog.no/aktuelt/artikler/skogeierlagene-%E2%80%93-bor-de-fa-en-viktigere-rolle-i-viken-skog>)

spurt om de kunne ta opp bestemte tema i 2018, evner ikke Follo å gjenkjenne det i datasettet. Follo kjenner lite til om, og eventuelt i hvilken grad og på hvilke tema, skogeierlagene fikk skogfaglig støtte fra Allskogs sentralledd i de gjennomførte 91 aktivitetene. I vedlegg 2 inngår «Allskog» som arrangør/samarbeidspartner på 10 aktiviteter. På fire aktiviteter går det helt klart frem hvem det var fra Allskog som deltok: På aktivitet nummer 62 og 63 var det skogbruksleder Telebond og Hugdal⁸⁸, på aktivitet nummer 159 var det markedssjef Hokstad og skogbruksleder Østerås, og på aktivitet nummer 161 var det administrerende direktør Furberg. For seks aktiviteter (nr. 130, 148, 153, 155, 156, 158 i vedlegg 2) går det ikke frem hvem det var fra Allskog som deltok. Slik Follo forstår hvordan skogeierlagene gjerne har formulert seg opp gjennom årene, kan formuleringen «Allskog» i vedlegg 2 forstås som enten noen fra Allskogs sentralledd eller også noen fra korpset av skogbruksledere. Selv om det ikke går klart frem av alle de 10 nevnte aktivitetene, antar Follo at representantene fra Allskog hadde et eller annet kunnskaps- og kompetansetilbud på den aktuelle aktiviteten. Follo formoder at skogbrukslederne var til stede på langt flere aktiviteter enn det som skimtes i de 10 aktivitetene i vedlegg 2.

For Follo synes skogeierlagene å ha foretrukket å bruke energien og tiden sin til å avholde skogdager/-kvelder heller enn å arrangere kurs. Det rett og slett ut fra antall: Mens skogeierlagene i 2018 var involvert i 56 skogdager/-kvelder, står de oppført med 34 kurs, og mens 29 av de 40 skogeierlagene var involvert i skogdag/-kveld, er det bare 18 skogeierlag som står oppført med kurs. Ut fra Follo's endelige datasett var det seks skogeierlag som verken var involvert i skogdager/-kvelder eller kurs i 2018. Kursene det her er snakk om er både Skogkurs-kurs og andre kurs. Det kan selvfølgelig være mange grunner til at det er flere skogdager/-kvelder enn kurs og at det er flere skogeierlag som arrangerer skogdager/-kvelder enn kurs. Tre grunner kan nevnes. For det første, det må være skogeiere som er interessert i å delta i det aktuelle kurstilbudet. Follo har ingen oversikt over kurs som var påtenkt, men som ble avlyst på grunn av manglende påmelding. For det andre, det kan være at skogeierlagene mente at de selv ikke besatte tilstrekkelig kunnskap og kompetanse til å kjøre kurs. Skulle det ha vært tilfellet, ville den soleklare løsningen i Follo's forståelse ha vært å benytte Skogkurs. Det var imidlertid bare ni av 40 skogeierlag som hadde Skogkurs-kurs i 2018. Videre, disse ni skogeierlagene var involvert i kun tre kurstema: hogst, skogbruksplan og ungsogpleie. For det tredje, det kan tenkes at skogeierlagene ikke kjente (godt nok) til Skogkurs, dets Aktivt Skogbruk-instruktører og kursene. Follo har fått opplyst av Skogkurs⁸⁹ at de tidlig i 2019 begynte å sende ut nyhetsbrev hver 14. dag til blant annet skogeierlagene. I disse nyhetsbrevene var det også om Skogkurs' «Kurskalender» (se side 28). Follo vet ikke om utsendelsen av nyhetsbrev har ført til økt antall Skogkurs-kurs avholdt i Trøndelag.

Follo er overrasket over all notat-relevant aktivitet hos Allskogs skogeierlag. I hennes endelige datasett, og da i vedlegg 2, står Allskogs skogeierlag oppført på i alt 91 aktiviteter i tillegg til årsmøter: 34 kurs, 56 skogdager/-kvelder og én aktivitet kategorisert som «Andre gjennomførte

⁸⁸ Hvilke stilling Hugdal hadde i Allskog i januar-februar 2018 da aktivitetene nummerert 62 og 63 fant sted, kjenner ikke Follo til. På hjemmesiden til Allskog pr. 07.10.20 står Hugdal oppført som biologisk rådgiver. Det er mulig at Hugdal ble biologisk rådgiver først sent på året 2018. Dette ifølge informasjon gitt i publikasjonen «Verdalsbruket AS. Nord-Vera. Verdal kommune. Utvidelse av hyttefelt/adkomstveier. Kartlegging av miljøverdier. Rapport 2018: Allskog 09-18», datert 31.10.18. På side 2 i rapporten er Hugdal omtalt som «påtroppende biologisk rådgiver i Allskog». Fordi Follo da ikke vet hvilken stilling Hugdal hadde i januar-februar 2018, vil hans navn stå oppført i vedlegg 2s kolonne for «Arrangører/samarbeidspartnere», og ikke hans stillingsbetegnelse. Rapporten er hentet 09.10.20 fra https://www.verdal.kommune.no/Global/Politikk/2019/Vedlegg/ps19_sak053_vedl4.pdf

⁸⁹ Skogkurs ved Myklestad, muntlig meddelelse 28.05.20.

aktiviteter med mellommenneskelig kontakt». Follo er overrasket fordi denne aktiviteten ikke reflekteres på Allskogs hjemmeside på internett, og det har vært der Follo fortrinnsvis har hentet informasjon om Allskogs gjøren og laden opp gjennom årene. Denne siden hadde (og har fremdeles) en kalenderfunksjon. I sin respons til Follo våren 2019 skrev Allskog at skogeierlagene «lager (ofte, men ikke alltid) selv aktiviteter som oftest gjøres tilgjengelig på vår hjemmeside», og det var lagt ved en lenke til kalenderen. Det gikk også frem av responsen at Allskog ikke hadde noen «logg over aktiviteter som er markedsført via hjemmesiden versus de som ikke er det». Det het videre: «Deretter markedsføres aktivitetene via vår FB-side.» Follo har gått gjennom alle oppslagene som var på Allskogs kalender for 2018. Av de 91 aktivitetene var bare 14 aktiviteter omtalt på kalenderen. Hadde Follo holdt seg oppdatert om Allskogs aktivitet via Facebook-siden deres, hadde hun ikke nødvendigvis funnet mer om aktiviteten til skogeierlagene der enn hva hun ble informert om via Allskogs kalender. Den 11.05.20 lå det på Facebook-sidens «Events» ni oppslag for trønderske skogeierlag i 2018, hvorav åtte var relevante for notatet⁹⁰. Av disse igjen var syv å gjenfinne på Allskogs kalender på hjemmesiden deres. Follo er ikke bare overrasket over all notat-relevant aktivitet fra skogeierlagenes side, hun er også gledelig overrasket. Det gleder henne å se at trønderske, personlige skogeiere får så mange kunnskaps- og kompetansetilbud hvor skogeierlagene er involvert.

For de syv næringsaktørene som besvarte Follo henvendelse våren 2019 i tillegg til Skogkurs og Allskog, var aktivitetene deres i 2018 i tråd med Follo forventninger og allerede tilegnede viten. At SB Skog og Skogselskapet i Trøndelag hadde et svært beskjedent antall kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere innenfor rammene satt for notatet, er ikke annet enn rimelig ettersom SB Skog er en førstehåndskjøper av tømmer og Skogselskapet i Trøndelag er en ideell medlemsorganisasjon med et bredt samfunnsperspektiv på sitt formål (se side 40). Tilsvarende reflekterer FMLAs rapporterte aktiviteter at deres oppgaver ligger i den såkalte andrelinjen i offentlig forvaltning, mens kommunenes oppgaver er dem til førstelinjen – dvs. den enheten man møter som første instans når man tar kontakt. Hvor proaktive ansatte i kommunene med ansvar for skogbruk vil kunne være når det gjelder skogeiere og kunnskaps- og kompetansetilbud til dem, vil variere alt etter blant annet hvilke andre oppgaver stillingene er gitt og stillingsprosenten. Dette kan variere sterkt kommuner imellom. De to kommunene Steinkjer og Grong som besvarte Follo henvendelse i 2019, var i FMLAs øyne blant de fem mest aktive på skogbruk i fylket. Informasjon om kunnskaps- og kompetansetilbudet til skogeiere Steinkjer kommune og Grong kommune hadde i 2018, er presentert på side 44-45 og 72-74. I 2018 var det 47 trønderske kommuner. Follo tror at 42 av disse kommunene hadde færre kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeierne i 2018 enn hva Steinkjer kommune og Grong kommune hadde. Blant de syv næringsaktørene er det primært pådriverprosjektene som drar opp volumet av kunnskaps- og kompetansetilbud i Follo endelige datasett. En av grunnene til det er pådriverprosjektens oppsøkende arbeidsform og Follo måte å innarbeide de aktuelle aktivitetene på i datasettet og i vedlegg 2. Eksempelvis er 300 skogeieravtaler (Pådriverprosjektet Namdal) ført opp som 300 aktiviteter i vedlegg 2, og 28 skogeiere oppsøkt av mentorer (Orkla skogforum & Ytre kyst) anført som 28 aktiviteter i vedlegget. For det samlede volum aktiviteter fra de syv næringsaktørene kan ikke Follo se at særskilte innholdsmessige tema blir tatt opp nevneverdig mer enn andre.

⁹⁰ Den aktiviteten som faller utenfor rammene for notatet, var den Follo forsto som en messe og som hun derfor utelot fra vedlegg 2.

Konklusjoner med aktivitetene som utgangspunkt

I Follo's endelige datasett er det oppført 533 aktiviteter for kurs, skogdager/-kvelder og andre aktiviteter med mellommenneskelig kontakt, det vil si slik det fremgår av vedlegg 2. Datasettet har en rekke begrensninger (se side 11 og 19-20). Blant annet var det mange næringsaktører som ikke rapporterte sine kunnskaps- og kompetansetilbud i 2018, enten fordi de ikke ble forespurt om det eller fordi de ikke besvarte Follo's henvendelse. Med andre ord, sannsynligvis ble det gitt flere kunnskaps- og kompetansetilbud til trønderske skogeiere i 2018 enn hva datasettet tilsier. På den andre siden, Follo har hele tiden latt tvilen komme skogbruket i Trøndelag til gode. Blant annet har det største antallet deltakere blitt satt inn i vedlegg 2 hvis næringsaktørene oppga ulikt antall deltakere. Uansett datasettets begrensninger gir datasettet, i Follo's oppfatning, den beste oversikten noensinne over kunnskaps- og kompetansetilbudet til skogeiere i Trøndelag. Follo kjenner ikke til at noe tilsvarende datasett er etablert tidligere, verken for Trøndelag eller andre deler av landet.

I tabell 8 (neste side) har Follo sammenfattet opplysningene i vedlegg 2, og da med utgangspunkt i aktivitetene uavhengig av hvilke næringsaktører aktivitetene vedrørte. Rekkefølgen vertikalt i tabellen følger den vertikale rekkefølgen i vedlegg 2. Nedenfor vil Follo kommenterer tabellens innhold ut fra kolonnene for temas navn, antall aktiviteter og antall deltakere.

Tabell 8: Oppsummering av vedlegg 2, type aktivitet, temanummer/-navn, antall aktiviteter og deltakere

Type aktivitet	Tema nummer	Tema navn	Antall aktiviteter	Antall deltakere
Skogkurs-kurs			Totalt 56	Totalt 371
	1	Hogst	35	184
	2	Skogbruksplan	8	117
	3	Ungskogpleie	7	37
	4	Kulturlandskapet	3	16
	5	Virkesutnytting	2	11
	6	Skogfond	1	6
Andre kurs			Totalt 45	Totalt 402
	1	Hogst	3	13
	2	Skogbruksplan	29	274
	3	Ungskogpleie	1	5
	7	Markberedning/foryngelse	1	3
	8	Begynner-opplæring	11	107
Skogdag/-kveld			Totalt 62	Totalt 1 706
	---	Ukjent tema	18	390
	5	Virkesutnytting	5	123
	6	Skogfond	1	40
	7	Markberedning/foryngelse	4	72
	8	Begynner-opplæring	3	40
	9	Gjødsling	3	56
	10	Skogsbilvei	2	37
	11	Tømmerpriser	2	32
	12	Tynning	1	72
	13	Beiteskader	1	6
	14	Demonstrasjon utstyr	1	75
	15	Bedriftsbesøk	4	130
	---	Blandet tema	17	633
Andre aktiviteter			Totalt 370	Totalt 501
	---	Ukjent tema	301	303
	8	Begynner-opplæring	28	28
	9	Gjødsling	31	34
	15	Bedriftsbesøk	1	1
	---	Blandet tema	1	8
	---	Årsmøter/skogeierlag	8	127
Sum Skogkurs-kurs, Andre kurs, Skogdag/-kveld og Andre aktiviteter			Sum 533	Sum 2 980

- «Andre kurs» er andre kurs enn Skogkurs-kurs.
- «Andre aktiviteter» er andre aktiviteter med mellommenneskelig kontakt, og da andre aktiviteter enn kurs og skogdager/-kvelder.
- For «Andre kurs», tema 1 «Hogst», er det én aktivitet Follo ikke kjenner deltakerantallet for. Dette er aktivitet nummer 59 i vedlegg 2. Antallet deltakere for denne aktiviteten er da ikke inkludert i tabellens kolonne for «Antall deltakere».
- For «Skogdag/-kveld», «Ukjent tema», er det én aktivitet Follo ikke kjenner deltakerantallet for. Dette er aktivitet nummer 118 i vedlegg 2. Antallet deltakere for denne aktiviteten er da ikke inkludert i tabellens kolonne for «Antall deltakere».

For aktivitetene samlet var man i 2018 innom mange tema. Totalt var det snakk om 15 særskilte tema. I tillegg var det en rekke aktiviteter som Follo ikke kjenner tematikken i («Ukjent tema»), aktiviteter med blandet tema («Blandet tema») og aktiviteter som Follo har betegnet «Årsmøter/skogeierlag». Til sammen gir dette at hele 18 kategorier er benyttet i tabell 8 og vedlegg 2. Det var skogdagene/-kveldene som hadde størst tematisk mangfold med 11 særskilte tema i tillegg til aktiviteter under kategoriene «Ukjent tema» og «Blandet tema». Skogkurs-kursene og de andre kursene som ikke var Skogkurs-kurs («Andre kurs»), hadde til sammen åtte særskilte tema. Follo evner ikke å se at det er påfallende mangler i det tematiske innholdet for aktivitetene samlet, her synes det meste av relevante skogbruks-tematikker å ha vært tatt opp.

Antallet aktiviteter var dominert av antallet ført opp under «Andre aktiviteter». Hele 370 aktiviteter er å finne under denne typen aktivitet. Av disse igjen var 359 det Follo forstår som aktiviteter rettet inn mot enkeltskogeiere: 300 skogeieravtaler om befaringer/veiledning/tiltak i egen skog/veg (nr. 165-464 i vedlegg 2), 28 skogeiere oppsøkt av mentor (nr. 465-482 og nr. 483-492 i vedlegg 2), 30 skogeiere kontaktet om gjødsling (nr. 494-523 i vedlegg 2) og ett møte med en leder av et skogeierlag (nr. 533 i vedlegg 2). Se side 42-44 om disse 359 aktivitetene. De øvrige 174 aktivitetene ført opp i vedlegg 2 og i tabell 8 synes å ha vært rettet mot flere skogeiere til stede samtidig. Man kan legge merke til at hadde Follo valgt å betrakte eksempelvis de 300 skogeieravtalene som én aktivitet, og ikke 300, hadde det vært bare 16 aktiviteter ført opp under «Andre aktiviteter» i tabell 8. Antallet aktiviteter ville da ha fordelt seg slik: «Ukjent tema» to aktiviteter, «Begynner-opplæring» to aktiviteter, «Gjødsling» to aktiviteter, «Bedriftsbesøk» én aktivitet, «Blandet tema» én aktivitet og «Årsmøter/skogeierlag» åtte aktiviteter. Summert for alle typene aktivitet hadde Follo da endt opp med totalt 179 aktiviteter, og ikke 533 som det nå står i tabell 8 og vedlegg 2. Det er også å si at det har stor betydning hvordan aktiviteter blir inkludert i oversikter man lager.

Av tabell 8 går det frem at den særskilte type aktivitet hadde tematiske tyngdepunkt. For «Skogkurs-kurs» var det temaet hogst (35 aktiviteter). For «Andre kurs» kan man se at skogbruksplan-kurs (29 aktiviteter) og begynner-opplæring (11 aktiviteter) til sammen utgjorde 40 av de 45 aktivitetene. For «Skogdag/-kveld» var det 18 aktiviteter med ukjent tema og 17 aktiviteter med blandet tema. Det vil si at for 35 av de totalt 62 aktivitetene vet ikke Follo hva aktiviteten dreide seg om eller hun greier ikke å kategorisere dem ut fra særskilte tema. «Andre aktiviteter» domineres av ukjent tema, og da nærmere bestemt av de 300 skogeieravtalene omtalt ovenfor.

Når det gjelder antall deltakere, var det klart flest på skogdager/-kvelder med 1 706 deltakere. Follo har tidligere i notatet omtalt dette med antall deltakere. Næringsaktørene hadde tilsynelatende svært forskjellig praksis med hensyn til hva de inkluderte da de rapporterte. Det i og med at antallet deltakere kunne variere sterkt selv om næringsaktørene, ut fra Follo vurdering, må ha snakket om samme aktivitet. Her kunne både barn og voksne, kaffekokere og kursdeltakere være tatt med under hva næringsaktørene oppga som deltakere. I tabell 8 og i vedlegg 2 er det høyeste antallet deltakere innarbeidet. Follo antar at den mulige diskrepansen mellom «antall deltakere» og antallet faktisk tilstedeværende skogeiere, er størst for skogdagene/-kveldene. Det skulle formodentlig være enklere å holde oversikt over de tilstedeværende på kurs. Hun har imidlertid ingen oversikt over hvorvidt eksempelvis såkalte «kursdeltakere» var skogeiere. Summert var det, ifølge Follo endelige datasett, 2 980 deltakere på 531 aktiviteter. For de to siste aktivitetene kjenner ikke Follo deltakerantallet. Follo er overbevist om at det var en del deltakere som deltok på flere aktiviteter. Dette innebærer at det sannsynligvis ikke var 2 980 enkeltindivider som deltok i et kunnskaps- og kompetansetilbud i 2018. Follo vil ikke begi seg ut på å anslå hvor mange gjengangere det kunne være snakk om.

Det er svært vanskelig å si hvor stor andel av de personlige skogeierne i Trøndelag det var som i 2018 deltok på kurs, skogdager/-kvelder og andre aktiviteter med mellommenneskelig kontakt. Ikke er datasettet fullstendig ettersom det mangler informasjon fra mange næringsaktører, ikke er det sikkert at de 2 980 deltakerne på de 531 aktivitetene faktisk var skogeiere, ikke vet Follo hvor mange skogeiere det var som deltok på flere aktiviteter, og ei heller vet Follo det presise antallet personlige skogeiere i Trøndelag. I 2018 var det ca. 14 000 skogeiendommer i Trøndelag uansett eierkategori (jevnfør Statistisk sentralbyrå 2019). De aller fleste av eiendommene hadde personlige eiere. En del av de personlig eide eiendommene var eid enten i ektefelle-sameie eller annet sameie, noe som jo vil innebære at det var flere skogeiere pr. eiendom.⁹¹ Hvis man sier at det var 3 000 individuelle, personlige skogeiere som deltok på kurs, skogdag/-kveld eller annen aktivitet med mellommenneskelig kontakt, og hvis man sier at det var 14 000 personlige skogeiere i Trøndelag i 2018, utgjør dette 21,4%.

I tabell 9 (neste side) har Follo sammenfattet opplysningene i vedlegg 2, og da med utgangspunkt i temaene uavhengig av hvilke type aktivitet det var snakk om og uavhengig av hvilke næringsaktører aktiviteten vedrørte. I tabellen er tema med flest aktiviteter plassert øverst.

⁹¹ Det presise antallet personlige skogeiere i Trøndelag er noe vanskelig å gi gitt offentlig tilgjengelig statistikk. Statistisk sentralbyrå ville kunne ha beregnet dette, eventuelt som en kjøpt tjeneste. Skulle man ha gått til det skritt å forespørre SSB, måtte man blant annet ha bestemt seg for om skogeierne skulle bo i Trøndelag, eller om det ville vært tilstrekkelig at personen eide skog i Trøndelag. Videre måtte man ha bestemt seg for hvordan skogeiere i ektefellesameie og annet sameie skulle tas inn i oversikten, samt om eierkategorien «dødsbo/uidentifisert eier» skulle være inkludert. (Om dette, se Follo mfl. 2015.)

Tabell 9: Oppsummering av vedlegg 2, etter tema og antall aktiviteter

Tema nummer	Tema navn	Antall aktiviteter: Skogkurs-kurs + Andre kurs + Skogdag/-kveld + Andre aktiviteter	Antall aktiviteter samlet for temaet	Antall deltakere samlet for temaet
---	Ukjent tema	0 + 0 + 18 + 301	319	693
8	Begynner-opplæring	0 + 11 + 3 + 28	42	175
1	Hogst	35 + 3 + 0 + 0	38	197
2	Skogbruksplan	8 + 29 + 0 + 0	37	391
9	Gjødsling	0 + 0 + 3 + 31	34	90
---	Blandet tema	0 + 0 + 17 + 1	18	641
3	Ungskogpleie	7 + 1 + 0 + 0	8	42
---	Årsmøter/skogeierlag	0 + 0 + 0 + 8	8	127
5	Virkesutnytting	2 + 0 + 5 + 0	7	134
7	Markberedning/foryngelse	0 + 1 + 4 + 0	5	75
15	Bedriftsbesøk	0 + 0 + 4 + 1	5	131
4	Kulturlandskapet	3 + 0 + 0 + 0	3	16
6	Skogfond	1 + 0 + 1 + 0	2	46
10	Skogsbilvei	0 + 0 + 2 + 0	2	37
11	Tømmerpriser	0 + 0 + 2 + 0	2	32
12	Tynning	0 + 0 + 1 + 0	1	72
13	Beiteskader	0 + 0 + 1 + 0	1	6
14	Demonstrasjon utstyr	0 + 0 + 1 + 0	1	75
Sum		56 + 45 + 62 + 370	533	2 980

- «Andre kurs» er andre kurs enn Skogkurs-kurs.
- «Andre aktiviteter» er andre aktiviteter med mellommenneskelig kontakt, og da andre aktiviteter enn kurs og skogdager/-kvelder.
- For «Ukjent tema», «Skogdag/-kveld», er det én aktivitet Follo ikke kjenner deltakerantallet for. Dette er aktivitet nummer 118 i vedlegg 2. Antallet deltakere for denne aktiviteten er da ikke inkludert i tabellens kolonne for «Antall deltakere samlet for temaet».
- For tema 1 «Hogst», «Andre kurs», er det én aktivitet Follo ikke kjenner deltakerantallet for. Dette er aktivitet nummer 59 i vedlegg 2. Antallet deltakere for denne aktiviteten er da ikke inkludert i tabellens kolonne for «Antall deltakere samlet for temaet».

Som det går frem av tabell 9, «Ukjent tema» hadde både størst antall aktiviteter (319 aktiviteter) og antall deltakere samlet (693 deltakere) for de fire typene aktiviteter «Skogkurs-kurs», «Andre kurs», «Skogdag/-kveld» og «Andre aktiviteter». «Blandet tema» kom først på sjetteplass hva angår antall aktiviteter samlet (18 aktiviteter), men på en andre plass når det gjelder antall deltakere samlet (641 deltakere). Dette innebærer at for hele 1 334 av totalt 2 980 deltakere, vet ikke Follo hvilke tematikker deltakerne var innom i det aktuelle kunnskaps- og kompetansetilbudet eller hun greier ikke å kategorisere tilbudene ut fra særskilte tema. For «Blandet tema» finner ikke Follo noe mønster eller tendenser. For nærmere informasjon om innholdet under «Blandet tema», se aktivitetsnummer 147-163 og 525 i vedlegg 2. Gitt informasjonen Follo sitter med, og som da er å finne under de aktuelle aktivitetsnumrene, skulle de 18 aktivitetene imidlertid ofte ha vært så sammensatte at det skulle ha vært noe av interesse for skogeiere med ulike interessefelt.

Temaet «Skogbruksplan» hadde tredje flest antall deltakere samlet (391 deltakere) og fjerde flest aktiviteter samlet (37 aktiviteter). Slik Follo ser det, er kurs i skogbruksplan bare det siste elementet i

en lang rekke av aktiviteter som går forut for kurset. Antall kurs sier forholdsvis lite om hva som skal til fra næringsaktørens side før man kan ende opp med kurs. Det skal eksempelvis etableres takstprosjekter og takststyrer, det skal utarbeides anbudstekster til takstselskapene, og man skal snakke inn kjøp av skogbruksplaner/ressursoversikter til skogeierne i det aktuelle området. Representanter fra skogeierlagene styrer er gjerne med i takststyrer. Uansett hvor viktig det er for skogeiere og offentlige og private næringsaktører at skogeierne har skogbruksplaner/ressursoversikter, er det ikke å komme fra at takstprosjekter krever mye tid og innsats fra de menneskene som står i bresjen for takstprosjektet. Follo antar som en hypotese, at tid/ressurser brukt på takstprosjekter kunne ha gått på bekostning av omfanget av andre kunnskaps- og kompetansetilbud til trønderske skogeierne i 2018.

Noen tema i tabell 9 synes beskjedent behandlet i 2018 i et kunnskaps- og kompetansetilbud slik notatet definerer det. Eksempelvis går det frem i tabellen at bare 90 deltakere var med på 34 aktiviteter i forbindelse med gjødsling, 42 deltakere var med på åtte aktiviteter om ungskogpleie, 46 deltakere var med på to aktiviteter om skogfond, og 37 var deltakere på to aktiviteter om skogsbilvei. Disse tallene i tabell 9 må behandles med varsomhet. Som Follo gjentatte ganger har påpekt, det endelige datasettet hennes har ulike begrensninger. Hun vet ikke en gang om deltakerne her var skogeiere. I tillegg kommer slikt som at noen av disse temaene kan ha vært tatt opp på aktiviteter ført opp i tabellen under «Ukjent tema», «Begynner-opplæring» eller «Blandet tema». I vedlegg 2 kan man for eksempel se at aktivitet nummer 150 ført opp under «Skogdag/-kveld» og så «Blandet tema», også hadde noe om gjødsling.

Blant de 533 aktivitetene totalt i tabell 8 og tabell 9 skjuler det seg en antydning til differensiering av kunnskaps- og kompetansetilbudet etter trekk ved skogeierne. Follo ser fire mulige målgrupperinger:

1. Skogeiere som selv hogde eller hadde planer om å hogge for egen hånd. Disse skogeierne var trolig sterkt representert på alle hogst-kursene og på aktivitetene under «Virkesutnytting»⁹².
2. Kvinner. Det var to aktiviteter rettet spesifikt mot kvinner: Et «Motorsagkurs for damer» (nr. 58 i vedlegg 2, åtte deltakere), og en «Damekveld med tema skog» (nr. 119 i vedlegg 2, 15 deltakere).
3. Nye skogeiere. I vedlegg 2 er det 34 aktiviteter hvor nye skogeiere var målgruppen, samtlige er ført i vedlegget som «Begynner-opplæring». Follo har for noen av aktivitetene vansker med å slå fast om det var «nye» i betydningen «kommende skogeiere», «nylig overtatte» eller om de var nye i betydningen «endret i tenkemåte og agering gitt andre sosiale, kulturelle og økonomiske innflytelser enn tidligere» (Follo mfl. 2006:13). Aktivitet nummer 130 i vedlegg 2 er tydelig på det, det var skogdag for fremtidige skogeiere (22 deltakere). For aktivitetene nummer 465-482 (18 deltakere) og nummer 483-492 (10 deltakere) i vedlegg 2 har Follo fått opplyst at disse 28 skogeierne ble oppsøkt av mentor to år etter overtakelsestidspunktet⁹³. Når det gjelder aktivitetene nummerert 100-101 (34 deltakere) i vedlegg 2, antar Follo at også disse to kursene «for nye skogeiere» var knyttet til gårdsoverdragelse. Det fordi opplysningen ble gitt av FMLA under overskriften «Oppstartspakke for nye skogeiere ved gårdsoverdragelse ved Gauldalsnettverket». For de tre siste av de 34 aktivitetene har Follo ingen informasjon som kan nyansere forståelsen av ordet «nye». Dette gjelder de to appetittvekkerkursene for nye skogeiere (nr. 98 og nr. 99 i vedlegg 2, henholdsvis syv og ni deltakere) og det uformelle møtet «for unge/eldre nye skogeiere (nr. 132 i vedlegg 2, ni deltakere).

⁹² Skogeiere som selv hogger tømmer for salg, omtales i skogbruket som «egenaktive». Slik Follo forstår det, er det primært disse egenaktive som deltar i slikt som kappekurs og kappedager. Det vil si hvor temaet er virkesutnytting. På hogstkurs kan både de som har tenkt å felle et tre eller to i egen skog, hogge seg ved eller liknende, delta sammen med de egenaktive.

⁹³ Orkla skogforum & Ytre kyst ved Syrstad, muntlig meddelelse 17.06.19.

4. Skogeiere som var interesserte i å være mentorer for nye skogeiere. Ut fra hva Follo er kjent med, måtte de aktuelle skogeierne ta Skogkurs sitt nettkurs «Skogmentor» for å bli mentor⁹⁴. Målet for mentorenes aktivitet etter kurset skulle være, som det heter i Skogkurs' beskrivelse av kurset, å øke interessen hos de nye skogeierne «for å drive et aktivt skogbruk og samtidig introdusere skogeieren for den lokale 'skogbruksfamilien'». Videre skriver Skogkurs at kurset også vil være interessant for den «som søker kunnskap om sentrale temaer innen skogbruk og dets rolle i samfunnet».⁹⁵ Aktivitet i tilknytning til mentorer er tidligere omtalt på blant annet side 47. Der går det frem at Orkla skogforum & Ytre kyst mente at selv den mest skolerte av deltakerne i det omtalte mentorkurset hadde lært noe skogfaglig. Det er denne erfaringen høstet fra pådriverprosjektet som gjør at aktiviteter i tilknytning til opplæring og liknende av mentorer tas inn i notatet som et kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere. Selve aktiviteten til mentorene etter kurs er inkludert i punkt 3 over⁹⁶. I vedlegg 2 er det under temaet «Begynner-opplæring» oppført seks skogmentorkurs (nr. 92-97, til sammen 49 deltakere)⁹⁷, én «Evaluering, Mentor – ungsogpleie» (nr. 91, åtte deltakere) og én «Mentorsamling grendekontakter» (nr. 131, ni deltakere). Disse åtte aktivitetene er inkludert under tematikken «Begynner-opplæring» fordi aktivitetene vedrører det som skal ende opp med opplæring av skogeiere som på visse vis var begynnere. Follo antar at de skogeierne som ble mentorer, selv var ganske skogfaglig garvet.

Som det går frem av notatets innledning, notatet skulle gi Arena Skog (nå WoodWorks! Cluster) et kunnskapsbasert grunnlag for å søke om et hovedprosjekt hvor målgruppen var tenkt å være såkalte ikke-aktive, personlige skogeiere. Frasen «ikke-aktive» skogeiere var ikke benyttet i den informasjonen Follo mottok fra næringsaktørene våren 2019. Med andre ord, i Follo's endelige datasett er ikke ikke-aktive skogeiere ordsatt som noen målgruppe for de 533 aktivitetene. I praksis kunne slike skogeiere naturlig nok ha vært påtenkt som mulige mottakere av et kunnskaps- og kompetansetilbud, men dette er Follo ikke kjent med. Hun er heller ikke kjent med hvordan Arena Skog forsto «ikke-aktive». For en lengre drøfting av «aktive»/«passive» skogeiere, se Follo (2008:83-87).

3.3 Internett, Facebook, YouTube, publikasjoner

Hjemmesider på internett, Facebook-sider, YouTube-videoer og publikasjoner er kanaler for formidling av kunnskap og kompetanse som er annerledes enn hva som hittil har vært behandlet under overskriften «3.1 Blader» og overskriften «3.2 Kurs, skogdager/-kvelder, andre aktiviteter med mellommenneskelig kontakt». De nettbaserte kunnskaps- og kompetansetilbudene har andre

⁹⁴ Alle aktiviteter som var knyttet til mentor (eksempelvis mentorkurs eller oppsøkt av mentor), skjedde i geografien til pådriverprosjektene lokalisert til det tidligere Sør-Trøndelag fylke. Appetittvekkerkursene nevnt i punkt 3 over fant sted i geografien til pådriverprosjektene i det tidligere Nord-Trøndelag fylke. Dette var sannsynligvis en følge av at de to kurs-typene tidligere, etter hva Follo vet, ble utviklet i henholdsvis den sørlige og den nordlige delen av Trøndelag fylke.

⁹⁵ Hentet 25.09.20 fra <https://www.skogkurs.no/kurs/print.cfm?id=1562>

⁹⁶ I punkt 3 over er det satt opp at 28 skogeiere ble oppsøkt av mentor. Dette var innrapportert av Orkla skogforum & Ytre kyst, og da for Orkdal og Meldal. Ser man på aktivitetene nummerert 92-97 i vedlegg 2, ser man at opplæring av mentorer foregikk i flere områder enn dem Orkla skogforum & Ytre kyst innbefattet. Follo antar derfor at flere skogeiere ble oppsøkt av mentorer i 2018 enn de 28 hun er informert om.

⁹⁷ Disse seks kursene var rapportert om fra skogeierlag og FMLA. Hvilke rolle skogeierlagene hadde i disse aktivitetene, er Follo ikke på det rene med. Hun velger imidlertid å forstå det som om de sørget for et kurstilbud, og ikke at det bare var snakk om at det respektive antallet skogeiere (kolonnen «Antall deltakere» i vedlegg 2) var egne medlemmer som tok kurset på egen hånd eller i gruppe. Skulle det siste ha vært tilfelle, skulle disse seks kursene vært ført opp i notatet under overskriften «3.3 Internett, Facebook, YouTube, publikasjoner» i og med at dette var et nettkurs tilbudt av Skogkurs.

karakteristika. Blant annet er de tilbud som den aktuelle skogeier selv må oppsøke, de er ikke noe man mottar i sin postkasse eller blir invitert til. Det er også vanskelig å få viten om hvor mange skogeiere det er som benytter seg av nettbaserte tilbud, om disse skogeierne er trønderske, og liknende. Videre er de nettbaserte tilbudene «flytende» i den forstand at de endrer seg raskt. Det gir at det man ser av slike tilbud et år, ikke nødvendigvis var der forrige år.

I det kommende vil Follo kommentere på noe av det hun så i sin gjennomgang av eksempelvis næringsaktørens hjemmesider på internett. Follo presentasjon vil organiseres ut fra næringsaktørene, og ikke ut fra hva hun samlet så for dem på internett, Facebook, osv. Det fordi innholdet på en internettside gjerne er lenket opp til Facebook og YouTube. Gitt de økonomiske rammene for forprosjektet har det ikke vært mulig for Follo å bruke mye tid verken på innsamlingen av denne typen data eller på analyse av de dataene hun tross alt har greid å samle inn. Det var høyst varierende hva de ni næringsaktørene selv inkluderte om hjemmesider, Facebook, YouTube og publikasjoner da de våren 2019 responderte på Follo henvendelse.

Follo har sett mest på hjemmesidene til Skogkurs, Allskog, SB Skog, Fylkesmannen, Steinkjer kommune og Grong kommune. Skogselskapet i Trøndelag er del av hjemmesiden til Det norske Skogselskap. Fordi Skogselskapet sin hjemmeside er en nettside Follo har fulgt med ukentlig over tiår, vet hun at denne nettsiden i svært begrenset grad gir kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere når det gjelder dagens skogbruk i næringsssammenheng. Derfor vier Follo lite tid på denne nettsiden. Hva angår pådriverprosjektet Orkla skogforum & Ytre kyst og Pådriverprosjektet Namdal, er Follo ikke kjent med at de har egne hjemmesider på internett. Follo har sett noe mer nøye på hjemmesidene til Skogkurs og Allskog enn på hjemmesidene til de øvrige næringsaktørene. Det fordi, som tidligere tilkjennegitt i notatet, Skogkurs er den primære, formaliserte tilbyder av blant annet skogfaglige kurs i Norge, mens Allskog er den primære enheten som organiserer skogeiere i Trøndelag.

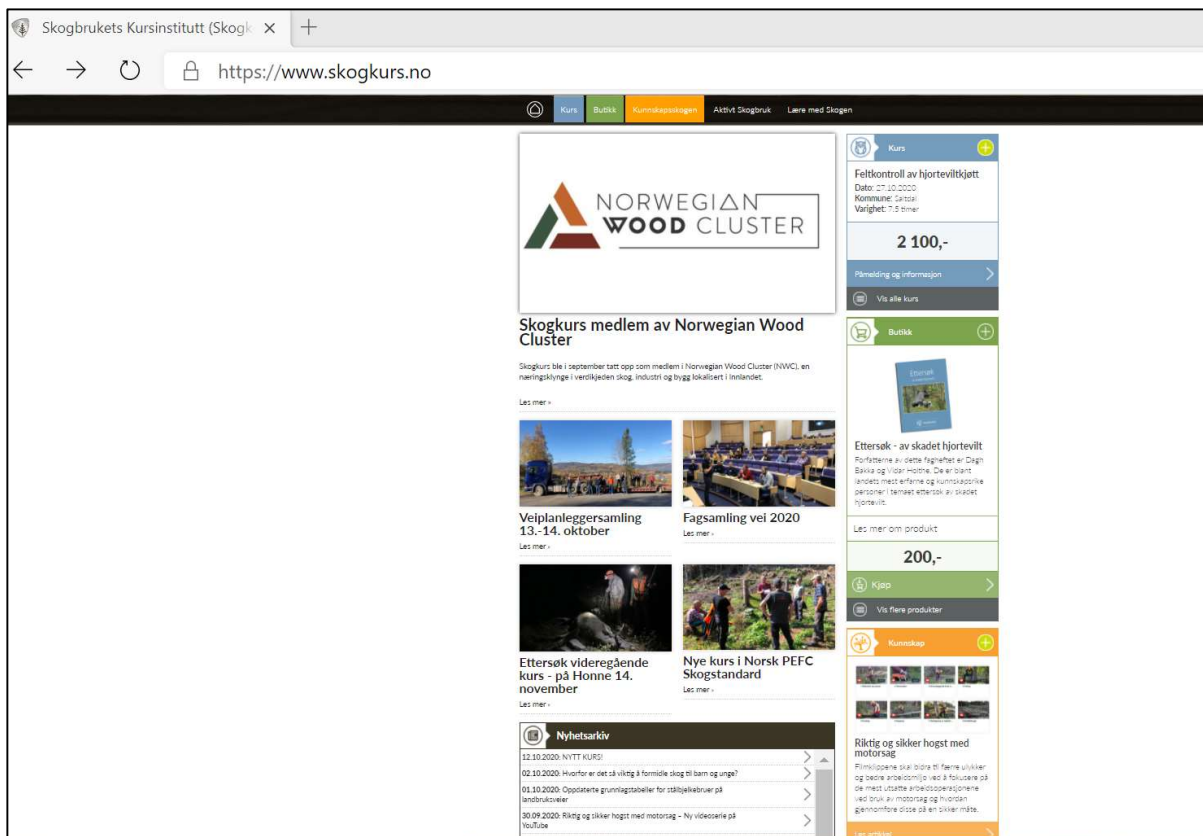
3.3.1 Skogkurs

Forsiden til Skogkurs sin hjemmeside⁹⁸ så pr. 26.10.20 ut som gjengitt i figur 1 (neste side). Den er bygd opp med blant annet en del for nyheter, en del for aktualisert kompetanse og fem faner horisontalt øverst. Nederst på siden er det lenker til Skogkurs på Facebook, YouTube og Instagram, disse lenkene går ikke frem av figur 1. Nyhetsdelen er den som i figur 1 øverst har nyheten «Skogkurs medlem av Norwegian Wood Cluster». Delen for aktualisert kompetanse er den delen som i figur 1 har «Feltkontroll av hjorteviltkjøtt» øverst. Fanene plassert horisontalt bærer titlene: «Kurs», «Butikk», «Kunnskapskogen», «Aktivt Skogbruk» og «Lære med Skogen».

Slik Follo har opplevd nettsiden opp gjennom årene hun har besøkt den, er nyhetsdelen og delen for aktualisert kompetanse jevnlig og relativt hyppig endret i tråd med det som skjer «der ute i virkeligheten». Opp gjennom årene har Follo også hatt en klar fornemmelse av at Skogkurs oppdaterer sine kunnskaps- og kompetansetilbud etter hva som eksempelvis er ny forstlig viten⁹⁹ eller endrede statlige rammevilkår for slikt som skogbeskatning, tilskudd og liknende. Follo har ikke systematisk forsket på hjemmesiden til Skogkurs, derfor bruker hun her formuleringer som «opplevd» og «fornemmelse».

⁹⁸ Adresse <https://www.skogkurs.no>

⁹⁹ Som alle samfunnsvitere vet, viten er alltid gjenstand for diskusjon og kan bestrides. Slik òg for forstlig viten, også den som Skogkurs måtte presentere og bygge på.

Figur 1: Skogkurs' internettside, 26.10.20, (<https://www.skogkurs.no>)

Skogkurs er tidligere i notatet presentert under overskriften «3.2.1 Skogkurs». Der står det at Skogkurs har flere målgrupper for sine kunnskaps- og kompetansetilbud enn bare skogeiere. I figur 1 går dette blant annet frem av de to nyhetssakene om veiplanlegging («Veiplanleggersamling 13.-14. oktober») og «Fagsamling vei 2020») som var rettet mot profesjonelle (og utdannede) personer som planlegger skogsbilveier. En annen målgruppe er skjult bak fanen «Lære med Skogen». Lære med Skogen er et undervisningsprogram som tilbyr undervisningsopplegg fra barnehage til lærerutdanning¹⁰⁰. Ytterligere målgrupper manifesterer seg hvis man klikker på fanen «Aktivt Skogbruk». Der får man nemlig opplyst at dette er et landsdekkende tilbud for skogeiere, men også for skogsarbeidere, skogsmaskinførere og eventuelle andre som måtte benytte skogbruksredskap¹⁰¹.

Av det som er å finne på Skogkurs' hjemmeside, vil Follo komme inn på nyhetsdelen, fanene «Kurs», «Butikk» og «Kunnskapsskogen». Aktivt Skogbruk-kurs rettet mot skogeiere er behørig behandlet i notatet under overskriften «3.2 Kurs, skogdager-/kvelder, andre aktiviteter med mellommenneskelig kontakt». Derfor vil ikke denne delen av Skogkurs' hjemmeside bli kommentert under overskriften «3.3 Internett, Facebook, YouTube, publikasjoner». Det som er bak fanen «Lære med Skogen», har andre målgrupper enn skogeiere og faller utenfor rammene for notatet. Follo har ikke sett på Skogkurs sin side på Facebook eller på Instagram. Gjennomgangen til Follo er ingen uttømmende oversikt over innholdet på Skogkurs' hjemmeside, den er kun ment å gi en viss idé om innholdet.

Nyhetsarkivet til Skogkurs viser at det i 2018 var totalt 64 nyhetsoppslag. Langt fra alle hadde et innhold som er relevant for dette notatet, men følgende oppslag er eksempler på de som var det:

¹⁰⁰ Hentet 28.10.20 fra <https://www.skogkurs.no/lms/>

¹⁰¹ Hentet 28.10.20 fra <https://www.skogkurs.no/as/>

1. 03.01.18, «Førstehjelp for nye skogeiere på Agder». Gratis nedlastbar pdf eller iBooks til iPad. Slik Follo ser det, er deler av denne førstehjelpen også anvendelig for andre enn skogeiere på Agder.
2. 05.01.18, «Oppdatert veileder om skogbeskatning». Gratis nedlastbar pdf.
3. 09.01.18, «Skogfondskalkulatoren er oppdatert». Gratis nedlastbar kalkulator.
4. 12.04.18, «Filmen Sporløs kjøring». Det var lenke til videoer på YouTube om temaet. Pr. 28.10.20 var det syv videoer.
5. 04.07.18, «Betal midlertidige bruer med skogfond!». Det var en lenke til en av videoene om Sporløs kjøring, samt opplysninger om skogfond.
6. 31.08.18, «Skogkurs med podkast om skogbruket i Norge». Dette var den første utgaven av det som Skogkurs benevner «Skogkurspodden», og temaet var «Miljøsertifisering av skogbruket i Norge».
7. 27.09.18, «Byggeledelse på skogsbilveianlegg – ny Skogkurs info». Gratis nedlastbart informasjonsskriv.
8. 28.11.18, «Organisering av private skogsbilveier er oppdatert». Gratis nedlastbar veileder.
9. 13.12.18, «Volum og tilvekst – ny film i serien: Viktige begrep i skogbruket». Det var en lenke til filmer på YouTube. Pr. 28.10.20 lå det åtte videoer her.

I tillegg til det som står nevnt i punktlisten over, kunne nyhetsoppslaget ha lenke til det aktuelle temaet på «Kunnskapsskogen» eller YouTube. Eksemplene på nyhetsoppslag viser at Skogkurs har en del gratis tilgjengelig, at kunnskaps- og kompetansetilbudene kan komme i forskjellig format og via ulike kanaler/plattformer, samt at Skogkurs har mye som ikke nødvendigvis kommer i varianten kurs. Dette reflekteres også når man går gjennom fanene «Kurs», «Butikk» og «Kunnskapsskogen».

Bak fanen «Kurs» finner man pr. oktober 2020 blant annet en kurskalender og kursbeskrivelser. Kurskalenderen gir oversikt over og informasjon om planlagte kurs, og det er også en søkefunksjon for kurs etter fritekst, geografisk plassering etter fylker og kurstematikker. Kursbeskrivelsene er søkbare på 13 overskrifter hvorav åtte faller innenfor rammene for notatet. Klikker man på en overskrift, får man opplyst om ulike kunnskaps- og kompetansetilbud som faller inn under tematikken. Tilbudene kan eksempelvis være:

- A. «Grunnleggende om skogbruk». Eksempelvis «Innføringskurs i skogbruk» som retter seg inn mot blant annet skogeiere som har liten eller ingen kjennskap til skogbruk.
- B. «Hogst og Skogsdrift». Eksempelvis «Bedre planlegging av skogsdrift» hvor kurset retter seg inn mot blant annet skogeiere som planlegger driftene selv.
- C. «Skogsertifisering og miljøhensyn». Eksempelvis nettkurset «Norsk PEFC Skogstandard» som i Follo forstår er relevant for alle skogeiere som hogger selv/får hogd for salg ettersom den aktuelle skogeier uansett står endelig ansvarlig for hva som skjer i egen skog.
- D. «Skogbruksplan og GIS». Eksempelvis kurset «Praktisk bruk av skogbruksplanen» som er rettet inn mot skogeiere som nylig har mottatt skogbruksplan.
- E. «Skogskjøtsel». Eksempelvis nettkurset «Skogplanting»¹⁰² som retter seg inn mot blant annet skogeiere som ønsker en oppdatering om temaet.
- F. «Skogsveier». Eksempelvis kurset «Veiorganisering» som retter seg inn mot skogeiere som eier skogsvei sammen med andre.
- G. «Økonomi og skogfond». Eksempelvis kurset «Hva er tømmeret i skogen din verdt?» som er relevant for skogeiere som er interessert i kunnskap for å analysere egne tømmerressurser.
- H. «Nettkurs». Her synes samtlige nettkurs som Skogkurs tilbyr, å være presentert. Med andre ord også de nettkursene som er nevnt tidligere i dette avsnittet. Et annet eksempel på nettkurs er

¹⁰² Nettkurset «Skogplanting» er en nyskaping fra og med 2020 på det som er etablert som «skogskolen.no – nettbaserte kurs for skogbruket i Norge».

«Smart bruk av Skogfond» som i Follo forståelse er relevant for alle skogeiere som hogger selv/får hogd for salg ettersom skogfundsordningen slår inn ved slikt salg. Follo har ikke oversikt over hvor mange skogeiere i Trøndelag som gjennomførte nettkurs i 2018.

Som det skulle kunne gå frem av punktlisten, Skogkurs tilbyr en rekke kurs som er relevante for trønderske skogeiere og for ulike varianter av disse skogeierne. Follo evner ikke å se at det er mangler i det nåværende tilbudet gitt rammene for notatet.

Innholdet bak fanen «Butikk» er pr. oktober 2020 organisert etter de samme overskriftene som for fanen «Kurs», med unntak av at overskriften «Nettkurs» ikke finnes. For samtlige av de nå syv relevante overskriftene finnes det bøker, hefter og kortfattede resyméer som kan kjøpes fra Skogkurs. Resyméene finnes òg som gratis nedlastbare pdf-er under fanen «Kunnskapsskogen».

Også det som befinner seg bak fanen «Kunnskapsskogen», er pr. oktober 2020 organisert tilsvarende som for fanene «Kurs» og «Butikk». I tillegg har «Kunnskapsskogen» en overskrift som lyder «Medier og info-serier». Innholdet under «Kunnskapsskogen» sine notatrelevante overskrifter er ikke nødvendigvis likt det som er bak tilsvarende overskrifter på de to andre gjennomgåtte fanene. For eksempel under overskriften «Skogskjøtsel» kan man finne slikt som en «Interaktiv planteplassvelger», en «Stammekvistingskalkyle» og et oppslag betegnet «Stangmontert kjederyddesag». Går man inn på overskriften «Medier og info-serier», blir man presentert for og lenket opp til ytterligere kunnskaps- og kompetansetilbud:

- «Video på YouTube». Her er det en rekke videoer. Overskriften «Grunnleggende skogbruk» har 13, blant annet en som heter «Bestand», og overskriften «Ungskogpleie» har ni videoer, blant annet en som heter «Sammendrag om ungsogpleie».
- «Skogbrannvern». Her er det blant annet en gratis nedlastbar PowerPoint-presentasjon av hovedtemaet i heftet «Det skjer ikke hos oss...». Presentasjonen er, heter det, godt egnet til bruk på skogkelder, møter i skogeierlag og liknende. Også heftet er gratis nedlastbart.
- «Skogkurs info». Disse informasjonsarkene er på inntil to A4-sider og gratis nedlastbare. For å gi noen eksempler kan følgende informasjonspublikasjoner nevnes: «Fiskeførende bekk under skogsvei», «Livsløpstrær og død ved» og «Kulturminner i skog».
- «Skogkurs Resymé». Resyméene er på fire A4-sider og gratis nedlastbare. Som eksempel her kan nevnes: «Råtebekjempelse», «Hogstformer» og «Tap tidlig hogst».
- «Skogkurs Veileder». Ifølge Skogkurs er dette digitale publikasjoner (gratis) som «lenker til nettsider, videoer og annet aktuelt fagstoff på nettet og er på minimum 8 sider»¹⁰³. Eksempler herfra: «Geologi og veibygging», «Tiltak i tett eller forsømt skog» og «Veivedlikehold».
- «Skogkurspodden». Det heter at Skogkurspodden er ment å være en kombinasjon av informasjons- og diskusjonsmedium. I overgangen oktober-november 2020 ligger det ute 25 episoder hvor de fleste synes å være relevante for notatet. Eksempler på episoder: «Sporskader», «Kantsoner» og «Utenlandske treslag i Norge».
- «Skogskolen.no – Nettbaserte kurs for skogbruket i Norge». Oppslaget er i all hovedsak en presentasjon av prosjektet¹⁰⁴ som «skogskolen.no» er knyttet til. Skogkurs er prosjektleder ved sin administrerende direktør, Skagestad. Tidligere i notatet er nettkurset «Skogplanting» omtalt, og dette kurset kommer fra «skogskolen.no».

For den enkelte overskriften, og da prikkpunkt, har Follo forsøkt å velge ut eksempler på kunnskaps- og kompetansetilbud som ikke har vært så mye fremme tidligere i notatet. Slik Follo ser det

¹⁰³ Hentet 30.10.20 fra https://www.skogkurs.no/kunnskapsskogen/artikkel.cfm?Id_art=3251

¹⁰⁴ Blant de omtalte partnerne i dette prosjektet er Allskog, Norskog og Statskog.

understreker innholdet under fanen «Kunnskapsskogen» at Skogkurs tilbyr bredt tematisk og i format og via ulike kanaler/plattformer.

3.3.2 Allskog

Forsiden til Allskogs internettside¹⁰⁵ så pr. 12.05.20 ut som gjengitt i figur 2 (neste side). Selve forsiden hadde ni elementer i tillegg til seks faner horisontalt fordelt øverst. Nederst på siden var det lenker til Allskog på Facebook og YouTube. De seks fanene hadde titlene «Skogtjenester», «Andelseier», «Skogeier», «Skog og miljø», «Om Allskog» og «Kalender». De ni elementene for øvrig på siden var:

1. Nyhetsdelen av forsiden er den som i figur 2 hadde nyheten «100 år med entusiasme for tre» øverst.
2. Feltet som i mai 2020 hadde overskriften «Meld uavhentet virke. Klikk her», skiftet etter en kort stund og dette området alternerte mellom fire ulike vignetter: «Bruk fordelsavtalene i Agrol», «Plante ny skog?», «Meld uavhentet virke. Klikk her» og «Ungskogpleie?». Man klikker på den aktuelle vignetten, og man blir da ledet til mer informasjon. Hva som tas opp i dette feltet varierer. Ifølge Follo's oversikter over Allskogs nettside kom tilsynelatende dette feltet en gang i oktober 2018, og pr. 12.10.18 alternerte vignettene mellom overskriftene «Ungskogpleie», «Tynning», «Planter og foryngelse» og «Vi høster» (om markedssituasjonen for tømmer).
3. Feltet «Egenaktiv» ga informasjon til de som selv hogger tømmer for salg. Feltet har pr. 02.11.20 endret seg til å ha overskriften «Skogbruksplan og ressursoversikt».
4. Feltet «Finn din skogbruksleder». Her kunne man gå inn for å søke opp hvem som var skogbruksleder i eget geografiske område.
5. Feltet «Skogeierens min side». «Min Side» er for skogeiere som er andelseiere, og det kreves innlogging for å gå videre.
6. Feltet «Skogbruksplan» var rettet mot de skogeierne som eventuelt måtte være i områder hvor det skulle utarbeides nye skogbruksplaner/ressursoversikter. I november 2020 har dette feltet overskriften «Forsikre skogen din?».
7. Feltet «Er du ny som skogeier?» var for de som var nye som skogeiere. Gikk man inn der, var det fortrinnsvis filmer om hvordan man skulle bruke Min Side.
8. Feltet med flere overskrifter hvor den øverste var «Årsmøte i skogeierlaget 2020». Også dette feltet har endret innhold pr. 02.11.20. Nå lyder den øverste overskriften «Sjekk fordelene av å være medeier i Allskog».
9. Det niende elementet i Allskogs forsiden vises ikke i figur 2. Det er kalenderen som vanligvis ligger til høyre for nyhetsdelen av forsiden. Da Follo tok kopi av Allskogs forsiden mai 2020, var det ikke noen aktiviteter på kalenderen. Det knytter Follo til nedstengningen av samfunnet på grunn av koronaviruset. Kalenderen på forsiden har, slik Follo har forstått det, samme innhold som fanen «Kalender».

¹⁰⁵ Adresse <https://www.allskog.no>

ALLSKOG SKOGEIERE NORDAFJELLS

INNLOGGING SKOGEIERENS MIN SIDE | PRESSEKONTAKT

SKOCTJENESTER | ANDELSEIER | SKOGEIER | SKOG OG MILJØ | OM ALLSKOG | KALENDER

MELD UAVHENTET VIRKE
Klikk her

EGENAKTIV
Finn alt du trenger å vite **her**
Vinterhogst:
Fristen for tømmerinnmelding / kontrakt er 31. januar.
Frist for å melde henteklart i vinter er 20. mars.

SKOGBRUKSPLAN
BESTILL HER
FORSIKRE SKOGEN DIN?
LES MER

ER DU NY SOM SKOGEIER?
SE VÅRE FILMER

SKOGEIERENS MIN SIDE
Verktøy og informasjon for andelseiere
LOGG INN

ÅRSMØTE I SKOGEIERLAGET 2020
KONTAKT OSS
SKOGBRUKSPLAN OG KART
ALLMA
SJEKK FORDELENE AV Å VÆRE MEDEIER I ALLSKOG

100 år med entusiasme for tre

Fra til Sigurd var 25 år gammel var snøkerbøden i hagen hjemme hos mor og far en godt bevart hemmelighet i familien. Sigurd Julius Konstad Haanes, samboer Ode og deres sønn har nettopp kjøpt drømmegården sammen. De har spist, og skal bruke våren til å pusse opp og sette i stand gårdsbruket som ligger noen stenkast unna Åndøya på grensa mellom Skau og Melhus like sør for Trondheim. For de litt mer populære er nok Sigurd Julius mest kjent for å ha sunnet Årsta Strøtt med låter Østvind i 2014. For de som kjente han i yngre år vet flere at han var en fryktet multibanespiller, ikke så ulik Fredrik Moltzjø med en slagen teknikk og et hurt skudd, ryktene om at Rosenborg hadde vært og sett på talentet var mange. Mer om det etter hvert, først skal vi spole 20 år tilbake i tid.

LES HELE SAKEN 20. april 2020 | [Nyheter om ALLSKOG](#)

LES OGSÅ

[Søk om ekstraordinært tilskudd til skogplanting](#)

[Hold hjulene i skog- og trenærings i gang med hogst og sams](#)

VIS FLERE NYHETER

ALLSKOG
© 2019 Allskog SA

Kyst skogbruket Nærgas Skogstierforbund

Ingvold Ystgaard v. 13A, 7047 Trondheim
Telefon: 73 580 123
firmapost@allskog.no · Få veibeskrivelse her · Personer
Design og utvikling: vaxen

Besøk oss på Facebook Besøk oss på Youtube

Figur 2: Allskogs internettforside, 12.05.20, (<https://www.allskog.no>)

Av det som er å finne på eller via Allskogs hjemmeside, vil Follo komme inn på nyhetsdelen, innholdet bak fanene, innholdet på Allskogs side på Facebook og på YouTube. Slik tilfellet var for Skogkurs, ei heller denne gjennomgangen fra Follo side er noen uttømmende oversikt over innholdet. Fremdeles er dette ment kun å gi en viss idé om innholdet. Allskogs hjemmeside er en av internettsidene Follo i årtier har fulgt med, sammen med eksempelvis hjemmesidene til

skogeierandelslagene Mjøsen, Glommen og Viken samt SB Skog. Follo har imidlertid ikke systematisk forsket på disse hjemmesidene, det selv om hun systematisk og ukentlig har tatt vare på utskrevne nyheter fra disse nettsidene ved å arkivere dem i permer.

Allskog gir via sin hjemmeside ikke noe fullgodt nyhetsarkiv, ei heller er nyhetene datert i arkivet. I figur 2 ser man at oppslaget om 100 år med entusiasme for tre er datert 20.04.20, mens det i arkivet pr. november 2020 står oppført med «For 7 måneder siden». Som det også går frem av figur 2, nederst på sidens nyhetsdel er det mulig å klikke seg inn på «Vis flere nyheter». Da Follo i mai 2020 klikket seg inn her, viste det seg at den eldste nyheten som lå der var en om at Godtlund hadde tatt over som daglig leder av Kvinner i Skogbruket. Nyheten var datert til «8 måneder siden». Helt nederst på siden med «Vis flere nyheter» er det mulig å bli lenket videre ved å gå til «Nyheter om Allskog». Her finner man nyheter som er mange år gamle, eksempelvis om stormen Dagnars herjinger i 2011, men nyhetene synes selektert slik at de nettopp forteller noe om Allskog. Heller ikke her følger det presis publiseringsdato med, oppslagenes dato kan være eksempelvis «[f]or 2 år siden». For å si noe om hvilke nyheter som var på hjemmesiden i 2018 og noe om hvilke av dem som eventuelt kan regnes som kunnskaps- og kompetansetilbud innenfor notatets rammer, må Follo ta i bruk sine permer med utskrevne nyheter omtalt over.

Etter å ha gått gjennom «Nyheter om Allskog» og sine egne permer med utskrevne nyheter, anslår Follo at det i 2018 var 45 nyhetsoppslag¹⁰⁶ på nyhetsdelen av Allskogs hjemmeside. Follo har vært nødt til å benytte dato som gis på utskriften i og med at dato for publisering ikke blir med på utskriften. To av de 45 nyhetsoppslagene er hun usikker på om faktisk kom i 2018¹⁰⁷. Av disse 45 nyhetsoppslagene er fire kunnskaps- og kompetansetilbud innenfor rammene for notatet, mens ett oppslag er Follo noe i tvil om. Oppslagene er som følger:

- A. «Snøskader og forsikring». Follo's utskriftsdato var 02.02.18. Dette er ikke identisk med oppslaget om forsikring som var i AllskogNytt 3/18 (se tabell 3).
- B. «Gjødsling – et godt klimatiltak». Follo's utskriftsdato var 06.04.18. Nesten identisk med oppslaget i AllskogNytt 2/18 (se tabell 3).
- C. «Vi er på toppen – hogg og invester!».
- D. «Pakking av snøveier».
- E. «'Det her er over all forventning'».

Follo finner ikke at det for disse nyhetsoppslagene var bestemte tendenser for tematikk eller at de var rettet inn mot særskilte varianter av skogeiere. I Follo's forståelse er fire-fem nyhetsoppslag som kunnskaps- og kompetansetilbud over et helt år et beskjedent antall. Det er imidlertid i tråd med resultater presentert tidligere i notatet om at Allskogs sentralledd ikke syntes å se det som en særskilt oppgave å gi skogeiere kunnskaps- og kompetansetilbud (se side 49-50). Fordelen med de fire-fem nyhetsoppslagene på Allskogs internettside sammenliknet med oppslagene i AllskogNytt, er at de er åpent tilgjengelig og ikke bare forbeholdt medlemmene. Kunnskaps- og kompetansetilbudene på henholdsvis hjemmesidens nyhetsdel og i AllskogNytt var ikke sammenfallende, men også sett samfengt for de to kanalene må man kunne hevde at omfanget av tilbud var begrenset.

¹⁰⁶ Av plasshensyn ønsker ikke Follo å liste opp disse 45 oppslagene i notatet. De av notatets lesere som er særskilt interessert i å vite hvilke 45 nyhetsoppslag dette var, kan kontakte Follo om dette.

¹⁰⁷ Det er snakk om oppslaget «Tømmerbil veltet, ingen alvorlige personskader» og oppslaget «Allskog søker virkesinnkjøper i Ranaregionen». Dette er to oppslag Follo ikke hadde skrevet ut, og som hun derfor ikke har noen utskriftsdato på.

Bak fanene på Allskogs hjemmeside på internett fantes (og finnes) det imidlertid en del flere kunnskaps- og kompetansetilbud enn hva som er omtalt for AllskogNytt og nyhetsoppslagene på Allskogs internettside. Bak den enkelte fanen er det et hovedfelt (plassert der nyhetsdelen er på fremsiden) og et felt til høyre som presenterer bestemte tema. I mai 2020 så Follo gjennom innholdet bak fanene ved å klikke seg inn litt tilfeldig på en del av temaene plassert i det høyre feltet. Dette bare for å få et inntrykk. Fra inntrykket kan nevnes høyst kort:

- Fanen «Skogtjenester». Blant temaene her var eksempelvis «Skogkultur», «Planter og foryngelse», «Ungskogpleie», «Markberedning», «Gjødsling av skog» og «Tynning». Gikk man inn på det særskilte tema, kom man til en ny side bygd opp tilsvarende som den man gikk fra. For temaet «Ungskogpleie» fikk man i hovedfeltet informasjon om slikt som hva hensikten med ungskogpleie er. Til høyre fikk man mulighet til å gå til det som var betegnet «Aktuelle dokumenter». For ungskogpleie var det blant annet et dokument som omtalte hvor lønnsomt det er med ungskogpleie. Dokumentet var skrevet av Skogkurs ved Myklestad¹⁰⁸.
- Fanen «Skogeier». Hovedfeltet argumenterte for det positive ved aktivt skogbruk og ved å være aktiv skogeier. Til høyre var det blant annet en overskrift «Økonomisk investeringsstøtte». Når man klikket seg inn der, fikk man i hovedfeltet vite om skogfond. Man kunne også gå videre på overskriftene «Skogsbilvei» og «Skogfond».
- Fanen «Skog og miljø». Blant temaene her var blant annet «Miljøkrav» og «Biologisk mangfold». For temaet «Miljøkrav» var hovedfeltet om hvordan man i skogbruket ivaretar biologisk mangfold. Til høyre var det lenker til aktuelle nettsider, hvorav den ene var til «Norsk PEFC skogstandard».

Follo gikk gjennom Allskogs Facebook-side¹⁰⁹ i mai 2020. Det var da snakk om det som måtte være å finne der åpent tilgjengelig uten innlogging. Øverst lå en video som viste noen aspekter ved hogst, og Follo forstår det som en presentasjon av Allskog – ikke som et kunnskaps- og kompetansetilbud. Under overskriftene «Photos», «Reviews», «Videos», «YouTube», «Groups» og «Community» var det ikke noe som er av interesse for de spørsmål notatet skal besvare. Under overskriften «Events» lå det 11.05.20 12 oppslag for 2018, hvorav tre var for andre lokallag enn de i Trøndelag. Samtlige av de ni relevante for Trøndelag var Follo kjent med fra før. Det var ikke noen «Events» for perioden 1.1.-19.9.18. Det var bare «Posts» som hadde noe kunnskaps- og kompetansetilbud, Follo fant 16 relevante poster (se tabell 10, neste side). Når det gjelder posten om skogbrannfare postet 24.05.18, er Follo i tvil om den skal betraktes som et kunnskaps- og kompetansetilbud. Er posten heller en oppfordring enn et tilbud om kunnskap/kompetanse?

¹⁰⁸ Dokumentet har overskriften «Hvorfor tape 15 000 – 75 000 kroner i nettoinntekt på ei tømmerdrift når dette kan unngås ved å investere 40 – 80 kroner pr. dekar i ungskogpleie?». Dokumentet er udatert. Hentet 01.12.20 fra <https://www.allskog.no/upload/2012/04/19/hvorfor-velger-mange-a-tape-penger.pdf>

¹⁰⁹ Adresse <https://www.facebook.com/allskog/>

Tabell 10: Oversikt over kunnskaps- og kompetansetilbud på/via Allskogs Facebook-side, Posts, 2018

Dato postet	Tematikk ut fra post-teksten	Lenket opp til?	Klart innenfor som «kompetansetilbud»?
22.01.18	Pakking av snøveier	allskog.no: «Pakking av snøveier»	Ja
07.03.18	Virksomhetsvurdering etter merverdiavgiftsloven	skog.no: «Skogbruk og avgiftsmessig virksomhetsbegrep»	Ja
16.03.18	Gjødsling	skog.no: «Gjødsling fremdeles lønnsomt»	Ja
23.05.18	Barkbiller	skog.no: «Nå flyr barkbillene igjen»	Ja
24.05.18	Skogbrannfare	skog.no: «Tilpass skogsdriften etter skogbrannfaren»	?
09.07.18	Tilskudd til skogsbilveier	landbruksdirektoratet.no: «11 mill. kroner til skogsveier andre halvår»	Ja
31.08.18	Nato-øvelsen	skog.no: «Gode råd før Nato-øvelsen»	Ja
23.09.18	Skadegjørere på skog	nibio.no: «Skogovervåking viser økt skadenivå i nord»	Ja
30.09.18	Ungskogpleie	skog.no: «Mer ungsogpleie er viktig for å øke verdien i skogen»	Ja
21.10.18	Nato-øvelsen	skog.no: «Gode råd før Nato-øvelsen»	Ja
22.10.18	Nato-øvelsen, kontaktinformasjon		Ja
28.11.18	Organisering av private skogsbilveier	skogkurs.no: «Skogkurs veileder. Organisering av private skogsbilveier er oppdatert»	Ja
06.12.18	Tømmermarked og råd til skogsdriftsplan	allskog.no: «Markedsrapport vinter 2018»	Ja
07.12.18	Pakking av snøveier	allskog.no: «Pakking av snøveier»	Ja
09.12.18	Rotråde	forskning.no: «Ny kunnskap og teknologi kan redde skog fra råte»	Ja
19.12.18	Test av motorsager	tu.no: «Vi testet fire motorsager med spenning fra 18 til 54 volt»	Ja

- Oppslaget 09.12.18 om rotråte var publisert på forskning.no, men det var Nibio som hadde produsert saken.

Av tabell 10 kan man se at noen av tematikkene gjentas. Postene om pakking av snøveier finnes både januar og desember 2018. Det er trolig knyttet til at det var rett tidspunkt ut fra vær og vind. Nato-øvelsen fikk tre oppslag, to identiske og en i tillegg med informasjon om hvem man skulle kontakte i sakens anledning. De øvrige postene finnes bare én gang. De aller fleste av de notatrelevante postene var lenket opp til andre nettkilder, hvorav brorparten av dem var lenket til Norges Skogeierforbunds nettside (i tabell 10 «skog.no»). Follo evner ikke å se at det var noen særskilte tendenser i de tema som ble tatt opp i/via postene. For Follo virker det som om innholdet i disse 16 postene i stor grad var styrt av hva andre enn Allskog selv hadde lagt ut. Det skal imidlertid bemerkes

at i tilknytning til oppslaget postet 30.09.18 om ungskogpleie, var det på Skogeierforbundets oppslag lenket opp en publikasjon¹¹⁰ som blant annet Allskog sto bak.

Når Follo setter innholdet i tabell 10 opp mot kunnskaps- og kompetansetilbudene blant nyhetene på Allskogs internettside samt dem i AllskogNytt (tabell 3), finner ikke Follo noe spesifikt mønster i hvilke tema som var tatt opp hvor. Gjødsling synes å være det eneste temaet som både var under Facebook-sidens «Posts», som nyhetssak og i AllskogNytt. Flere tematikker ble tatt opp på to steder: Oppslagene om pakking av snøveier fantes både under Facebook-sidens «Posts» og som nyhetssak. Det samme gjorde tematikken tømmermarkedet og råd til skogsdriftsplan, men som nyhetssak het dette «Vi er på toppen – hogg og invester!». Ungskogpleie på sin side fantes både under «Posts» på Facebook og i AllskogNytt, men ikke som nyhetssak. Tilskudd var tema under «Posts» og i AllskogNytt, og da for henholdsvis skogsbilvei og planting.

På Allskogs YouTube-side¹¹¹ fant Follo pr. 12.05.20 ikke noe som kan regnes som kunnskaps- og kompetansetilbud innenfor avgrensningene gjort for notatet. Under overskriften «Videos» lå det totalt 12 videoer, og noen av dem fantes også under overskriftene «Home» og «Playlists» på YouTube-siden. Follo forstod disse videoene var:

- I. Fire videoer var knyttet til den interne samhandlingen mellom skogeier og Allskog, enten ut fra at skogeier hadde kjøpt noe (planer), hadde solgt noe (tømmer) eller var medlem/eier. Disse videoene hadde overskriftene: «Allma – digital skogbruksplan», «Tømmeroppgjør og virkesavregning på Min Side», «Komme i gang med Min Side» og «Hva er Min Side?».
- II. Fem videoer knyttet an til satsingen «Skog er genialt». Disse videoene hadde overskriftene: «Allskog – En samfunnsaktør», «Allskog – Skogn, neste kapittel», «Allskogs verdikjede» og «Allskog – Hogst i bynære områder» (to identiske videoer med ulik datering).
- III. Tre videoer med ymse innhold. Videoene bar overskriftene: «Granhogst på Tingvoll», «Fremtidens råvare leveres» og «En julehilsen fra Allskog».

3.3.3 Andre næringsaktører

De næringsaktørene som vil omtales under overskriften her, er SB Skog, Skogselskapet i Trøndelag, Fylkesmannens landbruksavdeling, Steinkjer kommune og Grong kommune. Rekkefølgen følger rekkefølgen i tabell 1. For samtlige næringsaktører vil deres hjemmesider omtales. For SB Skog og Skogselskapet i Trøndelag vil presentasjonen også inkludere Facebook-sidene ettersom responsene fra de to næringsaktørene omtalte oppslag der. For Grong kommune vil en publikasjon presenteres i og med at dette inngikk i responsen kommunen ga på Follo henvendelse våren 2019.

SB Skog hjemmeside på internett¹¹² ble endret senhøsten 2020. Da Follo gikk over denne hjemmesiden 23.09.19, gikk hun noe tilfeldig inn på sidens faner «Våre tjenester» og «Skog og miljø». I tillegg hadde siden fanene «Om oss» og «Kontakt oss», samt blant annet en nyhetsdel. Slik Follo vurderer det etter å ha fulgt med hjemmesiden over år, var nyhetsdelen beskjedent benyttet. Follo vet ikke om den tidligere siden hadde et arkiv for nyheter, og den nye siden har pr. 13.11.20 ikke nyheter. Bak fanene «Våre tjenester» og «Skog og miljø» lå i september 2019 en del kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere som faller innenfor rammene for notatet.

¹¹⁰ Publikasjonens tittel er «Skogbehandling for verdiproduksjon i et klima i endring. Skogeierorganisasjonenes råd om skogbehandling». Hentet 09.11.20 fra https://skog.no/wp-content/uploads/2018/09/A5_Skogbehandling_bokm%C3%A5I_nettsversjon.pdf

¹¹¹ Adresse <https://www.youtube.com/user/Allskog>

¹¹² Adresse <https://www.sbskog.no/>

Av det som lå under fanen «Våre tjenester», så Follo på det som bar overskriften «Skogbehandling, standarder og verktøy» og overskriften «Ord og uttrykk». Under den førstnevnte overskriften var følgende kunnskaps- og kompetansetilbud:

1. Lenker til skogbehandlingsråd, standarder og kalkulatorer. Herfra kan nevnes lenke til Skogkurs' «Kunnskapsskogen», «Standard for utplantingstall, Trøndelag (2012)» og «Markberedningsstandard (2013)¹¹³»
2. lenke til Skogkurs' skogfondskalkulator
3. lenke til «Lønnsomhetsvurdering skogsveger» fra Skog og landskap¹¹⁴
4. lenke til «Skogbrukets klimakalkulator», på Skogkurs' side.

For de tre siste punktene, 2, 3 og 4, var det informert kort om hva dette var og hvordan dette eventuelt kunne benyttes av skogeier. Under overskriften «Ord og uttrykk»¹¹⁵ var det informert om ulike måleenheter for volum skogsvirke og måleenheter for areal.

Under fanen «Skog og miljø» lå det september 2019 først en tekst om SB Skogs rolle, om «Levende bygder», «Landskapsplan» og «Fritid og rekreasjon», deretter kom det fem felt med videre lenker hvorav Follo så på fire¹¹⁶. Av innholdet fra dem kan nevnes følgende kunnskaps- og kompetansetilbud:

- A. Feltet «Ny PEFC Skogstandard». Her var det en lengre tekst om «hva må du som skogeier vite?» gitt sertifiseringen og endringene. Nederst var en lenke til hjemmesiden til Norsk PEFC Skogstandard.
- B. Feltet «Miljøsertifisering». I september 2019 skrev ikke Follo ut innholdet på denne siden, det selv om hun noterte seg at det var tilbud om kunnskap og kompetanse også her. På SB Skogs nye hjemmeside er det senhøsten 2020 på dette feltet blant annet om PEFC Skogstandard og FSC-standard.
- C. Feltet «Sentrale lover». Her lå deler av skogloven og deler av naturmangfoldloven, og begge var lenket opp til Lovdatas fulle lovtekster.
- D. Feltet «Kart og klima». Her var det lagt inn «en samling med karttjenester som er nyttige for deg som har skog». Av disse lenkene kan nevnes «Kilden – Skogportalen», «NGU – Norges geologiske undersøkelser», «Artskart» (Artsdatabankens), «Naturbase» (Miljødirektoratets) og «Kulturminnesøk» (Riksantikvarens). Det var kort informert om hva de ulike opplenede sidene sa noe om.

I sin respons til Follo våren 2019 ga SB Skog en presis liste for oppslag på sin Facebook-side¹¹⁷. Follo har gått gjennom oppslagene på Facebook, og har funnet at følgende seks oppslag kan forstås som kunnskaps- og kompetansetilbud innenfor rammene for notatet:

- overskrift «Sjekk plantefeltene dine!», datert 30.04.18
- overskrift «På tide å pleie skogen!», datert 10.05.18

¹¹³ Det er mulig denne markberedningsstandard er for Innlandet. Follo er ikke kjent med at det er laget en slik standard hvor Trøndelag er inkludert. Den eneste standarden for markberedning som hun kjenner til, er den som er for Innlandet. På SB Skogs nye hjemmeside er da også lenketeksten endret til «Markberedningsstandard Innlandet (revidert 2014)».

¹¹⁴ På den nye hjemmesiden til SB Skog er denne lenken erstattet med en lenke til Skogkurs' «Skogsvei.no».

¹¹⁵ På den nye hjemmesiden til SB Skog er denne overskriften fjernet og erstattet av en lenke til Skogkurs sin side «Viktige begreper i skogbruket». Lenken er også flyttet inn under overskriften om skogbehandlingsråd, standarder og kalkulatorer.

¹¹⁶ Det femte feltet bar overskriften «Miljø- og kvalitetsmål», og det vedrørte SB Skogs miljø- og kvalitetsstyringssystem, målsetninger og liknende.

¹¹⁷ Adresse <https://www.facebook.com/sbskogas/>

- overskrift «Er det for tørt til å plante?», datert 08.06.18
- første tekstlinje «Har du tenkt over hva du bør gjøre hvis du oppdager skogbrann?», datert 23.07.18
- første tekstlinje «Mens skogbruket denne sommeren» (om planter som kan ha tørket ut), datert 01.08.18
- overskrift «Husk fristen for å søke tilskudd og for registreringer/utbetalinger på din skogfondskonto!», datert 20.11.18.

Skogselskapet i Trøndelag sin hjemmeside¹¹⁸ er, som tidligere skrevet, en del av hjemmesiden til Det norske Skogselskap. Man kommer til Skogselskapet i Trøndelag sin del ved å klikke seg inn på fanen «Fylkesskogselskapene», og så velge «Trøndelag». Skogselskapet fikk ny nettside i 2019¹¹⁹. Follo's inntrykk opp gjennom årene har vært at nettsiden knapt gir noe kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere når det gjelder dagens skogbruk i næringssammenheng, det være seg fra sentralledet eller Skogselskapet i Trøndelag. For å kontrollere dette inntrykket har Follo i november 2020 gått inn på nyhetsdelen hos Skogselskapet i Trøndelag sin side for å sjekke oppslagene datert i 2018. Inntrykket blir bekreftet. Første oppslag i 2018 var minneord for Løken (datert 04.01.18), og det siste var et oppslag om året som gikk, nemlig «2018 i Oslo og Akershus» datert 19.12.18. Mellom disse er det en rekke oppslag om arrangementer som skulle finne sted og reportasjer om arrangementer som hadde funnet sted. Her er om mange tiltak landet rundt¹²⁰ rettet mot barn, unge og allmennhet, i tråd med Skogselskapets formål og hvordan Skogselskapet i Trøndelag responderte på Follo's henvendelse våren 2019 (se under overskriften 3.2.3 Andre næringsaktører»). Inntrykket blir forsterket ytterligere ved å se på innholdet under hjemmesidens fane «Skogopplysningen». Der er det i november 2020 fire overskrifter: Skoleskogdag, Naturstiplakater, Utenlandsarbeid, Planteskoletjenesten. Ikke noe av dette er rettet inn mot skogeiere for å gi dem et tilbud om kunnskap og kompetanse.

Slik Follo forstår de opplysningene hun mottok fra Skogselskapet i Trøndelag, satser de mer på publisering på Facebook enn på internettetsiden. Det norske Skogselskap har en Facebook-side, men Skogselskapet i Trøndelag har også en egen¹²¹. Som det het i responsen fra Skogselskapet i Trøndelag våren 2019, «vi bruker FB for å gi noen drypp om skog og skogbruk til mennesker i Trøndelag». I responsen til Follo våren 2019 hadde Skogselskapet i Trøndelag lagt ved en presis liste over oppslagene på sin Facebook-side i 2018. Follo har gått gjennom Facebook-oppslagene, og har funnet at følgende to oppslag kan forstås som kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere innenfor rammene for notatet:

1. første tekstlinje «Skogplanter Midt Norge AS gir her noen fornuftige tips» (om planting når marka oppleves tørr), datert 01.06.18
2. første tekstlinje «Lange perioder med sol og varme» (om tørkens effekt på skogen), datert 23.07.18.

Fylkesmannens landbruksavdeling (FMLA) i Trøndelag sin internettside¹²² var en del av siden Fylkesmannen.no hvor man kunne klikke seg inn på det aktuelle fylket. Herfra kunne man så klikke seg inn på nærmere definerte tema, som skogbruk. Follo gikk gjennom denne internettsiden

¹¹⁸ Adresse <https://www.skogselskapet.no/fylkesskogselskapene/trondelag/>

¹¹⁹ Skogselskapet i Trøndelag ved Kristiansen, muntlig meddelelse 16.11.20.

¹²⁰ Follo antar at det er noe galt med oppleningen av nyhetssaker ettersom Skogselskapet i Trøndelag ender opp med en mengde nyheter fra andre fylkesskogselskap.

¹²¹ Adresse <https://nb-no.facebook.com/Skogselskapet-i-Tr%C3%B8ndelag-120228594665189/>

¹²² Adresse <https://www.fylkesmannen.no/Trondelag/>

24.09.19. Når Follo går inn på siden i november 2020, ser hun at enkelte overskrifter er endret siden den gang. Eksempelvis, det som i 2019 het «Tema Landbruk og mat», heter nå «Tema Landbruk og reindrift». Follo har ikke brukt tid på å sammenlikne innholdet på de to versjonene av nettsiden.¹²³

På siden for «Skogbruk» fantes i september 2019 en del som faller innenfor rammene for notatet. Eksempelvis var det lenker til slikt som «Skogbruksloven», «Forskrift om skogfond o.a.», «Forskrift om bærekraftig skogbruk» og «Landbruksdirektoratet». Midt på siden var det åtte tema hvor man kunne klikke seg videre. Av disse temaene og deres kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere innenfor notatets rammer kan nevnes for å gi et inntrykk av innholdet:

1. Tema «Skogkultur». Eksempel: Informasjon om hva skogkultur er og lenke til «Standard for utplantingstall i Trøndelag». Standardens fulle navn er «Standard utplantingstall for vanlig gran i Trøndelag», og publikasjonen er fra Skogbrukets Kursinstitutt i 2012.
2. Tema «Tilskudd og skogfond». Eksempel: Informasjon om skogfundsordningen og offentlige tilskudd, og lenke til «Skogfond på nett» (hos Landbruksdirektoratet).
3. Tema «Driftsteknikk og skogsveg». Eksempel: Informasjon om at veier til skogbruk er regulert gjennom landbruksveiforskriften, og lenke til «Forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier» (hos Lovdata).
4. Tema «Miljø- og klimatiltak». Her lå det fem overskrifter som man kunne klikke seg videre på. Under eksempelvis overskriften «Tettere skogplanting som klimatiltak» lå informasjon om hva man kan oppnå med tettere planting og lenke til «Tilskuddsregler og søknadsskjema» (hos Landbruksdirektoratet). Under eksempelvis overskriften «Skoggjødsling som klimatiltak» lå det slikt som informasjon om hva man kan oppnå med gjødsling, lenke til den relevante siden hos Landbruksdirektoratet for dette tiltaket, og en lenke til Skogkurs' faktaark om gjødsling.

Siden for «Skogbruk» har en nyhetsdel. Denne nettsiden er blant dem Follo har fulgt med i en årrekke (før 2018 da for to trøndelagsfylker), og hennes fornemmelse er at nyhetsdelen har vært relativt beskjedent benyttet. Dette inntrykket bekreftes ved at det i november 2020 bare ligger fire nyhetssaker der for 2018. Av disse fire sakene vurderer Follo ett oppslag som et kunnskaps- og kompetansetilbud for skogeiere innenfor rammene av notatet. Oppslaget var publisert 27.02.18 og bar overskriften «Retningslinjer for tilskudd til skogbrukstiltak i Trøndelag 2018». Nyhetssaken hadde en lenke til publikasjonen «Retningslinjer for tilskudd til skogbrukstiltak i Trøndelag 2018». Retningslinjene vedrørte tilskudd til klimaskogplanting, veibygging og skogsdrift i vanskelig terreng. Publikasjonen fortalte blant annet om hvordan skogeiere skulle gå frem for å søke om tilskudd og hva forutsetningene for et eventuelt tilskudd var.

Steinkjer kommune sin hjemmeside og dens del for «Skogbruk»¹²⁴ gikk Follo gjennom 24.09.19. Innholdet på siden var beskjedent. I tillegg til kontaktopplysninger til skogbruksansvarlig var det en presentasjon av skogbruket i kommunen, lenker til relevante skjema, en lenke med benevnningen «Retningslinjer for bruk av tilskuddsmidler til skogbrukstiltak», samt et avsnitt om «Forhåndsgodkjenning før tilskuddsrelatert aktivitet». Bak lenken til retningslinjer for bruk av tilskuddsmidler lå publikasjonen «Retningslinjer for bruk av tilskuddsmidler til skogbrukstiltak i Steinkjer kommune 2018». Publikasjonen tok opp tilskuddsregler for skogkultur (fra kommunen og Landbruksdirektoratet), klimaskogtilskudd, tilskudd til maskinell førstegangstynning, tilskudd til veibygging og tilskudd til drift med taubane, hest o.a. Publikasjonen faller innenfor notatets rammer

¹²³ Fylkesmannen skiftet pr. 01.01.21 navn til Statsforvalteren, men nettadressene har pr. 08.01.21 fremdeles termen «fylkesmannen».

¹²⁴ Adresse <https://www.steinkjer.kommune.no/skogbruk.460815.no.html>

for hva som forstås som et kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere. Også en passus under overskriften om forhåndsgodkjenning kan forstås som et slikt tilbud: «Det gjøres oppmerksom på at driftstilskudd og maskinell tynning skal forhåndsgodkjennes av kommunen.»

Grong kommune sin hjemmeside og dens del for «Skogbruk» gikk Follo gjennom 24.09.19. Etter det er siden om skogbruk¹²⁵ endret. Follo har noe overfladisk prøvd å finne ut hva som er endret. For henne virker det som endringen primært er visuell, samt at det er foretatt noe omorganisering og oppdatering. I sin respons til Follo våren 2019 trakk Grong kommune selv frem kommunens hjemmeside som kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere, og kommunen skrev at temaet var «Orientering om virkemiddelbruken i skogbruket». Det ble også påpekt at virkemiddelbruken var resultat av prosesser i Kontaktutvalget for skogbruk i Grong. Follo's gjennomgang av nettsiden september 2019 viste at siden imidlertid ikke bare orienterte om virkemiddelbruken, men også ga lenker videre til relevante sider – og det etter et svært oversiktlig system.

I Follo's vurdering var mer eller mindre alt på siden for «Skogbruk» rettet inn mot å gi skogeiere et tilbud om kunnskap og kompetanse, og alt faller innenfor notatets rammer. I september 2019 var det syv overskrifter. Kunnskaps- og kompetansetilbudet under den enkelte overskrift kunne være som følger:

1. Overskriften «Skatt og skogfond». Lenke til informasjon om skogfond hos Landbruksdirektoratet og informasjon om nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK).
2. Overskriften «Økonomiske virkemidler». Samme innhold som under overskriften «Skatt og skogfond».
3. Overskriften «Skog og miljø». Der kom man inn på siden til PEFC Norge.
4. Overskriften «Hogst, planting og skjøtsel». Der ble det informert om at hogst, planting og ungskogpleie kunne utføres av virkeskjøperne, dvs. Allskog eller SB Skog, dersom «du ikke gjør det selv». Det var lenke til Allskog og SB Skog.¹²⁶
5. Overskriften «Juridiske virkemidler». Der ble det oppgitt at lov om skogbruk med forskrifter definerer skogbrukets juridiske rammebetingelser, og det var lenke til Landbruksdirektoratets sider om lovverk.
6. Overskriften «Skogbruksplan og miljøsertifisering». Der var det oppgitt at det pågikk en revisjon av skogbruksplanene for gårdsskogene i Grong, det var lenker til Landbruksdirektoratets sider om skogbruksplanlegging og til PEFC, samt at det der lå en brosjyre¹²⁷ om skogbruksplanlegging i Grong og Høylandet kommuner.
7. Overskriften «Forsikring av skog». Der ble det informert om Skogbrand Forsikringselskap Gjensidig, og det var lenke til Skogbrands hjemmeside.

I sin respons på Follo's forespørsel våren 2019 nevnte Grong kommune en veileder som et kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere. Ifølge kommunens respons dreide veilederen seg om bruk av ressursoversikt (skogbruksplan). Veilederen var vedlagt som word-fil. Veilederens fulle navn er «Veileder til Ressursoversikt med MIS-revisjon», og den var utarbeidet av «prosjektgruppa for skogbruksplanlegging Grong og Høylandet 2018»¹²⁸. Som samarbeidspartnere oppga Grong kommune Høylandet kommune og arbeidsutvalget for skogbruksplan Grong/Høylandet. Noe senere fikk Follo vite at det var snakk om personene Tødås, skogbrukssjef i Høylandet kommune, og

¹²⁵ Adresse pr. 25.11.20 <https://www.grong.kommune.no/tjenester/naring-landbruk-miljo-og-vilt/skogbruk>

¹²⁶ Follo vet ikke hvorfor Nortømmer ikke var lenket opp. Muligens opererte ikke Nortømmer i Grong.

¹²⁷ Brosjyren heter «Ny Skogbruksplan. Ditt verktøy for økonomisk og miljømessig forvaltning av skogen».

¹²⁸ Pr. 18.11.20 evner ikke Follo å finne at denne publikasjonen er tilgjengelig på internett.

Sklett¹²⁹. Veilederen hadde blitt sendt ut til 175 stykker, og det innebar at det kun var et par skogeiere som ikke hadde mottatt den. Det ettersom man hadde nærmest 100% oppslutning blant skogeierne om kjøp av ressursoversikt/skogbruksplan.¹³⁰

Veilederen faller innenfor notatets rammer for hva som forstås som kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere. Videre, til tross for at Grong kommune forankret og veilederen selv forankrer publikasjonen primært i skogbruksplanlegging-prosessene i Grong og Høylandet kommuner, inkluderer publikasjonen kunnskap og kompetanse som går videre og kan brukes i andre høve enn i forbindelse med nye skogbruksplaner. Det være seg innad i de to kommunene eller i andre trønderske kommuner. Her kan man lese om hva «A» (og B) i «H.kl.5A» skal bety hvis det står i en oversikt/plan, man får informasjon om aktuell skogbehandling i skogbestandets utviklingsfaser, om de økonomiske konsekvensene av å hogge for tidlig, det gis opplysninger om tilskudd og skogfond, om vernskog og om hvem som gjør hva i skognæringen¹³¹. Veilederen har en rekke henvisninger til Skogkurs sine ulike kunnskaps- og kompetansetilbud. Dette i tillegg til mange lenker til andre enheter.

3.3.4 Konklusjon for «Internett, Facebook, YouTube, publikasjoner»

Som gjennomgangen av internettsider m.m. til syv næringsaktører viser, det var svært variabelt hvor mange kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere som ble gitt av den enkelte bedrift/organisasjon. Skogkurs hadde, som Follo forventet ut fra institusjonens formål, de klart fleste både i volum, format og tematiske innganger. Like forventet var det fra hennes side at Skogselskapet i Trøndelag kom ut på den andre siden, det vil si med svært få slike tilbud til skogeiere. Det er forenelig med Skogselskapets mål. At Steinkjer kommune hadde så lite tilbud, var imidlertid overraskende. Setter hun tilbudet i Steinkjer kommune opp mot det som fantes på hjemmesiden for Grong kommune, ser man hvor ulikt dette kan gjøres. Det til tross for at begge kommunene syntes å ha konsentrert seg om virkemidler, lovverk og liknende. Ei heller hjemmesiden til Grong kommune sa nemlig noe om for eksempel hvordan ungskogpleie burde/kunne/skulle gjøres, det til tross for at den rommet en god del annet som eksempelvis informasjon om Skogbrand og skogbruksplanlegging. Valg av innhold på og utforming av kommunale sider for skogbruk kan selvfølgelig være styrt av kommunale beslutninger, men slikt er Follo ikke kjent med. Også FMLA Trøndelag syntes å ha konsentrert seg om virkemidler, lovverk og deres like, det vil si en innretning som likner den hos Steinkjer kommune og Grong kommune. Dette er i tråd med at alle tre enhetene var en del av det offentlige virkemiddelapparatet. Follo vet ikke om fylkesmannsembetet ga rom for lenker til informasjon om hvordan dette og hint optimalt kunne gjøres når det for eksempel angår ungskogpleie. I så måte var Allskog og SB Skog formodentlig friere i å beslutte innhold. Begge syntes da også å ha en del innhold som ga informasjon om slikt som skogbehandling, det være seg på hjemmesider og Facebook.

Follos inntrykk er at det også var varierende i hvilken grad en enhet lenket seg opp til Skogkurs' sider. Med det forbeholdet tatt at Follo ikke har gjort noen fullstendig gjennomgang av samtlige lenker og liknende på hjemmesider m.m., virker det som om veilederen presentert under Grong kommune var den som i størst grad henviste til de kunnskaps- og kompetansetilbudene som forelå hos Skogkurs.

¹²⁹ Sklett var også leder av Pådriverprosjektet Namdal. I informasjonen Follo fikk derfra som svar på sin henvendelse våren 2019, kom det ikke frem noe om denne veilederen.

¹³⁰ Grong kommune ved Eliassen, muntlig meddelelse 24.09.19.

¹³¹ I veilederen er Nortømmer omtalt. Se tidligere fotnote om at Nortømmer ikke var nevnt på Grong kommunes side for skogbruk.

Videre hadde SB Skog en del lenker til Skogkurs. Med det omfattende tilbudet Skogkurs ga kunne oppløring dit, slik Follo ser det, vært mye mer utbredt og det på systematisk vis.

Notatet skulle gi Arena Skog (nå WoodWorks! Cluster) et kunnskapsbasert grunnlag for å søke om et hovedprosjekt hvor målgruppen var tenkt å være såkalte ikke-aktive, personlige skogeiere. Det kan være mange grunner til at skogeiere er ikke-aktive, fravær av skogbrukskompetanse behøver ikke å være en grunn. Ikke-aktive skogeiere med skogbrukskompetanse vil trolig forholdsvis lett, og med utbytte, manøvrere seg rundt i informasjonen som ligger tilgjengelig på forskjellige hjemmesider, Facebook og YouTube. For ikke-aktive skogeiere uten skogbrukskompetanse ville denne manøvreringen, slik Follo vurderer det, være svært vanskelig. En annen side av saken er hvorfor ikke-aktive skogeiere uten skogbrukskompetanse – og kanskje uten interesse for skogbruk – i det hele tatt skulle finne på å lete opp nett-tjenester med informasjon om skogbruk. Skulle de mot formodning likevel gjøre det, er det et åpent spørsmål hva de eventuelt evnet å forstå. Man kan tenke seg at det finnes en gruppering av «på randen-aktive»-skogeiere, det vil si skogeiere som er ikke-aktive pr. dato og som ikke har noe skogbrukskompetanse, men som har et snev av interesse for å være mer skogbruks-aktiv fremover. Muligens hadde det vært en hjelp på veien for disse skogeierne om de fant en lett synlig internettlenke de kunne trykke på, en lenke som førte dem nettopp til noe nybegynneropplæring.

3.4 Samhandling mellom tilbyderne om tilbudene? Kanaler brukt for å nå skogeiere?

Av spørsmålene forprosjektets del om kunnskaps- og kompetansesystem skulle besvare (se «1. Innledning») gjenstår to:

1. Hvordan var samhandlingen mellom de ulike tilbyderne av kunnskap og kompetanse?
2. Hvilke kanaler ble brukt for å nå og motivere skogeiere til deltakelse?

Første spørsmålet forsto Follo dit hen at det dreide seg om det hadde vært noe samarbeid, og ikke hvordan en samhandling eventuelt hadde vært¹³². I sin henvendelse til næringsaktørene definerte ikke Follo hva «samarbeid» skulle være å forstå som. I samme henvendelse var spørsmålet om samarbeid og kanaler begrenset til evenementer som eksempelvis skogdager og kurs. Altså det som i notatet er innarbeidet under overskriften «3.2 Kurs, skogdager/-kvelder, andre aktiviteter med mellommenneskelig kontakt».

Begge spørsmålene over er vanskelig for Follo å besvare fordi næringsaktørene som besvarte Follo henvendelse våren 2019, ikke nødvendigvis sa noe om dette.

For spørsmålet om samarbeid mellom tilbyderne kan man av vedlegg 2 se at det for en del aktiviteter står to eller flere enheter ført opp under tabellens kolonne «Arrangører/samarbeidspartnere». Der hvor det i kolonnen står navn på flere enheter, er det enten fordi Follo mottok opplysninger fra én næringsaktør om at det hadde vært slik, at flere næringsaktører rapporterte om samme aktivitet eller fordi hun så av aktivitetens innhold at flere enheter hadde deltatt. Follo har ikke foretatt noen grenseoppganger rundt hva som eventuelt måtte være samarbeid og hva som eventuelt ikke var det. Vedlegg 2 inkluderer også mange aktiviteter hvor det bare er én enhet ført opp under «Arrangører/samarbeidspartnere». Follo antar at dette er misvisende. Hun tror det var samarbeidspartnere på langt flere aktiviteter enn hva det ser ut for med utgangspunkt i innholdet i vedlegg 2. Hennes erfaring med skogdager/-kvelder er at det gjerne er flere enheter som bidrar inn, det blant annet for å få de ønskede postene på programmet. Når det for en skogdag/-kveld bare står navnet på et skogeierlag i kolonnen for «Arrangører/samarbeidspartnere», formoder Follo at det i alle fall for

¹³² I vedlegg 1 går det da også frem at Follo spurte om det hadde vært noe samarbeid.

en del av tilfellene er et resultat av rapporteringsformatet lagene benyttet i sine årsmeldinger til Allskog sentralt. Formatet på lagenes årsmeldinger for 2018 rommet ikke spørsmål om mulige samarbeidspartnere. Hva angår Aktivt Skogbruk-kurs, skrev Skogkurs i sin respons til Follo våren 2019 at kursene rettet mot skogeiere ble arrangert «i samarbeid med skogpådrivere, kommunal skogansvarlig og noen få ganger lokalt skogeierlag»¹³³. Denne opplysningen er ikke innarbeidet i vedlegg 2 sin kolonne «Arrangører/samarbeidspartnere» fordi det var en generell informasjon, og ikke spesifikk informasjon om det enkelte kurset. Når det i vedlegg 2 under «Skogkurs-kurs» står flere enheter oppført i kolonnen «Arrangører/samarbeidspartnere», er dette informasjon gitt av andre næringsaktører enn Skogkurs.

Hvilke kanaler man brukte for å nå skogeierne, var mest spesifikt oppgitt av de to kommunene som besvarte Follo henvendelse våren 2019. Steinkjer kommune opplyste om følgende for aktiviteter ført opp i vedlegg 2:

- A. Skogdag 15.01.18 (nr. 124 i vedlegg 2). Aktiviteten ble informert om via SMS, Trønder-Avisa og Steinkjer-Avisa. Aktiviteten var åpen for samtlige skogeiere.
- B. Skogkveld 25.01.18 (nr. 125 i vedlegg 2). Aktiviteten ble informert om via SMS og Trønder-Avisa. Aktiviteten var åpen for samtlige skogeiere.
- C. Skogkveld 20.03.18 (nr. 134 i vedlegg 2). Aktiviteten ble informert om via SMS. Aktiviteten var for Allskogs medlemmer.

Grong kommune opplyste om følgende for aktiviteter oppført i vedlegg 2:

- Skogdag i januar 2018 (nr. 150 i vedlegg 2). Epost til samtlige skogeiere. Aktiviteten var åpen for alle skogeierne.
- Årsmøte i skogeierlaget (nr. 527 i vedlegg 2). Skriftlig invitasjon ved Allskog. Aktiviteten var for alle medlemmer i skogeierlaget.
- Skogbruksplankurs (nr. 40 og 41 i vedlegg 2). Epost, Facebook og GrongNytt (den kommunale meldingsavisen) var kanaler. Kursene var åpne for kjøpere av skogbruksplan.
- Skogkveld (nr. 133 i vedlegg 2). Epost ble brukt som kanal. Aktiviteten var åpen for alle skogeiere.

Som det antydes i avsnittet over, hvilke kanaler man benyttet for å opplyse om aktiviteten synes relatert til om aktiviteten var åpen for alle eller ikke. I alle fall der hvor kommunene Steinkjer og Grong var involvert, bruktes et bredt spekter av kanaler – også aviser – i de sammenhengene hvor arrangementet var åpent for alle skogeiere. Også skogdagen SB Skog arrangerte (nr. 139 i vedlegg 2) var, ifølge responsen til Follo våren 2019, åpen for alle og annonsert på forhånd. Follo antar at annonseringen var via avis. Skogkurs sine kurs ble informert om via Kurskalenderen på deres hjemmeside, men Follo formoder at mulige lokale medarrangører benyttet også andre kanaler.

I responsen fra Allskog til Follo våren 2019 gikk det ikke frem hvordan skogeiere ble informert om den spesifikke aktiviteten, ei heller om aktiviteten var åpen for alle eller ikke. Allment for Allskog tilkjenner responsen at aktiviteter gjerne ble informert om ved bruk av kalenderen på Allskogs hjemmeside, Facebook og «sms- og epostløsning via ekstranettet Min side». En del aktiviteter ble annonsert i aviser. Videre skrev Allskog at arrangementene deres generelt var åpne for alle skogeiere ut fra en tanke om at det i enhver skogeier fantes en potensiell andelseier. Follo har tidligere i notatet presentert hva hun fant om aktiviteter informert om på Allskogs kalenderfunksjon og under Facebook-siden sin overskrift «Events» (side 52). Av de 91 aktivitetene skogeierlagene er oppført med i vedlegg 2, var bare 14 aktiviteter omtalt på kalenderen og åtte aktiviteter på Facebook. Av de åtte på Facebook var syv aktiviteter også på kalenderen, mens den siste aktiviteten kun var på

¹³³ Blokkbokstaver i original.

Facebook¹³⁴. For 76 av aktivitetene skogeierlagene står med i vedlegg 2 synes det da som man må ha brukt annet enn kalenderen og Facebook for å informere skogeiere om arrangementet. Ble aktivitetene informert om via aviser, ville informasjonen kunne ha nådd samtlige skogeiere som leste avisen. Ble aktivitetene informert om via ekstranettet Min side, kunne informasjonen bare ha nådd medlemmer av Allskog. Hvis aktivitetene ble informert om utenfor Min side, men gjennom sms-lister, var dette avhengig av hvilke lister som ble benyttet. Follo har vanskelig for å tro at skogeierlagene hadde tilgang til telefonnummer til samtlige trønderske skogeiere i eget nedslagsfelt, det vil si inklusive de som ikke var medlemmer av Allskog. Hvis arrangementet var et samarbeid med kommunen, ville imidlertid kommunen trolig ha hatt tilgang til telefoninformasjon til samtlige skogeiere. Follo har gått gjennom de 14 aktivitetene omtalt på kalenderen for å se om de sier noe om å være åpen for alle skogeiere eller ikke. I fire tilfeller var det eksplisitt tilkjennegitt at det var for alle, men oftest sto det ikke noe verken i den ene eller andre retningen.

Gitt fravær av mye informasjon og etter gjennomgangen over av den informasjonen Follo har, finner hun det vanskelig å konkludere på spørsmålene om samarbeid mellom tilbyderne og hvilke kanaler som ble benyttet for å nå og motivere skogeiere til deltakelse.

¹³⁴ Aktiviteten som bare var på Facebook, var et motorsagkurs i Steinkjer 02.11.18 (nr. 9 i vedlegg 2).

4. Resultat skogfondskontoene

Informasjon mottatt fra Statsforvalteren viser at det pr. 01.01.18 var 14 160 skogfondskontoer i Trøndelag fylke.

Studien av skogfondskontoene skulle besvare følgende spørsmål:

- A. Hva sier kontoene om aktiviteten for den enkelte eiendom for
 - a) de siste fem årene
 - b) de siste 10 årene?
- B. Hvilke aktiviteter er registrert og hvordan fordeler de seg?
- C. I hvilken grad bruker trønderske skogeiere skogfondskontoen til dekking av utgifter til opplæring/kompetanseheving?

Tabell 11 viser at det i 5-årsperioden 2009-2013 var 55 utbetalinger av skogfond benyttet til kurs og andre kompetansehevende tiltak, mens det i 5-årsperioden 2014-2018 var 58 utbetalinger benyttet til tilsvarende tiltak. Hvilket betyr at antallet utbetalinger har økt med 5,5% fra første til andre 5-årsperiode. Forutsettes det at alle utbetalingene var gjort til forskjellige skogeiere, betyr det at 11,3 trønderske skogeiere i gjennomsnitt pr. år benyttet skogfond til å dekke denne type kostnader.

Tabell 11: Utbetalinger fra skogfond til opplæring/kompetanseheving perioden 2009-2018, antall og kroner (Kilde: Skogfondssystemet hos Statsforvalteren)

År	Antall utbetalinger	Utbetalt skogfond, sum kr
2009	19	29 291
2010	8	14 120
2011	3	5 960
2012	14	14 517
2013	11	22 793
2014	15	23 903
2015	8	26 205
2016	9	17 410
2017	11	38 115
2018	15	54 566

Det er i perioden 2014-2018 utbetalt ca. 160 000kr mot ca. 87 000kr i perioden 2009-2013. En endring på hele 84%, men med tilnærmet samme antall utbetalinger som første fem år. Det betyr at tiltakene har en vesentlig høyere kostnad i siste halvdel av 10-årsperioden. Hvilken type aktivitet/kurs dette dreier seg om, viser ikke oversiktene Kristiansen har tilgang til, men det kunne vært interessant å vite. Dersom Kristiansen hadde hatt tilgang til refusjonskravene fra den enkelte skogeier, som viser både kostnad og kurstilbud, hadde hun fått vesentlig informasjon bak hver utbetaling.

Trendene i materialet i tabell 11 sier at det er store variasjoner i antall utbetalinger fra det ene året til det andre (lavest antall 3 og høyest antall 19), og at det ser ut som det er en økning i antall utbetalinger de siste fire årene (etter en periode med høyere antall).

I 2018 var det 47 kommuner i Trøndelag fylke. Kommunevis oversikt over antall skogfonds-utbetalinger til opplæring/kompetanseheving i perioden 2009-2018 ses i tabell 12 (neste side). Tabell 12 viser at til sammen har skogeiere fra 29 ulike kommuner i 10-årsperioden fått dekket kostnader fra skogfondssystemet til kurs og andre kompetansehevende tiltak. Rennebu kommune skiller seg ut med 17 utbetalinger av totalt 113 utbetalinger. Dette innebærer at det for hele 10-årsperioden var 18 kommuner som ikke hadde noen utbetalinger i det hele tatt.

Sammenliknes antall skogfondsutbetalinger med antall kurs som Skogkurs arrangerte i 2018, ser man at kun et fåtall skogeiere kan ha benyttet muligheten å bruke skogfond til kursaktivitet. Skogkurs arrangerte 56 kurs i fylket dette året (tabell 4) med totalt 299 deltakere. Kun 15 registrerte utbetalinger kan knyttes til dette tiltaket i denne perioden. Kun 5,0% av deltakerne som var på kurs i regi Skogkurs i 2018 kan ha benyttet seg av skogfond med skattefordel til å dekke kurskostnadene. Det er rimelig å anta at de aller fleste av de 299 deltakerne var skogeiere, da kursene var rettet mot dem.

Når det gjelder spørsmål B som studien av skogfondskontoene skulle besvare, er det ikke mulig for Kristiansen å gå nærmere inn på hvilke aktiviteter som er registrert og hvordan de fordeler seg. Informasjonen mottatt fra Statsforvalteren gir ingen opplysninger om de 15 registrerte utbetalingene fra skogfondskontoene i 2018. Dermed vet ikke Kristiansen hvilke kurs eller andre kompetansehevende tiltak skogeierne har deltatt på. Bak utbetalingene kan det ligge kurs arrangert av Skogkurs, men det kan også være annen opplæring/kompetanseheving.

Svaret på studiens spørsmål C er at bruken av skogfond til opplæring/kompetanseheving er å betegne som nærmest fraværende blant trønderske skogeiere. Hva dette skyldes, er ikke en del av dette forprosjektet å redegjøre for. Det tas forbehold om at skogeier, i henhold til forskrift om skogfond o.a. §12 «Nærmere om utbetaling», kan sende refusjonskrav på sin investering (kostnad) innen utgangen av påfølgende kalenderår. Ved større investeringer er fristen fire år. Hvilket betyr at enkelte skogeiere kan ha deltatt på kurs i 2018, men refusjonskrav ikke er blitt sendt og registrert før i 2019. Statsforvalteren fører kostnaden det året de mottar refusjonskravet. Kristiansen antar at refusjonskrav som sendes året etter (eller senere) tiltaket er gjennomført, i hovedsak gjelder større investeringer og at mindre beløp som knyttes til opplæring/kompetanseheving heller faller bort enn at de blir utbetalt. Uansett, så oppfatter Kristiansen resultatet av studien på en slik måte at bruken av skogfond til opplæring/kompetanseheving er svært lav.

4.1 Konklusjon for «Skogfondskontoene»

Analysen av trønderske skogeieres bruk av skogfond til å dekke investeringer til kurs og andre kompetansehevende tiltak har gitt noen svar: Trønderske skogeiere synes i svært liten grad å bruke skogfond til dekking av utgifter til opplæring/kompetanseheving. Det gjelder så vel for 5-årsperioden 2009-2013 som for 5-årsperioden 2014-2018.

Tabell 12: Oversikt antall utbetalinger av skogfond til dekking av skogeiers utgifter til opplæring/kompetanseheving, etter kommune og år (Kilde: Skogfondssystemet hos Statsforvalteren)

Kommune	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Sum kommune
Rennebu	9	4			2	1		1			17
Melhus				3	1	1	3			4	12
Steinkjer	1				1	1		1	2	2	8
Levanger				1	1	2		1	1	1	7
Namsos				3			1	1		2	7
Grong	2					2			1		5
Holtålen				1				2		2	5
Inderøy			1	1	1	1	1				5
Namsskogan	1			2		1			1		5
Lierne					1	3					4
Midtre Gauldal		2		1			1				4
Selbu	2	1	1								4
Overhalla					2		1				3
Snåsa	2				1						3
Stjørdal								1	1	1	3
Høylandet	1				1						2
Namdalseid										2	2
Oppdal				2							2
Orkdal								1	1		2
Røros						1			1		2
Skaun									2		2
Verdal		1				1					2
Flatanger										1	1
Frosta			1								1
Hemne	1										1
Røyrvik						1					1
Trondheim								1			1
Verran							1				1
Åfjord									1		1
Sum år	19	8	3	14	11	15	8	9	11	15	113

5. Oppsummering og avslutningskommentarer

5.1 Fra kartleggingen av kunnskaps- og kompetansesystemet for skogbruk i Trøndelag

Kartleggingen var ment å skulle gi et visst inntrykk, et bilde, av det som var av kunnskaps- og kompetansetilbud til personlige skogeiere i Trøndelag i 2018. Kartleggingen var ikke ment å være en totalkartlegging. Informasjon gitt av ni skogbruksaktører i Trøndelag har utgjort hovedgrunnlaget for notatets innhold. De ni var: Allskog, SB Skog, Skogkurs, Skogselskapet i Trøndelag, Fylkesmannen, Orkla skogforum & Ytre kyst, Pådriverprosjektet Namdal, Steinkjer kommune og Grong kommune (se tabell 1). I Follo's vurdering er disse næringsaktørene tilstrekkelig varierte til at det er mulig å få et inntrykk av tilbudet det aktuelle året.

Kartleggingen Follo har utført er begrenset. Begrensningene er omtalt under overskriften «2.1 Kunnskaps- og kompetansesystemet» og blant annet innledningsvis under overskriften «3. Resultat kunnskaps- og kompetansesystemet». Begrensningene dreier seg både om hvor mange og hvilke næringsaktører som våren 2019 ble spurt om informasjon og som ga det, hva som er innbefattet av tilbud og hvilke skogbrukstema kartleggingen omfatter. Trass i begrensningene er kartleggingen, etter Follo's viten, den mest omfattende som er gjort for å forsøke å få et overblikk over hva som skjer i et kunnskaps- og kompetansesystem for skogbruk lokalisert en eller annen plass i Norge.

For Follo har gjennomføringen av kartleggingen vært utfordrende, og det på mange vis. Noe av det var nok knyttet til at hun måtte berede grunnen selv da det ikke tidligere var utført tilsvarende kartlegginger for skogbruket hun kunne lære av. Det innebar eksempelvis at hun måtte starte med å formulere et henvendelsesskriv til næringsaktørene helt fra bunnen av uten å kunne hente idéer fra andre publikasjoner. Det endte opp med et henvendelsesskriv som etter utsendelse viste seg å være for langt og omfattende – og dermed ofte for krevende for mottakeren. På den andre siden, Follo vet etter endt kartlegging fremdeles ikke hvordan henvendelsesbrevet kunne ha vært skrevet for å gjøre det lettere å annamme og samtidig gitt henne den informasjonen hun ønsket. Andre utfordringer var blant annet at næringsaktørene ikke alltid svarte ut fra det Follo hadde bedt om, at de kunne ha veldig ulike måter å rapportere til Follo på, at det var svært vanskelig for henne å få oversikt over den mangefasettede informasjonen hun hadde mottatt og at det ble tilsvarende vanskelig å presentere kartleggingen i en organisert fremlegging som kreves i en tekst.

Ytterligere en utfordring skal nevnes: Hvordan skulle Follo utforme notatet slik at de ni næringsaktørene som responderte på hennes henvendelse våren 2019, kunne se at den informasjonen de hadde sendt henne var inkludert? Follo's klare formening var at dette ville kunne øke tiltroen til notatets resultater. Løsningen for Follo ble å omtale i notatteksten hva som ble med videre til hennes endelige datasett og hva som ikke ble det. Videre utformet hun to vedlegg som vedrørte samme problemfeltet. Vedlegg 2 gir oversikt over kurs, skogdager/-kvelder og andre aktiviteter med mellommenneskelig kontakt som er tatt inn i datasettet. Vedlegg 3 gir oversikt over slike aktiviteter som næringsaktørene rapporterte om, men som av ulike grunner ikke er tatt inn i vedlegg 2.

Kartleggingen har tatt for seg tre sett av kunnskaps- og kompetansetilbud, og konklusjoner for det enkelte settet er gitt fortløpende i notatet.

1. Blader som er behandlet i kartleggingen, er Skog, AllskogNytt og Norsk Skogbruk. AllskogNytt og Norsk Skogbruk ble nevnt av skogbruksaktører da de svarte på Follo's henvendelse våren 2019.

Skog tok Follo på eget initiativ inn. Konklusjonen for dette settet av tilbud er å finne med start på side 24.

2. Kurs, skogdager/-kvelder og andre aktiviteter med mellommenneskelig kontakt omhandler slike aktiviteter som de ni skogbruksaktørene rapporterte om til Follo etter hennes henvendelse våren 2019. Follo har i beskjeden grad supplert dette med det hun selv fant. Konklusjonen for dette tilbudssettet er å finne med start på side 49.
3. Internett, Facebook, YouTube og publikasjoner omhandler slike tilbud som næringsaktørene delvis rapporterte om selv og delvis som Follo oppsøkte. «Publikasjoner» er da andre publikasjoner enn bladene behandlet under det første settet. Konklusjonen for dette tredje settet av kunnskaps- og kompetansetilbud er å finne med start på side 74.

Kartleggingen av kunnskaps- og kompetansesystemet skulle gi svar på flere spørsmål (se «1. Innledning»). Konklusjonene presentert på de henviste sidetallene i avsnittet over, gir svar på hvilke private og offentlige enheter som ga hvilket kunnskaps- og kompetansetilbud rettet mot hvilke skogeiere. På de samme sidene besvares også spørsmålene om hvilke kunnskaps- og kompetansetilbud som faktisk ble gjennomført i 2018 og hvor mange skogeiere det var som benyttet seg av tilbudet. Ytterligere to spørsmål skulle besvares: Hvordan var samhandlingen mellom de ulike tilbyderne av kunnskap og kompetanse? Hvilke kanaler ble brukt for å nå og motivere skogeiere til deltakelse? For de to spørsmålene er konklusjonen å finne med start på side 75.

I tillegg til de spesifikke konklusjonene henvist til over ønsker Follo å gi tre mer generelle, konkluderende kommentarer. For det første, hun kan ikke se at noen enkeltstående næringsaktør eller kombinasjon av næringsaktører i 2018 gikk inn med stor og målrettet tyngde for å gi skogeiere i Trøndelag økt kunnskap om og kompetanse i dagens skogbruk i næringsssammenheng. Follo etterlyser noen i Trøndelag som sier at hovedmålet deres er å øke de trønderske skogeiernes innsikter i skogbruk og som agerer tilsvarende. For det andre, kunnskaps- og kompetansetilbudet til skogeiere i Trøndelag i 2018 hadde lite retning. Follo evner ikke å se at særskilte skogfaglige tema eller særlige grupperinger av skogeiere ble prioritert i tilbudene gitt i 2018. Da er utgangspunktet alle tilbudene i hele datasettet, og ikke tilbud bare gitt fra enkeltaktører. Follo tror det hadde vært gunstig med litt mindre av «la de 100 blomster blomstre» og litt mer av tematisk fokus. For det tredje, det er knapt noe i datasettet som tilsier at skogbruksaktørene i Trøndelag i 2018 samordnet hva de skulle gi av kunnskaps- og kompetansetilbud det året. Slik Follo ser det, skogbruksaktørene burde i det minste og som en start nå enes om at samtlige legger inn en lenke til Skogkurs lett synlig på sine respektive internett- og Facebook-sider.

Ut fra hvordan utfordringene er presentert i avsnittet over, mener Follo at de mest optimalt kan bringes inn for klyngesamarbeidet WoodWorks! Cluster (tidligere Arena Skog) og diskuteres der. I samarbeidet inngår mer eller mindre samtlige næringsaktører som er relevante for kunnskapen og kompetansen til skogeiere i Trøndelag når det gjelder dagens skogbruk i næringsssammenheng.

Dette notatet skulle gi Arena Skog et kunnskapsbasert grunnlag for å søke om et hovedprosjekt hvor målgruppen var tenkt å være ikke-aktive, personlige skogeiere med skog i Trøndelag. Hvis disse såkalte ikke-aktive skogeierne ikke er aktive på grunn av minimal skogbrukskompetanse, må kunnskapstilbud, format og kanal være innrettet tilsvarende. Follo har store vansker med å se at man kan nå denne delen av skogeierne i Trøndelag uten å oppsøke dem for en prat. Hadde man i tillegg hatt en lett forståelig brosjyre for utdeling og en særskilt nettside for begynerinformasjon å vise til, hadde dette trolig bidratt positivt til å aktivere de aktuelle skogeierne.

5.2 Fra studien av skogfondskontoene

De mottatte utskriftene fra skogfondsregnskapet gir Kristiansen svært begrenset med informasjon omkring bruken av midler til å dekke skogeieres kostnader til opplæring/kompetanseheving, noe også resultatene gir uttrykk for. Trolig vil de underliggende refusjonskrav fra den enkelte skogeier, kunne gi mer informasjon. Kristiansen antar at man ut fra refusjonskravene kan se hvilke typer kurs og andre kompetansehevende tiltak skogeiere faktisk deltar på, hvilken skogfaglig tematikk som foretrekkes, hvilke kurs-arrangører som blir valgt og hvordan dette fordeler seg i geografien.

Forfatterne av dette notatet mener det ligger utenfor de oppgaver forprosjektet har, å søke om tilgang til refusjonskravene. Videre, slik Kristiansen og Follo ser det, vil en slik tilgang innebære at informasjonen kommer på individnivå, og dermed faller inn under svært strenge personvern hensyn og da også søknadsformaliteter og databehandlingsprosedyrer.

Kristiansen ser for seg at man med tilgang til refusjonskrav kan gå i dybden på «skogeieren», hvilke skogeiere som benytter seg av kurs og kompetansehevende tiltak, og i hvilket omfang. Dette kunne videre ha blitt sett i sammenheng med de tilbud som faktisk tilbys i fylket. Deretter kunne man ha stilt relevante spørsmål som:

- A. Hva skal til for at skogeiere i Trøndelag i større grad benytter seg av skogfaglige kurstilbud?
- B. Hva skal til for at skogeiere i Trøndelag i større grad benytter skogfondskonto til å dekke kostnader til kursrelatert aktivitet?
- C. Hvordan øke den skogfaglige kompetansen til den trønderske skogeieren?
- D. Hvordan etablere en kultur for økt skogfaglig kursaktivitet blant trønderske skogeiere?
- E. Kan det være behov for andre typer kurs og kompetansehevende tilbud enn de som finnes i dag?

Referanser

- Follo, G. (2001). *Kvinner og praktisk skogbruk – holdninger og kjønnsstrukturer*. Rapport 4/01. Trondheim, Norsk senter for bygdeforskning.
- Follo, G. (2008). *Det norske familieskogbruket, dets kvinnelige og mannlige skogeiere, forvaltningsaktivitetet – og metaforiske forbindelser*. Doktoravhandling ved NTNU 2008:173. Trondheim, NTNU.
- Follo, G. (2017). *Skogeierrettet oppsøkende virksomhet i kystskogfylkene – en dokumentstudie*. Rapport 6/2017. Trondheim, Ruralis.
- Follo, G., M. Forbord, R. Almås, A. Blekesaune og J. F. Rye (2006). *Den nye skogeieren. Hvordan øke hogsten i Trøndelag*. Rapport 1/06. Trondheim, Norsk senter for bygdeforskning.
- Follo, G., E. Nybakk, J. Barstad og B. Talbot (2015). Norway. I I. Živojinović mfl. (red.) *Forest Land Ownership Change in Europe. COST Action FP1201 FACESMAP Country Reports, Joint Volume*. EFICEEC-EFISEE Research Report. Wien, University of Natural Resources and Life Sciences, Vienna (BOKU). Online-publikasjon.
- Statistisk sentralbyrå (2019). *Skogeiendommer*. Datert 26.11.19. Hentet 29.11.19 fra <https://www.ssb.no/jord-skog-jakt-og-fiskeri/statistikker/stskog/aar>

Vedlegg

Vedlegg 1: Henvendelsesbrevet

[Bedrift]
ved [Mottaker]
Via epost: XXXXX

Trondheim XX.XX.2019

XXXX sitt kunnskaps- og kompetansetilbud rettet mot personlige skogeiere i Trøndelag i 2018

Arena Skog, Skogselskapet i Trøndelag og Ruralis startet i 2019 et prosjekt som heter «Forprosjekt – I retning av flere aktive og begeistrede, personlige skogeiere i Trøndelag». Forprosjektet er en del av det større prosjektet «Skogløftet – Skogklyngen i Trøndelag» som Arena Skog har med Trøndelag fylkeskommune. Hele «Skogløftet» er finansiert av Trøndelag fylkeskommune og av egeninnsats blant aktørene. Forprosjektet skal være ferdig i løpet av 2019, og det skal munne ut i et offentlig tilgjengelig notat publisert av Ruralis. For Arena Skog sin del er siktemålet med forprosjektet å etablere et kunnskapsbasert grunnlag for en søknad om hovedprosjektet «Flere aktive og begeistrede, personlige skogeiere i Trøndelag». Målgruppen for hovedprosjektet vil være ikke-aktive, personlige skogeiere med skog i Trøndelag.

Forprosjektet har to deler: A) Skogselskapet i Trøndelag ved Rannveig Kristiansen skal analysere skogfondskontoene for Trøndelag, B) Ruralis ved meg skal gjennomføre en kartlegging av kunnskaps- og kompetansesystemet for skogbruk i Trøndelag. Kartleggingen skal gi et bilde av det som gjøres, det er ikke snakk om en totalkartlegging. Denne henvendelsen gjelder del B av forprosjektet, og henvendelsen er grunnet i at XXX er en del av kunnskaps- og kompetansesystemet for skogbruk i Trøndelag.

Oppgaver og avgrensninger i del B av forprosjektet

I del B av forprosjektet skal det gis svar på følgende spørsmål:

- Hvilke private og offentlige enheter gir hvilket kunnskaps- og kompetansetilbud rettet mot hvilke skogeiere?
- Hvilke kunnskaps- og kompetansetilbud er faktisk gjennomført kalenderåret 2018? Hvor mange skogeiere har benyttet tilbudet/mottatt informasjon? Hvilke kanaler har vært brukt for å nå og motivere skogeiere til deltakelse?
- Hvordan er samhandlingen mellom de ulike tilbyderne?

Jeg ber om bidrag fra XXX for å kunne svare på disse spørsmålene.

Forprosjektet må begrense hva det skal se på gitt de økonomiske rammene. På grunnlag av det presiserer jeg hvilke tema som er aktuelle for forprosjektet, hva jeg forstår med «tilbud», hvilke form tilbudet kan ha og lokalisering av tilbudet.

Tema: De kunnskaps- og kompetansetilbudene som forprosjektet er ute etter, er de som har tema som vedrører skogbruk i næringsammenheng. Det være seg slikt som:

- skogbehandling
- bevaring av biologisk mangfold, inklusive sertifisering
- skatt, økonomi, tilskudd, skogfond
- juridiske spørsmål knyttet til det å være grunneier (rettet mot skogdelen av eiendommen)
- kunnskap om hvem som gjør hva i skogbruket
- forståelse av begreper som brukes i skogbruket
- forståelse av skogbruksplaner/ressursoversikter.

Dette gir at jeg i forprosjektet ikke ønsker informasjon om kunnskaps- og kompetansetilbud som angår slikt som jakt, fiske, turisme, vedproduksjon, bioenergi, juletreproduksjon og skogens bidrag i klimaarbeidet.

Tilbud: Med «tilbud» forstår jeg det som har til hensikt å gi økt kunnskap og kompetanse til de personlige skogeierne. Med andre ord ekskluderer forprosjektet den kompetanseoverføringen som eventuelt skjer når skogeier har ordinær samhandling med skogbruksledere/virkeskjøpere/driftssjefer i forbindelse med hogst, planting, ungskogpleie, tynning. Skulle bedriften ved disse situasjonene imidlertid ha lagt inn en intendert og forhåndsplanlagt kunnskaps- og kompetanseoverføring, er det likevel relevant for forprosjektet. Som tilbud forstår jeg også informasjon på hjemmesider og facebook-sider. Tilbudene jeg er ute etter kan være gratis for skogeierne eller ha en kostnad for dem.

Form: Formen på de kunnskaps- og kompetansetilbudene forprosjektet er interessert i, kan variere. Kurs, skogdager/-kvelder og informasjonsskriv har en selvfølgelig plass. Skulle ulike årsmøter romme et kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeierne, er det også relevant. Videre kan tilbudene komme som eksempelvis nettoppslag, podkast, skogvandring/-befaring i skogeiers skog, i medlemsblad og i nyhetsbrev.

Lokalisering av tilbudene: Noen av tilbudene var lokalisert. Av disse er forprosjektet kun ute etter tilbud som fant sted i Trøndelag. Jeg har gjort en slik innsnevring fordi hovedprosjektets målgruppe vil være ikke-aktive, personlige skogeiere med skog i Trøndelag. Flesteparten av eierne med skog i Trøndelag bor i Trøndelag, og jeg har liten tro på at disse ikke-aktive skogeierne drar over fylkesgrensen for å delta på et kunnskaps- og kompetansetilbud. Dette gjør at jeg i forprosjektet velger å se bort fra slikt som konferansene Skog & Tre og Skogforum.

Ønsket informasjon fra XXX

Hvilke kunnskaps- og kompetansetilbud jeg ber om informasjon om, går frem av teksten over, men skjønn må trolig brukes. For forprosjektets del er det bedre å få inn for mye enn for lite informasjon. Jeg minner om at tilbudene skal være gjennomført, og gjennomført i kalenderåret 2018.

For det enkelte kunnskaps- og kompetansetilbudet ber jeg om diverse utfyllende opplysninger. Hva disse utfyllende opplysningene kan gå ut på, illustrerer jeg ved hjelp av ønsket informasjon knyttet til evenementer, nettoppslag og blader. Disse tre illustrasjonene skal forhåpentligvis også kunne gi en viss pekepinn på hva jeg ber om av informasjon for øvrige varianter av kunnskaps- og kompetansetilbud.

For det enkelte evenementet (eksempelvis skogdag, kurs eller liknende) ber jeg om opplysninger om:

1. Hva slags evenement var det? (Eksempelvis skogdag)
2. Hva slags kunnskaps- og kompetanse-tema hadde evenementet? (Eksempelvis ungsogopleie)
3. Hvor foregikk det? (Sted)
4. Når foregikk det? (Dato)
5. Hvor mange timers varighet hadde det? (Varighet for den enkelte skogeier)
6. Hvilke kanaler ble brukt for å nå og motivere skogeiere til deltakelse? (Eksempelvis avis)
7. Var evenementet åpent for samtlige skogeiere eller var det begrenset mulighet for å delta? (Eksempelvis et tilbud bare for medlemmer)
8. Var evenementet rettet mot spesifikke typer skogeiere, i så fall hvilke? (Eksempelvis nylig kjøpt skogressursoversikt)
9. Hvor mange personlige skogeiere deltok?
10. Var evenementet et samarbeid med andre aktører, i så fall hvem? (Eksempelvis skogeierlag)

For det enkelte nettoppslaget ber jeg om opplysninger om:

- A. overskriften på nettoppslaget
- B. nettadressen det ble lagt ut på
- C. datoen nettoppslaget ble lagt ut
- D. nettoppslagets kunnskaps- og kompetanse-tema.
- E. Var oppslaget åpent tilgjengelig eller befant det seg på en lukket side?

For det enkelte blad ber jeg om opplysninger om:

- a) bladets navn og nummer (eksempelvis AllskogNytt 4-18)
- b) oppslagets tittel i det aktuelle bladet
- c) oppslagets kunnskaps- og kompetanse-tema.
- d) Ble bladet sendt ut i papir, i så fall til hvor mange og til hvilke skogeiere med skog i Trøndelag? (Eksempelvis bare til medlemmer)
- e) Var bladet tilgjengelig på internett, i så fall hvem hadde tilgang? (Eksempelvis bare medlemmer)

Til slutt ber også om å få vite hvor mye tid du/XXXX har brukt på å lese og svare på denne henvendelsen. Det fordi jeg som en del av forprosjektet skal føre oversikt over hvor mye tid aktører bruker av egentid på arbeidet med forprosjektet.

Jeg ber om svar innen 14 dager, dvs. senest XXXX. Hører jeg ikke noe innen den tid, er jeg så frimodig at jeg gjør en ny henvendelse.

Jeg takker på forhånd for hjelpen, og håper jeg kan ringe hvis jeg trenger oppklaring.

Mvh.

[Signatur]

Gro Follo

Ruralis

Tlf: 94161216

Epost: gro.follo@ruralis.no

Vedlegg 2: Oversikt kurs, skogdager/-kvelder, andre aktiviteter med mellommenneskelig kontakt

Tema nr.	Tema navn	"XXX" = brukt betegnelse	Nr. på aktivitet	Antall deltakere	Arrangører/samarbeidspartnere	Sted (k=kommune)	Tidspunkt
Skogkurs-kurs							
Tema 1	Hogst	"Hogst"	1	5	Skogkurs	k: Trondheim	02.-03.05.2018
		"Hogst"	2	5	Skogkurs	k: Trondheim	03.-04.09.2018
		"Hogst"	3	6	Skogkurs	k: Trondheim	29.-30.08.2018
		"Hogst"	4	6	Skogkurs	k: Trondheim	27.-28.08.2018
		"Hogst"	5	5	Skogkurs	k: Trondheim	23.-24.08.2018
		"Motorsag"	6	6	Skogkurs, Steinkjer skogeierlag	k: Steinkjer	22.11.2018
		"Vindfall"	7	6	Skogkurs, Steinkjer skogeierlag	k: Steinkjer	23.11.2018
		"Vindfall"	8	6	Skogkurs, Steinkjer skogeierlag	k: Steinkjer	24.11.2018
		"Motorsag"	9	8	Skogkurs, Steinkjer skogeierlag, Pådriverprosjektet Namdal	k: Steinkjer	02.11.2018
		"Hogst"	10	7	Skogkurs, Pådriverprosjektet Namdal	k: Namsos	10.-11.02.2018
		"Hogst"	11	5	Skogkurs, Pådriverprosjektet Namdal	k: Namsos	15.-16.04.2018
		"Hogst"	12	4	Skogkurs	k: Rennebu	15.-16.05.2018
		"Hogst"	13	5	Skogkurs	k: Rennebu	31.05-02.06.2018
		"Hogst"	14	5	Skogkurs	k: Rennebu	12.07.2018
		"Hogst"	15	4	Skogkurs	k: Rennebu	15.-16.05.2018
		"Motorsag"	16	4	Skogkurs, Rørosbygdene skogeierlag	k: Røros	08.-09.05.2018
		"Hogst"	17	4	Skogkurs	k: Røros	16.-17.06.2018
		"Motorsag"	18	5	Skogkurs, Rørosbygdene skogeierlag	k: Røros	25.-26.08.2018
		"Hogst"	19	4	Skogkurs	k: Røros	13.-14.11.2018
		"Hogst"	20	4	Skogkurs	k: Holtålen	26.-28.04.2018
		"Hogst"	21	4	Skogkurs	k: Midtre Gauldal	26.-27.04.2018
		"Hogst"	22	4	Skogkurs	k: Melhus	19.-23.06.2018
		"Hogst"	23	6	Skogkurs	k: Stjørdal	06.-07.11.2018
		"Hogst og motorsag"	24	7	Skogkurs, Namdalseid og Flatanger skogeierlag, Pådriverprosjektet Namdal	k: Namdalseid	15.02.2018
		"Hogst og motorsag"	25	10	Skogkurs, Namdalseid og Flatanger skogeierlag, Pådriverprosjektet Namdal	k: Namdalseid	17.03.2018
		"Hogst"	26	5	Skogkurs	k: Namdalseid	24.-25.03.2018
		"Motorsag"	27	4	Skogkurs, Røyrvik skogeierlag, Pådriverprosjektet Namdal	k: Røyrvik	22.05.2018
		"Hogst"	28	5	Skogkurs	k: Namsskogan	03.-05.01.2018
		"Hogst"	29	6	Skogkurs, Pådriverprosjektet Namdal	k: Namsskogan	28.-29.05.2018
		"Hogst"	30	6	Skogkurs, Pådriverprosjektet Namdal	k: Overhalla	20.-21.01.2018
		"Hogst"	31	6	Skogkurs, "Skogbruket på Fosen"?	k: Indre Fosen	27.-28.02.2018
		"Hogst"	32	4	Skogkurs	k: Indre Fosen	20.-21.04.2018
		"Hogst"	33	4	Skogkurs	k: Indre Fosen	05.-09.04.2018
		"Hogst"	34	5	Skogkurs	k: Indre Fosen	12.-16.04.2018
		"Hogst"	35	4	Skogkurs	k: Indre Fosen	09.-10.08.2018
Tema 2	Skogbruksplan	"Nye skogbruksplaner"	36	18	Skogkurs, Hemne, Snillfjord og Hitra skogeierlag, Orkla skogforum & Ytre kyst, (FMLA)	k: Snillfjord	09.01.2018
		"Nye skogbruksplaner"	37	13	Skogkurs, Hemne, Snillfjord og Hitra skogeierlag, Orkla skogforum & Ytre kyst, (FMLA)	k: Hitra	10.01.2018
		"Skogbruksplan"	38	23	Skogkurs, Agdenes skogeierlag, Orkla skogforum & Ytre kyst, (FMLA)	k: Agdenes	30.01.2018
		"Skogbruksplan"	39	24	Skogkurs, Agdenes skogeierlag, Orkla skogforum & Ytre kyst, (FMLA)	k: Agdenes	31.01.2018
		"Skogbruksplan"	40	10	Skogkurs, Grong og Harran skogeierlag, Pådriverprosjektet Namdal, Grong kommune, (FMLA)	k: Grong	07.11.2018
		"Skogbruksplan"	41	10	Skogkurs, Grong og Harran skogeierlag, Pådriverprosjektet Namdal, Grong kommune, (FMLA)	k: Grong	30.10.2018
		"Skogbruksplan"	42	9	Skogkurs, Høylandet skogeierlag, Pådriverprosjektet Namdal, (FMLA)	k: Høylandet	31.10.2018
		"Skogbruksplan"	43	10	Skogkurs, Høylandet skogeierlag, Pådriverprosjektet Namdal, (FMLA)	k: Høylandet	06.11.2018
Tema 3	Ungskogpleie	"Ungskogpleie"	44	5	Skogkurs	k: Trondheim	26.06.2018
		"Ungskogpleie"	45	6	Skogkurs	k: Trondheim	25.-26.06.2018

Tema nr.	Tema navn	"XXX" = brukt betegnelse	Nr. på aktivitet	Antall deltakere	Arrangører/samarbeidspartnere	Sted (k=kommune)	Tidspunkt
		"Ungskogpleie"	46	7	Skogkurs, Steinkjer skogeierlag, Pådriverprosjektet Namdal	k: Steinkjer	26.04.2018
		"Ungskogpleie"	47	4	Skogkurs, Namsos skogeierlag, Pådriverprosjektet Namdal	k: Namsos	21.10.2018
		"Ungskogpleie"	48	6	Skogkurs	k: Stjørdal	08.11.2018
		"Ungskogpleie"	49	5	Skogkurs, Namdalseid og Flatanger skogeierlag, Pådriverprosjektet Namdal	k: Namdalseid	27.10.2018
		"Ungskogpleie"	50	4	Skogkurs, Pådriverprosjektet Namdal	k: Lierne	25.-26.06.2018
Tema 4	Kulturlandskapet						
		"Kulturlandskapet"	51	5	Skogkurs	k: Trondheim	03.07.2018
		"Kulturlandskapet"	52	6	Skogkurs	k: Trondheim	02.07.2018
		"Kulturlandskapet"	53	5	Skogkurs	k: Trondheim	27.06.2018
Tema 5	Virkesutnytting						
		"Virkesutnytting"	54	6	Skogkurs, Orkla skogforum & Ytre kyst	k: Skaun	09.-10.02.2018
		"Virkesutnytting"	55	5	Skogkurs	k: Klæbu	02.-03.02.2018
Tema 6	Skogfond						
		"Skogfond"	56	6	Skogkurs	k: Verdal	09.05.2018
Andre kurs (ikke Skogkurs-kurs)							
Tema 1	Hogst						
		"Hogsteknikk"	57	5	Namsos skogeierlag	Bangdalen	15.09.2018
		"Motorsagkurs for damer"	58	8	Steinkjer skogeierlag	Mære Landbruksskole	05.04.2018
		"Motorsag"	59	?	Namsskogan skogeierlag	Finnvolltdalen	?
Tema 2	Skogbruksplan						
		"Skogbruksplan"	60	12	Hølonda skogeierlag	Hølonda Samfunnshus	26.11.2018
		"Skogbruksplan"	61	39	Høylandet skogeierlag, Pådriverprosjektet Namdal	Høylandet skystasjon	17.09.2018
		"Oppfølgingskurs skogbruksplaner"	62	16	Melhus skogeierlag, Allskog (skogbruksleder og Hugdal), Melhus kommune, Gauldalsnettverket	Hovin skole	30.01.2018
		"Oppfølgingskurs skogbruksplaner"	63	17	Melhus skogeierlag, Allskog (skogbruksleder og Hugdal), Melhus kommune, Gauldalsnettverket	Flå skole	08.02.2018
		"Skogbruksplan" X 8 kurs	64-71	62	Takstprosjektene? (FMLA)	k: Leksvik	09.-16.10.2018
		"Skogbruksplan" X 14 kurs	72-85	103	Takstprosjektene? (FMLA)	k: Rissa	24.10-14.11.2018
		"Skogbruksplan" X 3 kurs	86-88	25	Takstprosjektene? (FMLA)	k: Bjugn	20.-21.11.2018
Tema 3	Ungskogpleie						
		"Ungskogpleie"	89	5	Pådriverprosjektet Namdal	?	28.10.2018
Tema 7	Markberedning/foryngelse						
		"Markberedning"	90	3	Gauldalsnettverket? (FMLA)	?	?
Tema 8	Begynner-opplæring						
		"Evaluering, Mentor - ungsogpleie"	91	8	Midtre Gauldal skogeierlag	Støren	28.11.2018
		"Mentorkurs"	92	10	Midtre Gauldal skogeierlag, (FMLA)	Støren	24.04.2018
		"Skogmentorkurs"	93	5	Nordfosen skogeierlag, (FMLA)	Åfjord	06.12.2018
		"Skogmentorkurs"	94	6	Orkdal skogeierlag	Togstom	13.12.2018
		"Mentorkurs (Skogkurs)"	95	9	Rennebu - Oppdal skogeierlag, (FMLA)	Berkåk	11.04.2018
		"Skogmentor kurs"	96	15	Rissa skogeierlag, (FMLA)	Åfjord	06.12.2018
		"Skogmentorkurs"	97	4	Leksvik skogeierlag, (FMLA)	?	?
		"Apetittvekkerkurs nye skogeiere"	98	7	Pådriverprosjektet Namdal	Røyrvik	26.04.2018
		"Apetittvekkerkurs nye skogeiere"	99	9	Pådriverprosjektet Namdal	Brekkvasselv	20.02.2018
		"Kurs for nye skogeiere" X 2 kurs	100-101	34	Gauldalsnettverket? (FMLA)	k: Melhus	?
Skogdag/-kveld							
Ukjent tema	Ukjent tema						
		?	102	30	Foldereid skogeierlag	Høgdaalen	15.03.2018
		"Skogkveld"	103	30	Høylandet skogeierlag	Øie Samfunnshus	11.01.2018
		"Skogkveld"	104	30	Malvik skogeierlag	Rådhuset i Hommelvik	20.02.2018

Tema nr.	Tema navn	"XXX" = brukt betegnelse	Nr. på aktivitet	Antall deltakere	Arrangører/samarbeidspartnere	Sted (k=kommune)	Tidspunkt
		"Skogstreff"	105	50	Meldal skogeierlag, Orkdal skogeierlag	Storås	13.01.2018
		"Skogkveld"	106	30	Midtre Gauldal skogeierlag	Åsheim	24.01.2018
		"Skogkveld/sosialt samvær"	107	70	Midtre Gauldal skogeierlag	Forsamlingshus	14.04.2018
		?	108	12	Namsos skogeierlag	Kotsøy	12.09.2018
		?	109	14	Namsos skogeierlag	Botnan	11.09.2018
		"Skogdag i skogeierlaget"	110	20	Osen skogeierlag	Bangdalen	11.09.2018
		"Grendedag"	111	7	Overhalla skogeierlag	Osen	04.12.2018
		"Grendedag"	112	8	Overhalla skogeierlag	Sysletta	16.02.2018
		"Ved- og skogdag"	113	30	Rennebu - Oppdal skogeierlag	Sørsida, Furre	09.03.2018
		"Skogkveld med bålmat"	114	7	Røyrvik skogeierlag, Pådriverprosjektet Namdal	Rennebuskogen	19.12.2018
		"Bygdakveld"	115	15	Røyrvik skogeierlag	Namsvatn	05.07.2018
		"Fagkveld/hyggekveld"	116	16	Strinda skogeierlag	Limingen Gjestegård	12.04.2018
		"Skogdag"	117	6	Namsskogan skogeierlag, Pådriverprosjektet Namdal	Romantica, Ranheim	06.12.2018
		"Temakveld"	118	?	Namsskogan skogeierlag	Grøndalen	14.05.2018
		"Damekveld med tema skog"	119	15	Pådriverprosjektet Namdal	Brekkvasselv	?
Tema 5	Virkesutnytting					Kvatningen	03.05.2018
		"Kappekveld"	120	30	Frosta - Åsen skogeierlag	Hos O. A. Sætertrø	18.01.2018
		"Kappekurs"	121	16	Malvik skogeierlag	Ivermoen, Hommelvik	06.02.2018
		"Kappedag"	122	18	Malvik skogeierlag	Ivermoen, Malvik	07.03.2018
		"Kappedag"	123	17	Selbu skogeierlag	Innbyggmarkene	14.02.2018
		"Kappedag med Virkesmålinga"	124	42	Steinkjer skogeierlag, Steinkjer kommune, Innherred skognettverk, Virkesmålinga, Norsk Landbruksrådgiving	Ogndal	15.01.2018
Tema 6	Skogfond	"Skogfond"	125	40	Steinkjer skogeierlag, Steinkjer kommune	Steinkjer	25.01.2018
Tema 7	Markberedning/foryngelse						
		"Markberedning/planting"	126	19	Namdalseid og Flatanger skogeierlag, Pådriverprosjektet Namdal	Oksdøla	29.06.2018
		"Fokus på planting og foryngelse"	127	25	Nordfosen skogeierlag, Skogbruket på Fosen	Åffjord	05.06.2018
		"Fokus på planting og foryngelse"	128	24	Rissa skogeierlag, Skogbruket på Fosen	Roksetvatnet	14.05.2018
		"Planting"	129	4	Pådriverprosjektet Namdal	Kvatningen	02.08.2018
Tema 8	Begynner-opplæring						
		"Skogdag med fremtidige skogeiere"	130	22	Malvik skogeierlag, Allskog, Malvik kommune, Nidaros Skogforum	Svebergtunet	19.09.2018
		"Mentorsamling grendekontakter"	131	9	Rennebu - Oppdal skogeierlag	Berkåk, Gunnesgrenda	23.05.2018
		"Uformelt møte for unge/eldre nye skogeiere"	132	9	Røyrvik skogeierlag	Limingen Gjestegård	26.04.2018
Tema 9	Gjødsling						
		"Gjødsling av skog"	133	23	Grong og Harran skogeierlag, Høylandet skogeierlag, Grong kommune, Høylandet kommune, FMLA, Pådriverprosjektet Namdal	Kuben	21.11.2018
		"Gjødsling av skog"	134	15	Steinkjer skogeierlag, Steinkjer kommune, Pådriverprosjektet Innherred	Steinkjer	20.03.2018
		"Gjødsling"	135	18	Pådriverprosjektet Namdal	Namdalseid	23.01.2018
Tema 10	Skogsbilvei						
		"Vevedlikehold"	136	17	Snåsa skogeierlag	Skjærmovegen	06.11.2018
		"Skogsvei"	137	20	Orkla skogforum & Ytre kyst	Meldal	?
Tema 11	Tømmerpriser						
		"Skogkveld, gode tømmerpriser"	138	7	Røyrvik skogeierlag, Røyrvik kommune	Limingen gjestegård	30.08.2018
		"Prismodeller for tømmer og utslag for skogeierne"	139	25	SB Skog, Virkesmålinga	Snåsa	30.11.2018
Tema 12	Tynning						
		"Maskinell tynning i forsømte bestand"	140	72	Lierne skogeierlag, Pådriverprosjektet Namdal, FMLA	Sørli	31.08.2018
Tema 13	Beiteskader						
		"Befaring beiteskader hjortevilt"	141	6	Rennebu - Oppdal skogeierlag	Grindal	25.10.2018

Tema nr.	Tema navn	"XXX" = brukt betegnelse	Nr. på aktivitet	Antall deltakere	Arrangører/samarbeidspartnere	Sted (k=kommune)	Tidspunkt
Tema 14	Demonstrasjon utstyr	"Demonstrasjon av logosol sagbruk, ryddesag med sverd, Drammenslodden"	142	75	Orkdal skogeierlag, Agdenes skogeierlag	Vasslivatnet	20.10.2018
Tema 15	Bedriftsbesøk	"Bedriftsbesøk Norlog"	143	38	Inderøy og Mosvik skogeierlag, Norlog	Røra	22.11.2018
		"Busstur til Innherred" (Norske Skog Skogn, Inntre, familien Bjørken)	144	50	Malvik skogeierlag, Norske Skog Skogn, Inntre, Bjørken	Skogn/Verdal	06.11.2018
		"Skogdag Trones Bruk"	145	5	Verdal skogeierlag, Trones Bruk	Trones	27.02.2018
		"Landbrukskveld Verran [...] Tema skog, MM Foll Cell"	146	37	Verran skogeierlag, MM Karton FollaCell	Verran	?
Blandet tema	Blandet tema	"Tømmerkai og skogprosjekt"	147	25	Foldereid skogeierlag, Pådriverprosjektet Namdal	Foldereid	13.12.2018
		Veibygging, støtteordninger, kapping, nytt fra Allskog, demonstrasjon utstyr	148	45	Foldereid skogeierlag, Pådriverprosjektet Namdal, Nærøy kommune, Allskog	Lauga	27.11.2018
		"Ungskogpleie", "Økonomi", "Planting og hoggst"	149	32	Frosta - Åsen skogeierlag	Hos P. Ø. Berg	30.11.2018
		"Kappedag", kommunen om gjødsling, tilskudd, m.m.	150	32	Grong og Harran skogeierlag, Grong kommune, Pådriverprosjektet Namdal	Veium	24.01.2018
		Kapping, Stjørdal kommune om "priser og forskjellige tilskuddsordninger"	151	30	Hegra skogeierlag, Stjørdal skogeierlag, Stjørdal kommune	Skjelstadmark	16.02.2108
		"Kapping", "tømmerpriser", "nye skogbruksplaner", tilskudd, demonstrasjon utstyr	152	28	Høylandet skogeierlag	Øie ungdomshus	11.01.2018
		"Tømmerpriser (ved Allskog)", "demonstrasjon utstyr"	153	60	Meldal skogeierlag, Allskog, ni bedrifter med utstyrsdemonstrasjon	Nordgard Rikstad	04.10.2018
		"Kappe- og tynningsdag"	154	21	Namdalseid og Flatanger skogeierlag, Pådriverprosjektet Namdal	Holstadsve	27.11.2018
		"Ungskogpleie", "info fra Allskog", "info fra Lensa og kommunen"	155	20	Nordfosen skogeierlag, Skogbruket på Fosen, Allskog, Lensa, Bjugn kommune	Bjugn	09.11.2018
		"Gratis kurs i stell og vedlikehold av motorsag", "demo" av utstyr, "info fra Allskog", "info fra Lensa og kommunen"	156	50	Nordfosen skogeierlag, Lensa Fosen, Allskog, Åfjord kommune, FK Åfjord	Hårstad	13.02.2018
		"Kappekurs laft egenaktive + info" om "skogbruksbeskatning"	157	18	Rennebu - Oppdal skogeierlag, Virkesmålinga, Gauldalsnettverket	Gorset	27.01.2018
		"Manuell hogst", "Kappekurs" (Virkesmålinga), demonstrasjon utstyr, "Info" fra Allskog, Lensa, kommunen og om Hogst AS	158	54	Rissa skogeierlag, Lensa Fosen, Allskog, Indre Fosen kommune, FK Rissa, Virkesmålinga	Heimtun	09.02.2018
		"Markedssituasjonen", "kabeldrift", kommunen om "skogsveier"	159	30	Selbu skogeierlag, Selbu kommune, Rørvik Taubanedrift, Allskog (markedsjef og skogbruksleder)	Ausa	11.09.2018
		"Kappedag", "kappefaglig oppdatering" fra Virkesmålinga, "skoginfo fra Snåsa kommune"	160	30	Snåsa skogeierlag, Virkesmålinga, Snåsa kommune	Skavlan	19.01.2018
		Foredling skogplanter, Allskog om skogeiersamvirket, kommunal informasjon, oppdatering skogbruksplaner	161	58	Snåsa skogeierlag, Nibio/Skogfrøverket, Allskog (adm.dir.), Snåsa kommune	Snåsa hotell	07.02.2018
		Informasjon fra skogeierlag, Lensa og kommunen (skogfond, tilskudd, skogkultur, kurs) og presentasjon av utstyr	162	50	Skaun skogeierlag, Skaun kommune, Lensa/Orkla skogforum, Akershus traktor avd. Klett	Bakksætra i Husbymarka	03.03.2018
		Hogstteknikk og stell av sag, orientering om skogspørsmål, tilbud på sag og utstyr	163	50	Skogbruket på Fosen	Bjugn	31.01.2018
Andre aktiviteter med mellommenneskelig kontakt							
Ukjent tema	Ukjent tema	Organisatorisk hjelp ved utdanning av tre nye mentorer?	164	3	Orkla skogforum & Ytre kyst	Orkdal	?
		Skogeieravtaler om befaringer/veiledning/tiltak i egen skog/veg	165-464	300	Pådriverprosjektet Namdal	?	?
Tema 8	Begynner-opplæring	Nye skogeiere oppsøkt av mentor	465-482	18	Orkla skogforum & Ytre kyst	Orkdal	?
		Nye skogeiere oppsøkt av mentor	483-492	10	Orkla skogforum & Ytre kyst	Meldal	?
Tema 9	Gjødsling	"Gjødsling Namdalseid"	493	4	Pådriverprosjektet Namdal	Namdalseid	19.02.2018
		Kontaktet om gjødsling	494-523	30	Pådriverprosjektet Namdal	Namdalseid	?

Tema nr.	Tema navn	"XXX" = brukt betegnelse	Nr. på aktivitet	Antall deltakere	Arrangører/samarbeidspartnere	Sted (k=kommune)	Tidspunkt
Tema 15	Bedriftsbesøk						
		Fagtur til "Meynr-Melnhof Karton Follafoss og Kvatningen"	524	1	Meldal skogeierlag, MM Karton FollaCell, Skogplanter Midt-Norge?, Skogfrøverkets Foredlingsssenter?	Follafoss/Kvatningen	22.08.2018
Blandet tema	Blandet tema						
		Fornyngelsesproblematikk (biller og gjengroing) og økonomiske sider ved for tidlig hogst	525	8	Orkla skogforum & Ytre kyst	Surnadal	29.05.2018
Årsmøter /skog-eierlag	Årsmøter/skogeierlag						
		Årsmøte i Skogselskapet i Trøndelag, «skogbehandling for verdiproduksjon i et klima i endring»	526	20	Skogselskapet i Trøndelag	?	?
		Årsmøte i Grong og Harran skogeierlag, kommunal informasjon	527	8	Grong kommune, Grong og Harran skogeierlag	?	?
		Årsmøte i Skaun skogeierlag, informasjon om Lensa	528	45	Lensa?, Skaun skogeierlag	?	?
		Årsmøte i Røyrvik skogeierlag	529	15	Pådriverprosjektet Namdal, Røyrvik skogeierlag	?	06.03.2018
		Årsmøte i Høylandet skogeierlag	530	18	Pådriverprosjektet Namdal, Høylandet skogeierlag	?	13.03.2018
		Årsmøte i Lierne skogeierlag	531	13	Pådriverprosjektet Namdal, Lierne skogeierlag	?	05.03.2018
		Skogeierlagsmøte	532	7	Pådriverprosjektet Namdal	?	09.01.2018
		Møte med leder i Overhalla skogeierlag	533	1	Pådriverprosjektet Namdal, Overhalla skogeierlag	?	21.10.2018
Antall deltakere for 531 aktiviteter av totalt 533 aktiviteter:			2 980				

Vedlegg 3: Oversikt over aktiviteter ikke inkludert i vedlegg 2

Vedlegg 3 gir oversikt over aktiviteter som ikke er inkludert i notatets vedlegg 2. Dette er aktiviteter som Follo har kommet til enten allerede finnes oppført i vedlegg 2, som faller utenfor rammene for notatet eller som også faller utenfor typene aktivitet inkludert i vedlegg 2.

Skogkurs

Kurs med målgruppene jegere, skogsmaskinførere, ansatte funksjonærer i Allskog og skoleelever er ikke med i notatets vedlegg 2.

Allskogs skogeierlag

Skogeierlagenes rapporterte deltakelse i eller arrangering av næringspolitiske møter er ikke inkludert i notatets vedlegg 2. Det er heller ikke 15 rapporterte messer eller 16 rapporterte skoleskogdager. I den Excel-fila Follo mottok fra Allskog er det ikke informasjon om skogeierlagenes årsmøter. Det innebærer at skulle det aktuelle skogeierlaget på sitt årsmøte ha hatt et kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeierne, er det ikke med i notatets vedlegg 2 hvis ikke andre næringsaktører rapporterte om årsmøtet. Videre er det ni andre rapporterte aktiviteter som ikke er med i notatets vedlegg 2. Hvilke disse er, går frem av oppstillingen nedenfor. Aktivitetene listes opp med følgende oppbygging: skogeierlagets navn, dato for aktiviteten, sted ut fra hva årsmeldingen til laget sier, beskrivelse av aktiviteten slik det er presentert i lagets årsmelding, og til slutt Follo's begrunnelse for ikke å inkludere aktiviteten i notatets vedlegg 2.

Følgende ni aktiviteter skogeierlagene rapporterte om inkluderes ikke i vedlegg 2:

1. Grong og Harran skogeierlag, 17.09.18, Grong, skogbruksplankurs. Gitt informasjonen Follo mottok fra Pådriverprosjektet Namdal synes dette kurset å ha vært et kurs gitt av takstselskapet Foran. Kurset er ikke på kursoversikten mottatt fra FMLA, og dermed slutter Follo at det heller ikke var et utvidet skogbruksplankurs i regi av takstprosjektet og gjennomført av Foran. Follo antar dermed at kurset var et kurs gitt av Foran som en del av salg/kjøp av skogbruksplan/ressursoversikt, og kurset faller utenfor rammen for notatet.
2. Malvik skogeierlag, 12.12.18, Malvik rådhus, infomøte om skogtakst. På Allskogs kalenderfunksjon for dette går det frem at det var Allskogs planavdeling som skulle informere om skogtakseringsprosjektet Malvik, Stjørdal og Meråker. Follo forstår dette som innsalgsmøte fra en selger.
3. Melhus skogeierlag, 20.09.18, Øya videregående skole, middag og næringspolitisk debatt under Åpen gård på Øya vgs. Dette var ikke et kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere.
4. Namsos skogeierlag, 16.05.18, Spillumbruket, omvisning. Follo antar at dette var en omvisning på Spillumbruket, det vil si på Norsk Sagbruksmuseum. Dette vedrører det fortidige skogbruket, og var ikke et kunnskaps- og kompetansetilbud om dagens skogbruk i næringsssammenheng.
5. Orkdal skogeierlag, 29.01.18, Orkdal rådhus, oppdatering av grendakontakter i forbindelse med innsalg av nye skogbruksplaner. Det var/er Allskogs planavdeling som laget/lager skogbruksplanene i Orkdal, og Follo forstår dette som innsalgssarbeid fra selger.
6. Rissa skogeierlag, 10.12.18, Skaugdal grendahus, juleskogkveld. Follo tror ikke at en juleskogkveld har til hensikt å gi skogeiere økt kunnskap om og kompetanse i skogbruk i næringsssammenheng.
7. Selbu skogeierlag, 19.01.18, Selbu rådhus, møte med Selbu kommune og andre landbruksorganisasjoner. Dette var ikke et kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere.
8. Selbu skogeierlag, 23.01.18, Camp Eggen, skogkveld med tema historien om sagbrukene ved Selbusjøen og Fellesfløtinga. Follo antar at dette vedrørte det fortidige skogbruket, og at det ikke var et kunnskaps- og kompetansetilbud om dagens skogbruk i næringsssammenheng.
9. Steinkjer skogeierlag, 26.11.18, Giskås/Steinkjer, naturens mangfold/dekorasjoner. Dette var ikke et kunnskaps- og kompetansetilbud om skogbruk i næringsssammenheng.

SB Skog

All aktivitet SB Skog rapporterte om er inkludert.

Skogselskapet i Trøndelag

Følgende aktiviteter Skogselskapet i Trøndelag rapporterte om inkluderes ikke i vedlegg 2:

1. Ca. 20 skoleskogdager og andre arrangement. Der møtte man, ifølge responsen fra Skogselskapet i Trøndelag, barn, ungdom og allmennhet. Dermed faller det utenfor rammene gitt for notatet.
2. Veiplanlegger, veipådriver og 22 veiprojekt i 2018. Slik Follo forstår veiplanlegging, veipådriving og veiprojekt, er dette ikke et kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeier, heller en form for service-tilbud til skogeiere med siktemålet å få bygd skogsbilvei. En sekundær gevinst kan være at skogeierne får økt kunnskap og kompetanse, men dette har Follo definert som utenfor hva notatet skal inkludere.
3. Veiplanleggers deltakelse på fem skogdager for skogeiere i 2018. I responsen fra Skogselskapet i Trøndelag var det ikke oppgitt hvilke skogdager dette var, ei heller om veiplanlegger hadde noe kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeiere der. Follo regner med at disse fem skogdagene er innrapportert fra andre næringsaktører, og at dagene og antallet deltakere dermed vil finnes i vedlegg 2.

Fylkesmannens landbruksavdeling (FMLA) i Trøndelag

Følgende fra «Sluttrapport. Skogeierveiledning og kompetanseutvikling gjennom kommunesamarbeid og lokale skognettverk. 2016-2018» inkluderes ikke i vedlegg 2:

1. Side 9 og 10 i sluttrapporten: Sluttrapporten omtaler antall kurs i samarbeid med Skogkurs og skogdager/-kvelder i samarbeid med skogeierlag. Tidsperioden for dette er hele prosjektperioden og ikke bare 2018, noe som gjør det vanskelig å bruke opplysningene i notatet. Imidlertid går Follo ut fra at de aktuelle aktivitetene gjennomført i 2018 inngår i responsen mottatt fra Skogkurs og fra Allskog.
2. Sluttrapporten omtaler flere kurs datert til 2018 som vedrører det Follo i vedlegg 2 har kategorisert under overskriften «Begynner-opplæring».
 - a) Side 11 i sluttrapporten: «Fosen har gjennomført kurs i skogmentorordningen i 2018 med 18 deltakere fordelt over hele Fosen.» Follo antar at dette allerede er inkludert i vedlegg 2, og da under aktivitetsnummer 93 (Nordfosen skogeierlag, (FMLA), fem deltakere), aktivitetsnummer 96 (Rissa skogeierlag, (FMLA), 15 deltakere) og aktivitetsnummer 97 (Leksvik skogeierlag, (FMLA), fire deltakere).
 - b) Side 11 i sluttrapporten: «Rennebu har gjennomført kurs for 10 mentorer og Midtre Gauldal har gjennomført kurs med 9 mentorer.» Follo antar at dette allerede er inkludert i vedlegg 2, og da under aktivitetsnummer 95 (Rennebu – Oppdal skogeierlag, (FMLA), ni deltakere) og aktivitetsnummer 92 (Midtre Gauldal skogeierlag, (FMLA), 10 deltakere). Follo antar at dette allerede er inkludert selv om antallet hos FMLA står med respektive 10 og ni og ikke ni og 10.

Følgende fra FMLAs oversikt over 43 skogbruksplankurs inkluderes ikke i vedlegg 2:

- A. Ni kurs i Hemne, Snillfjord, Agdenes, Hitra. Fem av kursene var oppgitt med datoer i 2017, og de faller derfor utenfor rammene for notatet. To kurs var av FMLA oppgitt som lokalisert til Snillfjord, og Follo antar at disse to allerede er inkludert i vedlegg 2 som aktivitet nummer 36 og 37. Det selv om Skogkurs oppgir Hitra som kommune på aktivitet nummer 37. De siste to kursene var i Agdenes, ifølge FMLA, og Follo antar at disse kursene allerede er inkludert i vedlegg 2 som aktivitet nummer 38 og 39.

- B. Ni kurs i Grong og Høylandet. Fem av kursene var oppgitt med datoer i 2019, og de faller derfor utenfor rammene for notatet. To av kursene fant sted i Grong (Harran og Jørem). Follo antar at disse to allerede er inkludert i vedlegg 2 som aktivitet nummer 40 og 41. De to siste kursene fant sted i Høylandet (Øie og Børstad). Follo antar at disse to allerede er inkludert i vedlegg 2 som aktivitet nummer 42 og 43.

Orkla skogforum & Ytre kyst

Følgende Aktivt Skogbruk-kurs fra vedlegg 1 av deres årsrapport inkluderes ikke i notatets vedlegg 2:

1. Ett Aktivt Skogbruk-kurs Skaun. Follo antar at kurset allerede er inkludert i notatets vedlegg 2 som aktivitet nummer 54, tema «Virkesutnytting».
2. To Aktivt Skogbruk-kurs Agdenes. Follo antar at disse to kursene allerede er inkludert i notatets vedlegg 2 som aktivitetene nummerert 38 og 39, tema «Skogbruksplan». Det til tross for at Orkla skogforum & Ytre kyst ved Syrstad i samtale med Follo våren 2019 trodde at ett av disse to kursene hadde vært i stell og bruk av motorsag høsten 2018. Ifølge Skogkurs sin oversikt hadde ikke Skogkurs noe kurs i motorsagstell og -bruk i Agdenes 2018. Follo antar at det er Skogkurs' oversikt som er den korrekte, og inkluderer av den grunn ikke noe motorsagkurs i notatets vedlegg 2.
3. Ett Aktivt Skogbruk-kurs Snillfjord. Follo antar at kurset allerede er inkludert i notatets vedlegg 2 som aktivitet nummer 36, tema «Skogbruksplan».
4. Ett Aktivt Skogbruk-kurs Hitra. For Hitra kommune er informasjonen i årsrapportens vedlegg 1 noe vanskelig å tyde. Det står oppført null kurs, men et gitt antall kvinnelige kursdeltakere. Follo antar at pådriverprosjektet faktisk var med på et Aktivt Skogbruk-kurs på Hitra, og at dette kan være aktivitet 37 i notatets vedlegg 2, tema «Skogbruksplan».

Følgende aktiviteter fra årsrapporten inkluderes ikke i notatets vedlegg 2:

- A. Side 8 i årsrapporten: «Skaun har tatt i bruk sine planer og gjennomført kurs i bruk.» I samtale med Follo våren 2019 oppga Orkla skogforum & Ytre kyst ved Syrstad at disse skogbruksplankursene fant sted i 2017. Dermed faller de utenfor rammene for notatet.

Pådriverprosjektet Namdal

Excel-fila mottatt fra Pådriverprosjektet Namdal var svært omfattende. Follo mener det er lite fruktbart å bruke tid på å presentere alle enkeltaktivitetene som ikke er inkludert i vedlegg 2. Hvis næringsaktører ønsker en slik totalgjennomgang, kan de kontakte Follo om dette og hun svarer muntlig om hvorfor dette eller hint ikke er inkludert i vedlegg 2. Nedenfor vil Follo bare gi eksempler på aktiviteter som enten allerede finnes i notatets vedlegg 2 eller også som faller utenfor notatets rammer. Strukturen på presentasjonen følger kolonne-overskriftene i den mottatte Excel-fila.

1. Kolonnen «Skogdag/-kveld». Eksempel 1: «Kappedag Veium» 24.01.18 er allerede inkludert i vedlegg 2 som aktivitetsnummer 150. Eksempel 2: «Møte med nettverka i sør, Kvatninga» 23.08.18 faller utenfor rammen for notatet. For øvrig, under denne kolonnen har Pådriverprosjektet Namdal ført opp en familieskogdag i Bangdalen 20.10.18. Det oppgis at den dreide seg om hogst av ungskog og at 50 skogeiere møtte. Follo antar at dette var den familieskogdagen som Namsos skogeierlag hadde oppført og da som «messe» med 250 fremmøtte. Denne familieskogdagen har Follo tidligere gjort oppmerksom på at hun ikke tok med, se innledningsvis under overskriften «3. Resultat kunnskaps- og kompetansesystemet».
2. Kolonnen «Skogeierlaga». Eksempel 1: «Skogbruksplankurs Høylandet» 18.09.18 med 35 skogeiere møtt/til stede. Follo antar dette er det kurset som allerede er oppgitt i vedlegg 2 med aktivitetsnummer 61. Det til tross for at aktivitet nummer 61 er datert til 17.09.18. Follo antar at dette var et kurs gitt av Foran som en del av salg/kjøp av skogbruksplan/ressursoversikt, men har

ikke mer informasjon som underbygger antakelsen. Dermed blir kurset stående i vedlegg 2. Eksempel 2: «Arbeidsutvalget Ressursoversikt Grong Høylandet» 02.05.18 med fire skogeiere møtt/til stede. Denne aktiviteten faller utenfor rammene for notatet.

3. Kolonnen «Aktivt skogbruk». Eksempel 1: «Hogst/motorsagkurs Overhalla» 20.01.18 er allerede inkludert i vedlegg 2 som aktivitetsnummer 30. Eksempel 2: «Organisering kurs» 14.02.18 med fire skogeiere møtt/til stede. Denne aktiviteten faller utenfor rammen for notatet i og med at det ikke er et kunnskaps- og kompetansetilbud til skogeierne, men planlegging av noe som formodentlig skal bli et slikt tilbud.
4. Kolonnen «Andre kurs». Eksempel 1: Ingen eksempler på noe som allerede er med i vedlegg 2. Eksempel 2: «Skogbruksplankurs Foran, Kuben» 17.09.18 med 20 skogeiere møtt/til stede. Follo antar at dette var et kurs som Foran ga som en del av salg/kjøp av skogbruksplan/ressursoversikt. Dermed faller aktiviteten ut gitt hvordan Follo har forstått slike plankurs, se innledningsvis under overskriften «3. Resultat kunnskaps- og kompetansesystemet».
5. Kolonnen «Messer og liknende». Eksempel 1: Ingen eksempler på noe som allerede er med i vedlegg 2, men to av aktivitetene var med blant messene rapportert om fra Allskogs skogeierlag. Follo har valgt å ikke inkludere messer, se innledningsvis under overskriften «3. Resultat kunnskaps- og kompetansesystemet». Eksempel 2: «Yrkesvalgdag på GBU» 02.11.18 med ingen skogeiere oppgitt å ha møtt/vært til stede. Follo antar at «GBU» står for Grong barne- og ungdomsskole», og dermed faller aktiviteten utenfor rammene for notatet.
6. Kolonnen «Annet». Eksempel 1: Ingen eksempler på noe som allerede er med i vedlegg 2. Eksempel 2: «Møte med Olsgrønningen vegforening» 09.08.18 med syv skogeiere møtt/til stede. Follo har valgt å ikke inkludere de aktivitetene som veipådrivere gjør, se ovenfor i vedlegg 3 for Skogselskapet i Trøndelag.

Fra «Statusrapport etter 1,5 år av 'Skogprosjekt Namdal 2017 – 2019', (01.06.2017 – 30.11.2018)» er følgende ikke inkludert i vedlegg 2:

- A. Side 1 i statusrapporten: «Prosjektmedarbeiderne har deltatt/arrangert/medvirket på ca 250 skogfaglige møter og arrangementer. Skogeierne har vært målgruppe på godt over halvparten, og vi har i den forbindelse involvert [...] ca 500 skogeiere». Follo antar at dette var inkludert i den Excel-fila hun mottok fra Pådriverprosjektet Namdal.

Steinkjer kommune

Kommunen rapporterte om tre skogdager/-kvelder i 2018, de er allerede å finne i vedlegg 2:

1. Skogdag 15.01.18, Ogndal, tema «Rett kapping/aptering, skogfond/tilskudd, LHMS», ca. 30 deltakere. Dette er allerede å finne i vedlegg 2 med aktivitetsnummer 124.
2. Skogkveld 25.01.18, Steinkjer, tema «Skogfond, utnytte skogfondet mest mulig», ca. 40 deltakere. Dette er allerede å finne i vedlegg 2 med aktivitetsnummer 125.
3. Skogkveld 20.03.18, Steinkjer, tema «Skoggjødsling – informasjon om tilskudd og oppdrag», ca. 10 deltakere. Dette er allerede å finne i vedlegg 2 med aktivitetsnummer 134.

Steinkjer kommune skrev at de i tillegg til skogdag/-kvelder omtalt over, også hadde arrangerte en skoleskogdag. Dette faller utenfor rammene for notatet.

Grong kommune

Den påfølgende listen viser hvilke av kommunens rapporterte aktiviteter som ikke tas inn i vedlegg 2. Aktivitetene presenteres i den rekkefølgen de hadde i kommunenes respons til Follo, og da nærmere bestemt i vedlegget «Grong kommune, informasjon 2018».

1. Én skogdag januar 2018, tema «Gjødsling/tilskudd m.m.», seks deltakere. Det er oppgitt at dette var et samarbeid med skogeierlaget. Skogeierlagets aktiviteter er allerede innarbeidet i vedlegg 2, og det som passer med skogdag/-kveld i januar for skogeierlaget, er aktivitet nummer 150. Dermed antar Follo at skogdagen kommunen rapporterte om, er den samme.
2. Ett skogbruksplankurs september 2018, tema «Bruk av skogbruksplan», 25 deltakere. Det ble oppgitt at dette var et samarbeid med takstselskapet. Etter hva Follo vet var det Foran som hadde taksten i Grong. Dette kurset er ikke å finne igjen verken i det Skogkurs rapporterte om eller hos FMLA. Pådriverprosjektet Namdal hadde imidlertid en oppføring av et «Skogbruksplankurs Foran, Kuben» 17.09.18. Kuben er kulturhuset i Grong. Follo antar at det var snakk om samme aktivitet, og at det var snakk om et kurs Foran ga som del av salg/kjøp av skogbruksplan/ressursoversikt. Dermed faller aktiviteten ut gitt hvordan Follo har forstått slike plankurs, se innledningsvis under overskriften «3. Resultat kunnskaps- og kompetansesystemet».
3. Fem skogbruksplankurs oktober-desember 2018, tema «Bruk av skogbruksplan», antall deltakere ikke oppgitt. Det ble oppgitt at Skogkurs var samarbeidspartner, og at det var gitt informasjon om disse kursene blant annet i den kommunale meldingsavisen «GrongNytt» nr. 4/18. GrongNytt finnes på kommunens nettside. Etter hva Follo evner å se, er det bare to skogbruksplankurs som er omtalt i GrongNytt 4/18. Det er et kurs på Jørem 30.10.18 og et kurs på Harran 07.11.18. Disse to kursene er allerede inkludert i vedlegg 2 som aktivitetsnummer 41 og 40. De tre siste av disse fem kursene er ikke å finne igjen hos Skogkurs. I oversikten mottatt fra FMLA går det imidlertid frem at det var tre skogbruksplankurs i Grong på nyåret 2019. Follo antar at det er de tre kursene som var oppført i responsen fra Grong kommune. I og med at Follo dermed tror at de tre kursene fant sted i 2019, inkluderes de ikke i vedlegg 2.
4. En skogkveld/åpent møte om gjødsling i november, 16 deltakere. Det ble oppgitt at dette var et samarbeid med Høylandet kommune, Fylkesmannen og skogeierlaget. Aktiviteten finnes allerede i vedlegg 2 som aktivitet nummer 133.
5. Veileder med temaet «Bruk av ressursoversikt (skogbruksplan)». Veilederen inkluderes ikke i vedlegg 2 ettersom vedlegg 2 bare tar for seg aktiviteter hvor mennesker hadde mellommenneskelig kontakt. Imidlertid omtales veilederen i notatets tekst under overskriften «3.3. Internett, Facebook, YouTube, publikasjoner».
6. Kontaktutvalget for skogbruk i Grong, møte i mars og oktober, tema «- Virkemiddelbruk, - Rentemidler, - Diverse». Det ble oppgitt at resultatene fra møtene oppsummeres på kommunens hjemmesider, jevnfør virkemiddelordningene. Follo antar at dette vedrører innretninger og størrelsene på statlige tilskudd som kommunene er gitt beslutningsrett over. Dette faller utenfor notatets rammer for innhold.
7. Kommunens hjemmeside med tema «Orientering om virkemiddelordningene i skogbruket». Informasjonen på hjemmesiden inkluderes ikke i vedlegg 2 ettersom vedlegg 2 bare tar for seg aktiviteter hvor mennesker hadde mellommenneskelig kontakt. Imidlertid omtales hjemmesiden i notatets tekst under overskriften «3.3. Internett, Facebook, YouTube, publikasjoner».

Vedlegg 4: Viken Skog SA, faksimile av årsmelding for 2018, side 11

ÅRSMELDING 2018

VIKEN SKOG // ÅRET 2018 I TEKST OG BILDER

STYRETS BERETNING 2018

Side 11 i årsmeldingen:

EIERORGANISASJONEN

Et profesjonelt aktivitetstilbud

For å fremme et aktivt skogbruk og gjøre det attraktivt å være andelseier har Viken Skog videreført arrangementskonseptene Tømmer & Marked, Viken Skogkvelder og Viken Skogeierskolen.

Tømmer & Marked 2018 ble en stor suksess med mer enn 460 deltakere og flere høyt profilerte innledere som næringsminister Torbjørn Røe Isaksen, daværende administrerende direktør i NHO Kristin Skogen Lund og administrerende direktør i Finans Norge Idar Kreutzer. Konferansen har etablert seg som en av Skandinavias største skogkonferanser og setter søkelyset hvordan vi sammen kan utvikle en verdikjede i verdensklasse.

MULIGHET TIL Å PÅVIRKE OG DELTA I SKOGEIERSAMVIRKET – SAMMEN ER VI STERKE!

Skogkveldene hadde som hovedtema «Lønnsomt skogbruk» og det var nærmere 600 deltakere fordelt på 6 kvelder. De fikk med seg fagposter om optimalt veivedlikehold, ungsogopleie, tynning og momenter å vurdere for å oppnå best mulig tømmerpris. **Skogeierskolen** er et tilbud til nye skogeiere, de som snart skal overta en eiendom eller de som bare trenger en oppfriskning i skogbruk. Det ble gjennomført tre skogeierskoler på henholdsvis Krokkleiva i Hoie, Refsnes Gods i Moss og Karlsvik Gård i Tønsberg med til sammen 150 deltakere. Skolen gjennomføres på en lørdag og det kreves ingen forkunnskaper i skogbruk. Med 40% av elevene som kvinner og med en stor andel yngre skogeiere har Viken Skog truffet en målgruppe det er viktig å nå i arbeidet med å fremme et aktivt skogbruk.

Viken Skog har utviklet flere nye kurs og mer enn 300 skogeiere har deltatt på «Vevedlikehold av skogsbilveier», «Norsk PEFC skogstandard», «DinSkog», «Ny skogbeskatning» og «Generasjonsskifte».

I tillegg arrangeres mer enn 150 skogdager, temamøter og kurskvelder i regi av **skogeierområdene**.

Dette engasjementet er viktig for et levende Viken Skog i lokalsamfunnet og til motivasjon for skogeiere til å engasjere seg i skogbruket.

Kommunikasjon

Effektiv kommunikasjon i flere kanaler som skogeiere og samarbeidspartnere benytter i hverdagen er avgjørende for å lykkes i tømmermarkedet og skape interesse og oppmerksomhet rundt Viken Skog.

Viken Nytt er redusert fra 8 til 4 utgaver i året, men med en dobling av sidetallet. Dette er en viktig kanal for å nå ut til de som ikke benytter digitale medier. Det ble produsert 18 nyhetsbrev som distribueres til rundt 12 000 mottakere på e-post. Satsingen på sosiale medier blir stadig viktigere og Viken Skog oppnådde en økning på 28% i antall følgere på Facebook.

For å nå flere av de yngre og spesielt kvinner ble det satset sterkere på bruk av Instagram, blant annet gjennom en avtale med «Viken Vilde», en av Viken Skogs dyktige skogsentreprenører.

En vital eierorganisasjon

Samhandlingen med andelseiere er en grunnpilar i samvirket. Eierstyringen i Viken Skog er organisert gjennom 27 skogeierområder. Dagens organisasjonsmodell har ligget fast siden 2011, hvor man valgte å gå bort fra skogeierlagene som valgkrets. Den gang var det hele 82 skogeierlag. Gjennom en rekke sammenstillinger er disse blitt redusert til 40, hvorav halvparten har samme avgrensning og styre som skogeierområdet. For mange andelseiere er det vanskelig å oppfatte hva som er skogeierlag og hva som er skogeierområde. Samtidig er det stor variasjon i aktivitetsnivå og utfordringer med rekruttering av tilfilsvalgte i enkelte områder. På årsmøtet i 2018 ble det derfor vedtatt å nedsette **Vitaliseringsutvalget** som fikk i mandat å foreta en vurdering av organisasjonsstrukturen, herunder antall skogeierområder og deres funksjon og virkeområde med det formål å skape en mer vital og kostnads-effektiv organisasjonsstruktur. Utvalget legger frem sin innstilling for årsmøtet i 2019.

Avvikling av kontrollkomiteen

Kontrollkomiteens funksjon og virkeområde var definert i vedtektene og gjennom egen instruks. Etter en gjennomgang og anbefaling fra utvalget nedsett i 2017 besluttet årsmøtet å avvikle denne.

Vern og restriksjoner i grunneierretten Stortinget har vedtatt at 10% av skogen i Norge skal vernes. I 2018 ble det opprettet 40 nye verneområder med til sammen 169 kvadratkilometer med skog i Norge. Av disse var 19 områder i Viken Skogs geografi. I flere av områdene har skogrådgivere fra Viken Skog vært involvert med grunneierkontakt, skogregistreringer og bistand til skogeierne i verdberegninger og forhandlinger med myndighetene. Samlet rapporterer regjeringen at ca. 5 800 kvadratkilometer er vernet, og at det gjenstår ca. 6 400 kvadratkilometer før målet om 10% er nådd. Det totale verneomfanget i Norge i 2018 var på 114 000 dekar produktiv skog, hvorav 22 000 dekar var gjennom frivillig vern innen Viken Skog. Andetslagets områder totalt hadde en erstatningsubetaling på nesten 88 millioner kroner i fjor. Viken Skog og Skogeierforbundet arbeider for at verneprosessen skal baseres på **frivillighet** og med så få konsekvenser som mulig for skogbrukets produksjonsevne. Det er liten tvil om at skogvernet vil gå ut over fremtidig virkesforsyning og skogindustriens potensiale for å øke verdiskapingen. Dette er et paradoks når skogbruket samtidig fremheves som en viktig bidragsyter til å nå målet om karbonnøytralitet.

Naturbruksalliansen

Gjennom Norges Skogeierforbund og Naturbruksalliansen har Viken Skog engasjert seg for en ansvarlig rovdyrforvaltning. Kravet til regjeringen er at Stortingets vedtak i rovdyrpolitikken skal gjennomføres.

Effektiv infrastruktur

Arbeidet med å påvirke fylker og kommuner til å skrive opp veinettet til bruksklasser, som tillater dagens tømmervogntog å utnytte lasteevnen, fortsatte i 2018. Størst har fremgangen vært på fylkesveinettet. I Akershus har andelen som tillater 24 meter vogntog lengde og 60 tonn totalvekt økt fra 15% til 60%.

